

KIRKKONUMMEN KUNTA TILINPÄÄTÖS 2007

Kunnanhallitus 31.3.2008

SISÄLLYSLUETTELO

TOIMINTAKERTOMUS	1
Kunnanjohtajan katsaus	1
Kunnan organisaatio	2
Kirkkonummen kunnan toimintastrategian toteutuminen vuonna 2007	3
Elinkeinotoimi	4
Yleinen taloudellinen kehitys	7
Kirkkonummen kunnan toiminnan ja talouden kehitys	7
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	21
Käyttötalousosa	22
Yleishallinto	23
Terveystoimi	35
Sosiaalitoimi	47
Sivistystoimi	57
Yhdyskuntatekniikka	97
Tuloslaskelmaosa	119
Investointiosa	120
Rahoitusosa	127
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	129
Tuloslaskelma	130
Rahoituslaskelma	131
Kunnan tase	132
Konsernitase	134
Tilinpäätöksen liitetiedot	136
Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma	152
Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma	153
Vesihuoltolaitoksen tase	154
Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot	156

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuoden 2007 tilinpäätös osoittaa Kirkkonummen kunnan hyötynneen Suomen talouden korkeasuhdanteesta täysimääräisesti. Kohentunut työllisyystilanne, palkkasumman voimakas kasvu sekä Kirkkonummea suosiva muuttoliike näkyvät myös kunnallistaloutemme tunnusluvuissa. Tilinpäätösvuosi tulleeikin jäämään kuluvan vuosikymmenen menestyksellisimmäksi yleisen taloudellisen kasvun maltillistuesssa lähivuosina.

Kuntamme on kyennyt selviytymään myös kasvun tuomista menopaineista vähintäänkin tyydyttävästi. Peruspalveluihin on panostettu niin uudisrakennuksina kuin henkilökunnan määrää lisäämällä. Tilinpäätösvuonna otettiin käyttöön mm. Hommoksen ja Neidonkallion päiväkodit sekä Gesterbyn ruotsinkielisen koulukeskuksen laajennusosat. Uusimmankin kuntalaisbarometrin mukaan asukkaidemme tyytyväisyys kunnan tarjoamiin palveluihin on säilynyt entisellä hyvällä tasolla. Jatkossa palvelujen tarkoituksenmukaisimmat ja kustannustehokkaimmat tuotantotavat nousevat entistäkin ratkaisevampaan rooliin kuntien taistellessa taloutensa tasapainosta verotulojen kasvun hidastuessa.

Maankäyttö ja kaavoitus säilyivät keskeisinä teemoina myös tilinpäätösvuonna. Helsingin seudun 14 kuntaa tiivistivät yhteistyötään maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyvissä suunnitelmissa ja toimenpiteissä, joilla tavoitellaan entistä yhtenäisempää pääkaupunkiseutua. Kunta- ja palvelurakennemuutokseen liittyvän Helsingin seudun kaupunkisuunnitelman valtuusto hyväksyi elokuussa 2007 samanaikaisesti Kirkkonummen kunnan Paras – hankkeen toimintasuunnitelman hyväksymisen kanssa. Paras –linjauksissaan kunta korosti itsenäistä mutta yhteistyöhakuista suhtautumista naapurikuntiin ja muihin yhteistyötahoihin. Kirkkonummi solmi myös erilliset yhteistyösopimukset Espoon, Vihdin ja Siuntion kanssa.

Pitkään odotetut ja valmistellut kuntakeskuksen asemakaavat sekä niihin liittyvät maankäytösopimukset hyväksyttiin loppuvuodesta. Kirkkolaakson, Ervastintien ja Asemanseudun kaavaratkaisut muokkaavat keskusta-alueen ilmeen nykyaikaiseksi, palvelut ja asumisen yhdistäväksi kokonaisuudeksi. Kunnan yritystonttitarjonnassa tapahtuu myös merkittävä lisäys, kun Strömsbyn hyväksytty asemakaava jalostuu noin 30:ksi myytäväksi teollisuustontiksi vuosien 2008 ja 2009 aikana. Tulevaisuudessa koko kuntamme merkittävimmäksi yritysalueeksi rakentuva Jorvaksen ja Inkilän alue sai myös kehityskuvansa, jonka kaavoitustyö on jo alkanut.

Vuosi 2007 jää aikakirjoihin vuotena, jolloin päätettiin monista kuntamme tulevaisuuteen vaikuttavista asioista. Yhdyskuntarakenteen tiivistymisen mahdollistavat kaavaratkaisut keskusta-alueilla, YTV:n seutulipun kelpoisuusalueen laajentuminen Kirkkonummelle, liiketila- ja teollisuustonttitarjonnan merkittävä lisäys sekä lisääntyvä yhteistoiminnallisuutemme vahvistavat kuntamme asemaa Helsingin seudun menestyneimpänä kuntana – myös tulevaisuudessa.

Em. linjaukset eivät olisi olleet mahdollisia, ellei niitä olisi valmisteltu huolellisesti sekä vi-
ranhaltija- että luottamushenkilötasolla. Sidosryhmätyön merkitys tulee korostumaan entisestään, joten yhteistä tahtotilaa ja yhteistyökykyä tarvitaan lähivuosina nykyistään enemmän. Kiitän kuntamme rakentamisessa mukana olleita luottamushenkilöitämme, työntekijöitämme sekä yhteistyökumppaneitamme tilinpäätösvuoden aikana tehdystä menestyksekkäästä työstä.

TARMO AARNIO
kunnanjohtaja

KIRKKONUMMEN KUNNAN TOIMINTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2007

STRATEGIAN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Vuoden 2007 aikana käynnistettiin kunta- ja palvelustrategian toimeenpano. Strategioiden toteuttamiseksi toimielimet laativat toimintasuunnitelman, jossa ne arvioivat oman toimintansa kehittämistä strategioiden linjausten pohjalta. Toimintasuunnitelman keskeisenä sisältönä ovat kuntastrategiassa esitettyjen kriittisten menestystekijöiden vahvistamiseksi esitetyt toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteuttamiseksi esitetyt muutospaketit. Kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto asettavat toimintasuunnitelmissa esitetyt tavoitteet ja muutospaketit tärkeysjärjestykseen ottamalla huomioon myös kunnan voimavarat ja tekevät niihin omat tarkistuksensa ja täsmennyksensä. Prosessin tuloksena syntyvät seuraavan vuoden talousarvion sitovat tavoitteet, jotka otetaan huomioon jo kunnanhallituksen hyväksymässä kehysarviossa.

Kunnanvaltuusto käsitteli toimielinten laatimia toimintasuunnitelmia seminaarissaan 21.-22.4.2007. Valtuuston valmistelutoimikunta jatkoi yhdessä kunnanhallituksen kehittämissyöryhmän kanssa seminaarissa syntyneen aineiston käsittelyä 14.5.2007 ja 28.5.2007.

Käsittelyn tuloksena asetettiin 18 sitovaa tavoitetta vuoden 2008 talousarvioehdotuksen laatimisen pohjaksi.

Kunta- ja palvelustrategian toteutumisen edellytyksenä ovat uudet innovatiiviset toimintamallit, toimialojen yhteistyö ja tarvittaessa voimavarojen uudelleen kohdentaminen toimialojen välillä.

Kehittämistyö jatkui kuntastrategian näkökulmista lähtien. Laaja-alaista kehittämistä toteutettiin mm. seuraavilla alueilla:

Kehittyvä Kirkkonummi Helsingin seudulla

Kunnanvaltuuston hyväksymän kaavoitusohjelman tavoitteina oli eheän yhdyskuntarakenteen sekä riittävien ja monipuolisten asumisvaihtoehtojen turvaaminen, liikennejärjestelmän kehittäminen sekä uusien rakentamismahdollisuuksien luominen. Jatkossa tavoitteita arvioidaan entistä enemmän myös seudullisesta näkökulmasta; maankäytön suunnittelussa ja palvelujen järjestämisessä. Yhteistyötä tiivistetään Helsingin seudun kuntien ja erityisesti naapurikuntien Espoon, Vihdin ja Siuntion kanssa.

Kirkkonummi pyrki vakiinnuttamaan asemaansa Helsingin seudun yhteistoimintaverkostoissa syventämällä ja laajentamalla yhteistyömuotojaan mm. em. kuntien kanssa, joiden kanssa solmittiin erilliset yhteistyösopimukset.

Kunta käynnisti joukkoliikenneyhteistyön YTV:n kanssa vuoden 2007 alusta ja 1.4.2008 lähtien myös jätehuolto järjestetään yhteistyössä YTV:n kanssa.

Kunta osallistui valtioneuvoston käynnistämään pääkaupunkiseudun maankäyttöä, asumista ja liikennettä suunnittelevaan ja koordinoivaan ns. MAL-työskentelyyn, jossa Kirkkonummen lisäksi on mukana 13 Helsingin seudun kuntaa.

Yritystoiminnan edellytysten luomiseksi panostettiin uusien työpaikka-alueiden kehittämiseen, joista kiireellisimpiä olivat Strömsby, kuntakeskus (ydinkeskusta, Kirkkolaakso, asemanseutu, Munkinmäki ja Abrasinmäki) sekä Jorvaksen ja Inkilän alue. Työpaikkaomavaraisuuden parantamiseksi ja uusien yritysten houkuttelemiseksi kuntaan tehostettiin uusien yritystoiminnan alueiden markkinointia niiden toteutumisen myötä.

Elinkeinopolitiikassa painotettiin sen poikkihallinnollista luonnetta, mikä edellytti yhteistyön lisäämistä kunnan eri toimijoiden kanssa. Yhteistoiminnan muotoja kehitettiin niin kuntaorganisaation sisällä kuin suhteessa keskeisiin sidosryhmiin. Kunta mm. oli mukana käynnistettäessä Kuntakeskuksen kehittämisyhdistyksen Kide ry:n toimintaa.

Uudistuva palveluverkko

Uuden kuntastrategian mukaan tavoitteena on järjestää palvelut asiakaslähtöisesti, laadukkaasti, tehokkaasti ja kattavasti. Palveluiden järjestämisessä pyritään tehokkaisuuteen ja toimiin prosesseihin. Tavoitteena on myös hyvä sisäinen työnjako ja palvelujen tuottajien välinen yhteistyö.

Palvelustrategiassa arvioitiin vaihtoehtoisia kuntalaispalveluiden tuotantotapoja, palvelujen ohjausta ja yhteistyötä kuntaorganisaation lisäksi seudun kuntien ja muiden palvelujen tuottajien kanssa. Palvelujen toteuttamisessa on erityisen tärkeää pyrkiä tasapainoiseen alueelliseen palvelutarjontaan.

Vuoden 2007 aikana kunnanhallitus selvitti, onko sosiaalitoimen ja terveystoimen yhdistäminen perusteltua seuraavan valtuustokauden alusta lukien. Tästä kunnanvaltuusto teki päätöksen vuoden 2008 alussa.

ELINKEINOTOIMI

Elinkeinopolitiikan tärkeimpiä tavoitteita kunnassa on ollut palvelurakenteen parantaminen ja siihen liittyen erityisesti kuntakeskuksen kehittäminen. Kuntakeskuksen käsittävät kaavamuutokset toteutuivat loppuvuodesta 2007, jolloin ensimmäisiä rakentamistoimenpiteitä voitiin käynnistellä.

Muita tärkeimpiä konkreettisia elinkeinopoliittisia keinoja, joiden tarkoituksena on edistää yritysten sijoittumista kuntaan, on uusien yritystoiminta-alueiden kehittäminen. Strömsbyn alueen tonttien myyntiä voitiin jatkaa. Osa tonteista odotti louhintaa ja kunnallistekniikan rakentamista. Jorvaksen ja Inkilän työpaikka-alueen kehityskuva valmistui ja osayleiskaavaluonnoksen työstäminen aloitettiin vuoden 2007 aikana. Alueen asemakaavoitus käynnistyy v. 2010.

Yritystonttien kysyntä oli ajoittain jopa melko vilkasta. Kunnan niukasta tonttivarannosta johtuen kysyntään ei kuitenkaan pystytty riittävästi vastaamaan. Vuoden lopussa myymättömiä valmiita tontteja oli kaksi Abrasinmäen alueella. Lähivuosina yritystonttien tarjonta tulee kasvamaan merkittävästi.

Yritysneuvonta

Yritysten neuvontapalvelujen ja erilaisten kehittämishankkeiden tehostamiseksi kunta osallistuu yhdessä Espoon kanssa seudullisen yrityspalvelupisteen kehittämiseen. Seudullinen

yrittäjäpalvelupiste on verkosto, jota olivat kuntien lisäksi perustamassa mm. Espoon Seudun Uusyrityskeskus, Technopolis Oy, Uudenmaan TE-keskus, Finnvera, Helsingin kauppamari ja Espoon Yrittäjät. Verkostoa laajennetaan ja sen toimintaa kehitetään vuonna 2008 Espoon Seudun Uusyrityskeskukseen johdolla yhteistyötahojen kanssa yhdessä laaditun suunnitelman mukaisesti.

Matkailu

Elinkeinotoimi osallistui Porkkalan Parenteesi ry:n yhteistyökumppanina Matkamessuihin 2007 Helsingissä sekä Porkkalan vuokra-kausi -teeman Porkkala Stoj! -kesäteatteriin Siuntiossa. Elinkeinotoimi osallistui näiden tapahtumien materiaalityöntöön ja tuotti lisäksi Idyllinen Kirkkonummi –matkailuesitteen uuden painoksen suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä yhteistyössä Porkkalan Parenteesi ry:n kanssa Porkkalan alueen matkailuesitteen.

Matkailuneuvontaa elinkeinotoimi toteutti yhteistyössä Kyrkslättnejdens Ungdomsförbundet ry:n ja Porkkalan Parenteesi ry:n kanssa.

Esitetuotanto ja muut painotyöt

Matkailuesitteen ohella elinkeinotoimi tuotti uuden tilastoesitteen, karttaesitteen sekä uusien kuntalaisten kansion. Tämän lisäksi elinkeinotoimi tuotti kunnanjohtajan tervehdys- ja onnitelukäyttöön kunta-aiheisen korttivalikoiman.

Elinkeinotoimi tuotti kunnan toimialat ja palvelut esittelevän kuntamateriaalin paikallispuhelinluettelo Kaupunki-infoon.

Työpaikat toimialoittain vuoden lopussa 2003 - 2005

	2003		2004		2005	
	Työp.	%-osuus	Työp.	%-osuus	Työp.	%-osuus
Maa- ja metsätalous (A-B)	159	1,6	134	1,3	143	1,4
Kaivostoiminta ja louhinta (C)	3	0,0	1	0,0	1	0,0
Teollisuus (D)	1 625	16,1	1 526	14,8	1 473	14,4
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto (E)	36	0,4	35	0,3	34	0,3
Rakentaminen (F)	569	5,7	776	7,5	733	7,2
Kauppa, majoitustoiminta, yms. (G-H)	2 277	22,6	2 265	21,9	2 256	22,1
Kuljetus, varastointi, tietoliikenne (I)	502	5,0	480	4,6	476	4,7
Rahoitus, liike-elämän palvelut (J-K)	1 143	11,4	1 275	12,3	1 326	13,0
Yhteiskunnalliset palvelut (L-Q)	3 555	35,3	3 631	35,1	3 583	35,1
Tuntematon	198	2,0	219	2,1	179	1,8
Yhteensä	10 067	100,0	10 342	100,0	10 204	100,0
Työpaikkojen lisäys	50		275		-138	
Työpaikkaomavaraisuus						
- työpaikat/työvoima, %	58,7		58,6		58,2	
- työpaikat/työllinen työvoima, %	63,5		63,1		61,7	

Työvoima toimialoittain vuoden lopussa 2003 - 2005

	2003		2004		2005	
	Hlöä	%-osuus	Hlöä	%-osuus	Hlöä	%-osuus
Maa- ja metsätalous (A-B)	174	1,0	149	0,8	157	0,9
Kaivostoiminta ja louhinta (C)	9	0,1	8	0,0	5	0,0
Teollisuus (D)	2 282	13,3	2 279	12,9	2 273	13,0
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto (E)	87	0,5	103	0,6	113	0,6
Rakennustoiminta (F)	912	5,3	1 018	5,8	989	5,6
Kauppa, majoitustoiminta, yms. (G-H)	3 049	17,8	3 137	17,8	3 198	18,2
Kuljetus, varastointi, tietoliikenne (I)	1 110	6,5	1 141	6,5	1 073	6,1
Rahoitus, liike-elämän palvelut (J-K)	2 990	17,4	3 145	17,8	3 239	18,5
Yhteiskunnalliset palvelut (L-Q)	5 046	29,4	5 198	29,5	5 314	30,3
Tuntematon	198	1,2	221	1,3	179	1,0
Työttömät (joulukuu)	1 288	7,5	1 243	7,0	1 005	5,7
Yhteensä	17 145	100,0	17 642	100,0	17 545	100,0
			4 106		16 540	
Työvoiman työssäkäynti						
- omassa kunnassa	6 074	38,3	6 236	38,0	5 752	34,8
- oman kunnan ulkopuolella	9 783	61,7	10 163	62,0	10 788	65,2

YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

(Lähde: Valtiovarainministeriön kansantalousosaston suhdannekatsaukset 4/2007 ja 1/2008)

Vuoden loppua kohti korkeasuhdanne oli tasaantumassa ja kokonaistuotannon kasvu hidastumassa. Korkeasuhdanteen arvioidaan taittuvan vuonna 2008 ja BKT:n kasvu hidastuu vuoden 2007 4,4 prosentista 2,8 prosenttiin. Kasvua hidastavat kansainvälisen talouskasvun vaimeneminen ja metsäteollisuuden tuotantosupistukset.

Inflaatio, joka oli vuonna 2007 keskimäärin 2,5 %, nopeutuu vuoden 2007 syksyn arviosta lähes prosenttiyksikön 3,3 prosenttiin. Vuoden 2008 alussa inflaatio oli jo 3,8 %. Osasyynä inflaation äkilliseen kiihtymiseen ovat vuoden alussa toteutuneet valmisteverojen korotukset sekä elintarvikkeiden hinnankorotusten painottuminen vuoden alkuun.

Palkansaajien ansiotasoindeksi arvioidaan kohoavan vuonna 2007 hieman yli 3 % ja vuonna 2008 peräti 5,5 % .

Hyvä työllisyyskehitys jatkui koko vuoden ajan ja koko maan työllisyysaste nousi 69,9 prosenttiin. Kehitys arvioidaan jatkuvan hyvänä vielä vuonna 2008 ja työllisyysaste nousee 70,6 prosenttiin. Työvoiman tarjonnan kasvu on hidastumassa. Koko maan tasolla työllisten lukumäärä saavutti vuoden 2007 loppupuolella 1980-luvun tason, noin 2.5 miljoonaa henkilöä.

Syksyllä arvioitiin julkisen talouden rahoitusaseman vahvistuvan vuonna 2007 3,5 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Vuonna 2008 julkisen talouden rahoitusasema säilyy hyvänä. Kuntasektorin rahoitusasema pysyy suunnilleen tasapainossa suurista palkankorotuksista huolimatta, kun verotulojen ja valtionosuuksien kasvu jatkuu edelleen nopeana.

KIRKKONUMMEN KUNNAN TOIMINNAN JA TALouden KEHITYS

Väestömuutokset 2003 – 2007

31.12.	2003	%	2004	%	2005	%	2006	%	2007	%
0 - 6 v	3 406	10,7	3 614	11,0	3 801	11,3	3 900	11,3	3 966	11,3
7 - 15 v	4 378	13,8	4 510	13,8	4 628	13,8	4 682	13,6	4 793	13,6
16 - 19 v	1 584	5,0	1 585	4,8	1 601	4,8	1 658	4,8	1 725	4,9
20 - 64 v	19 657	62,0	20 251	61,8	20 602	61,4	20 985	61,0	21 346	60,7
65 - 74 v	1 700	5,4	1 784	5,4	1 853	5,5	2 019	5,9	2 117	6,0
75 - 84 v	771	2,4	840	2,6	875	2,6	911	2,6	940	2,7
85 v -	199	0,6	188	0,6	221	0,7	234	0,7	254	0,7
	31 695	100,0	32 772	100,0	33 581	100,0	34 389	100,0	35 141	100,0
muutos	758		1 077		809		808		752	
muutos, %	2,45		3,40		2,47		2,41		2,19	

Kunnan väkiluku kasvoi vuoden aikana 752 henkilöllä eli 2,2 %.

0-6 -vuotiaiden määrän kasvu hidastui edellisvuoden 2,6 prosentista 1,7 prosenttiin. Lisäys oli 66 henkeä.(2006: 99). Kouluikäisten eli 7-15 -vuotiaiden määrän kasvu voimistui 1,2 prosentista 2,4 prosenttiin. Määrällinen lisäys oli 111 henkeä kun se edellisena vuonna oli 54 henkeä.

20-64 -vuotiaiden osuus koko väestöstä oli 31.12.2007 60,7 % (2006: 61,0 %).

Yli 75 -vuotiaiden määrä kasvoi vuoden aikana 49 hengellä eli samalla määrällä kuin edellisenä vuonnakin. Ikäryhmän osuus koko väestöstä 3,3 prosentista 3,4 prosenttiin.

Väestönkasvun rakenne 2003 – 2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Elävänä syntyneet	465	502	508	504	509
Kuolleet	-151	-154	-158	-152	-172
Syntyvyyden enemmyys	314	348	350	352	337
Maassamuutto: tulomuutto	2 423	2 727	2 677	2 484	2 576
Maassamuutto: lähtömuutto	-2 022	-2 076	-2 282	-2 125	-2 281
Maassamuutto, netto	401	651	395	359	295
Maahanmuutto	127	153	178	187	211
Maastamuutto	-88	-82	-116	-100	-103
Väkiluvun korjaus	4	7	2	10	
Kokonaismuutos	758	1 077	809	808	740
Väkiluku yhteensä	31 695	32 772	33 581	34 389	35 129
Lisäys, %	2,45	3,40	2,47	2,41	2,15

Lähde: Tilastokeskus (2007: ennakkotieto)

Syntyvyys on pysynyt edellisten vuosien tasolla. Nettomuutto on huippuvuoden 2004 jälkeen tasaantunut ja vuonna 2007 edelleen lievästi vähentynyt. Nettomuuton osuus vuoden väestönkasvusta oli 54,5 % (2006: 55,2 %).

Työllisyyden hoito

Kunnan työttömyysaste oli vuoden lopussa 5,0 % (2006: 5,7 %). Työttömien kokonaismäärä oli vuoden lopussa 881 henkilöä (2005: 1.005). Heistä yli vuoden työttömänä oli ollut 184 eli 20,9 %. Työvoiman osuus kasvoi 17.650 henkilöstä 17.756 henkilöön.

Nuorten työttömien syrjäytymisen ehkäisemiseksi osallistuttiin Omnia Espoon seudun koulutuskuntayhtymän nuorten taide- ja mediapajatoimintaan ja vastaavaan ruotsinkieliseen toimintaan pääkaupunkiseudulla.

Kunta järjesti myös kesätyötilaisuuksia ja harjoittelupaikkoja nuorille ja opiskelijoille ja tuki myös yritysten vastaavia pyrkimyksiä. Näin aikaansaatii yhteensä n. 65 kuukauden mittaista työtilaisuutta nuorille. Lisäksi kunta työllisti määräaikaaisesti keskimäärin 11 henkilöä kuukaudessa. Työllistämiseen tarkoitettua määrärahaa käytettiin myös pienimuotoisesti kuntalisänä.

Kunnan henkilöstöpolitiikka

Kuntien työmarkkinaosapuolten vuonna 2004 sopimat virka- ja työehtosopimukset olivat voimassa syyskuun 2007 loppuun saakka. Kunnallisen palkkausjärjestelmän kehittämissohjelman mukaisten järjestelyvaraerien avulla pyritään parantamaan kunnallisten työpaikkojen

palkkakilpailukykyä ja tukemaan strategista johtamista. Paikallisilla palkkaratkaisuilla pyritään kannustavuuteen, ja korotuksissa on otettava huomioon sekä tehtävien vaativuus että henkilökohtaiset työtulokset.

Uudet valtakunnalliset sopimukset tulivat voimaan pääsääntöisesti 1.10.2007 alkaen.

Henkilöstön työterveydenhuoltojärjestelyjä laajennettiin 1.9.2007 alkaen siten, että rajattu sairaanhoito käynnistyi.

Kunnan henkilöstön rakenne 31.12.2007

Virasto	Koko- ja osa-aikaiset				Sivu- toimiset	Kaikki yhteensä	Työllis- tetyt
	Vakinaiset	Sijaiset	Määrä- aikaiset	Yhteensä			
Konsernihallinto	47	1	2	50		50	1
Terveystoimi	240	32	9	281		281	
Sosiaalityö	144	22	4	170		170	2
Sivistystoimi	972	141	174	1 287	133	1 420	4
Yhdyskuntatekniikka	248	9	8	265		265	1
Yhteensä 31.12.2007	1 651	205	197	2 053	133	2 186	8
(Yhteensä 31.12.2006	1 564	180	203	1 947	129	2 076	15)

Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa vuonna 2007

Merkittävimmät kunnan kehitykseen ja toimintoihin vaikuttavat päätökset/toimenpiteet vuonna 2007 olivat:

Kunnanvaltuusto hyväksyi elokuussa valtioneuvostolle annettavan selvityksen miten kunnassa toteutetaan kunta- ja palvelurakennemuutosta koskevan lain 5 ja 6 §:n mukaiset toimenpiteet sekä suunnitelman uudistuksen toimeenpanosta, ns. PARAS-suunnitelman.

Samalla valtuusto hyväksyi Espoon, Siuntion ja Vihdin kanssa laaditut yhteistyösopimukset. Kunnan PARAS-suunnitelmaan liittyen valtuusto hyväksyi pääkaupunkiseudun kaupunkisuunnitelman maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevan ns. MAL-osion, jota oli valmisteltu Helsingin seudun 14:n kunnan yhteistyönä.

Vuoden aikana valtuusto hyväksyi seuraavat kunnan keskusta-alueen kehittämisen kannalta keskeiset asemakaavat:

Kirkkolaakson asemakaava, keskustan asemakaavan muutos eli ns. Ervastintien asemakaava ja Asemaseudun 1. vaiheen asemakaavamuuutos.

Svenska skolcentrumin lisärakennus ja peruskorjaus sekä siihen liittyvä Gestebyn koulun korjaus valmistuivat.

Neidonkallion ja Hommaksen päiväkodit valmistuivat.

Talousarvion toteutuminen

Kunnanvaltuusto hyväksyi muutoksia vuoden 2007 talousarvioon seuraavasti:

	määrärahojen lisäys (-)/vähennys (+)	tuloarvioiden lisäys (+)/vähennys (-)
Käyttötalousosa	-3 088 264	153 369
Tuloslaskelmaosa	0	2 695 569
Investointiosa	-1 470 000	192 479
Rahoitusosa	0	-700 000
Yhteensä	-4 558 264	2 341 417
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 216 847	

Käyttötalousosan määrärahojen korotuksista 0,6 milj. euroa kohdistettiin terveystoimen toimialaan, 2,1 milj. euroa sosiaalitoimen toimialaan ja 0,3 milj. euroa sivistystoimen toimialaan.

Käyttötalousosa

Vuoden 2007 talousarvion käyttötalousosan toteutuneet toimintatulot olivat 3,0 milj. euroa pienemmät kuin alkuperäisen talousarvion tuloarviot, mutta 2,4 milj. euroa eli 6,4 % suuremmat kuin edellisen vuoden toteutuneet toimintatulot. Käyttötalousarvion maankäyttösopimuskorvausten tuloarvio oli 3,8 milj. euroa, mutta niitä kertyi vain 0,8 milj. euroa, koska sopimusalueiden rakentaminen ei edistynyt talousarviossa arvioidun aikataulun mukaisesti. Myöskin yhdyskuntatekniikan valvonta- ja viranomaistehtävien ja vesihuoltolaitoksen talousarvion tuloarviota jäi saavuttamatta.

Käyttötalousosan toteutuneet toimintamenot ylittivät alkuperäisen talousarvion määrärahat 2,2 milj. euroa eli 1,3 %. Ylitys oli 1,7 milj. euroa pienempi kuin vastaava ylitys edellisen vuoden tilinpäätöksessä. Palvelujen ostojen ylitys oli suurin, 2,7 milj. euroa eli 4,2 %. Myös tarvikkeiden ostojen määräraha ylitettiin 0,5 milj. euroa eli 5,5 %

Edellisen vuoden talousarvion toteutumaan verrattuna toimintamenojen kasvu oli 8,8 %, kun vastaava kasvu vuosi sitten oli 7,6 %.

Seuraavien käyttötalousosan tehtävien tuloarvion/määrärahan/toimintakatteen sitova taso on tilinpäätöksessä ylittynyt/alittunut ilman kunnanvaltuuston hyväksymää talousarvion muutosta:

Tehtävä	sitovan tason poikkeama	%
<u>Yleishallinto</u>		
konsernihallinto, toimintatulot	0,020 milj. euroa	6,8 %
tietohallinto, toimintakate	0,150 milj. euroa	748,6 %
käyttöomaisuuden myyntivoitot ja maankäyttösopimuskorvaukset, toimintatulot	2,404 milj. euroa	35,0 %
<u>Terveystoimi</u>		
hallinto- ja muut yhteiset palvelut, toimintatulot	0,019 milj. euroa	16,5 %
perusterveydenhuollon palvelut, toimintamenot	0,163 milj. euroa	1,0 %

Sosiaalitoimi

hallinto- ja toimistopalvelut, toimintatulot	0,006 milj. euroa	30,5 %
hallinto- ja toimistopalvelut, toimintamenot	0,003 milj. euroa	6,4 %
sosiaalihuolto ja sosiaalityö, toimintamenot	0,036 milj. euroa	0,5 %
toimeentuloturva, toimintatulot	0,021 milj. euroa	0,4 %

Sivistystoimi

hallinto- ja toimistopalvelut, toimintamenot	0,003 milj. euroa	0,3 %
koulutoimen yhteiset toiminnot, toimintatulot	0,017 milj. euroa	21,5 %
suomenkielinen lasten päivähoido, toimintatulot	0,009 milj. euroa	0,3 %
suomenkielinen lasten päivähoido, toimintamenot	0,719 milj. euroa	3,6 %
suomenkielinen koulutoimi, toimintatulot	0,018 milj. euroa	0,1 %
ruotsinkielinen lasten päivähoido, toimintatulot	0,032 milj. euroa	5,6 %
ruotsinkielinen koulutoimi, toimintatulot	0,024 milj. euroa	35,6 %
vapaa sivistystyö, toimintamenot	0,090 milj. euroa	4,6 %
kirjastotoimi, toimintamenot	0,006 milj. euroa	0,4 %
liikuntapalvelut, toimintamenot	0,125 milj. euroa	8,0 %
Kirkkonummen uimahalli, toimintakate	0,014 milj. euroa	4,7 %
nuorisopalvelut, toimintamenot	0,029 milj. euroa	2,8 %

Yhdyskuntatekniikka

kunnallistekniikkapalvelut, toimintamenot	0,111 milj. euroa	3,5 %
joukkoliikenteen tuki, toimintatulot	0,090 milj. euroa	21,1 %
joukkoliikenteen tuki, toimintamenot	0,133 milj. euroa	11,8 %
valvonta- ja viranomaistehtävät, toimintatulot	0,111 milj. euroa	20,7 %
vesihuoltolaitos, toimintakate	0,944 milj. euroa	33,1 %

Investointiosa

Toteutuneet investointimenot, 16,9 milj. euroa, alittivat muutetun talousarvion määrärahat 11,8 milj. euroa eli 41 %. Talonrakentamiseen osoitetuista määrärahoista jäi käyttämättä 3,8 milj. euroa ja kunnallistekniikan määrärahoista 6,5 milj. euroa.

Tilikauden tulos ja toiminnan rahoittaminen

Tilikauden tuloksen muodostumista on kuvattu tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Tarkastelussa on otettu huomioon vain kunnan ulkoiset tilitapahtumat.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

(1 000 euroa)	2005	2006	2006	Muutos %
Toimintatuotot	20 668,5	22 495,1	24 382,1	8,4
Toimintakulut	-132 147,2	-143 157,8	-156 473,2	9,3
Toimintakate	-111 478,7	-120 662,7	-132 091,2	9,5
Verotulot	105 238,2	115 453,0	131 590,5	14,0
Valtionosuudet	13 940,2	17 712,6	19 033,2	7,5
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	127,6	202,0	414,5	105,1
Muut rahoitustuotot	384,4	381,8	488,8	28,0
Korkokulut	-1 328,4	-1 480,6	-1 868,7	26,2
Muut rahoituskulut	-6,6	-6,4	-10,0	56,1
Vuosikate	6 876,6	11 599,8	17 557,2	51,4
Poistot ja arvonalentumiset	-7 482,1	-7 722,6	-8 065,8	4,4
Tilikauden tulos	-605,6	3 877,2	9 491,5	144,8
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-516,4	324,8	310,0	-4,6
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	859,8	0,0	-3 000,0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-17,2	-134,7	-59,1	-56,1
Tilikauden yli-/alijäämä	-279,4	4 067,2	6 742,3	65,8

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatulot/Toimintamenot, %	15,6	15,7	15,6
Vuosikate prosenttia poistoista	92,1	150,4	218,2
Vuosikate, €/asukas	205	337	500
Asukasmäärä 31.12	33 581	34 389	35 141

Tuloslaskelman toimintatuotot ja -kulut

Toimintatuottojen kasvu vuonna 2007 oli 8,4 % ja toimintakulujen 9,3 %. Toimintakulujen kasvu oli prosenttiyksikön verran suurempi kuin edellisenä vuonna, jolloin kasvu oli 8,3 %. Toimintakatteen kasvu oli 9,5 % (2006: 8,2 %).

Toimialoittain toimintatuotot ja -kulut kehittyivät seuraavasti:

(1 000 euroa)	Toimintatuotot			Toimintakulut		
	2006	2007	muutos-%	2006	2007	muutos-%
Yleishallinto	3 353	4 698	40,1	5 631	6 287	11,7
Terveystoimi	2 349	2 199	-6,4	40 246	42 503	5,6
Sosiaalitoimi	3 534	3 776	6,9	23 631	26 539	12,3
Sivistystoimi	4 003	4 225	5,5	50 531	55 242	9,3
Yhdyskuntatekniikka	4 857	5 050	4,0	20 150	22 887	13,6
Vesihuoltolaitos	3 912	3 987	1,9	2 242	2 255	0,6
Uimahalli	488	448	-8,3	727	760	4,6
Yhteensä	22 495	24 382	8,4	143 158	156 473	9,3

Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja maankäyttösopimuskorvausten kertymä, 4,6 milj. euroa, oli 1,5 milj. euroa viimevuotista kertymää suurempi ja se nostaa yleishallinnon toimintatuotosten kasvun 40,1 %.

Uimahallin tulokertymä supistui edellisvuoteen verrattuna 8,3 %.

Toimintakulujen kasvu oli suurin yhdyskuntatekniikan toimialalla, 13,6 %. Toimialan tehtävistä joukkoliikenteen tuen määrä kasvoi 0,9 milj. eurolla (+212 %) ja tilahallinnon toimintokulut 0,9 milj. euroa (+11 %). Sosiaalitoimen tehtävistä toimintakulujen kasvu oli suurin sosiaalihuollossa ja sosiaalityössä, 1,1 milj. euroa (+17,2 %) ja vanhusten ja vammaisten palveluissa, 1,4 milj. euroa (+ 12 %). Menojen kasvu kohdistui lastensuojeluun, päihdehuoltoon, vanhusten asumispalveluihin ja vammaisten tukipalveluihin.

Sivistystoimessa lasten päivähoidon ja esiopetuksen toimintakulujen kasvu oli 2,6 milj. euroa (+11,6 %) ja opetustoimen 1,5 milj. euroa eli 7,8 %.

Yleishallinnon toimintakulujen suureen kasvuprosenttiin ovat vaikuttaneet vesiosuuskuntien tuen määrän vuoden 2007 poikkeuksellinen taso (0,2 milj. euroa) ja henkilöstön työterveyshuollon lisäresurssit.

Terveyshuollon maltilliseen kasvuprosenttiin vaikutti erikoissairaanhoidon menojen vähäinen kasvu, 0,5 milj. euroa eli 2 %.

Kululajeittain toimintakulujen muutos edelliseen vuoteen verrattuna oli seuraava:

	2007	2006
henkilöstökulut	10,0 %	6,5 %
palvelut	10,9 %	12,9 %
aineet, tarvikkeet ja tavarat	6,9 %	6,3 %
avustukset	1,9 %	3,1 %
vuokrat	6,0 %	6,2 %
muut toimintakulut	19,4 %	-21,7 %

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulojen kokonaiskertymä, 131,6 milj. euroa, kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 16,1 milj. euroa eli 14 %. Kasvuun sisältyy 3 milj. euroa kertaluontoisia yhteisövero-osuuden aikaisempien tilivuosien tilitysten korjauksia.

Kunnan tuloveron tuotto, 115,7 milj. euroa, ylitti alkuperäisen talousarvion tuloarvion 6,5 milj. euroa. Myös yhteisöveron tuotto ja kiinteistöveron tuotto ylittivät talousarvion tuloarvion yhteensä 5,8 milj. euroa. Verojen kokonaiskertymä ylitti alkuperäisen talousarvion tuloarvion 12,3 milj. eurolla.

Valtionosuuksia kertyi 19,0 milj. euroa, mikä oli 1,3 milj. euroa eli 7,5 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Vuoden tulos

Verorahoituksen (verotulot + valtionosuudet) määrän kasvu oli 13,1 %. Verorahoituksen kasvu ylitti kolmantena vuonna peräkkäin toimintakatteen kasvun, vaikka toimintakatteen kasvu kiihtyi 9,5 prosenttiin edellisvuoden 8,2 prosentista. Vuosikate vahvistui edellisen

vuoden 11,6 milj. eurosta 17,6 milj. euroon. Vuosikate kattoi suunnitelman mukaiset poistot ja vuoden tulos oli ylijäämäinen 9,5 milj. euroa.

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu, miten toimialojen tehtävien ulkoiset toimintakulut ja toimintakatteet ovat kehittyneet vuosina 2005-2007. Taulukoissa tehtävät on listattu vuosien 2005-2007 euromääräisten lisäysten suuruusjärjestyksessä.

Tehtävät	Toimintakulut (1 000 e)				muutos 05 - 07	
	2005	2006	2007	muutos 06 - 07	(1 000 e)	%
Si Lasten päivähoito ja esiopetus	20 236	22 122	24 682	2 560	4 446	22,0
Te Erikoissairaanhoido	22 398	25 524	26 041	517	3 643	16,3
Te Perusterveydenhuollon palvelut	13 111	14 723	16 462	1 740	3 351	25,6
So Vanhusten ja vammaisten palvelut	10 457	11 751	13 146	1 396	2 689	25,7
Si Suomenkielinen koulutoimi	14 152	14 858	16 078	1 219	1 926	13,6
So Toimeentuloturva	4 221	5 314	5 716	401	1 495	35,4
Yt Tilahallinto	7 973	8 230	9 131	901	1 158	14,5
Yt Joukkoliikenteen tuki	391	404	1 258	854	867	222,0
Si Ruotsinkielinen koulutoimi	4 450	4 877	5 199	323	749	16,8
So Sosiaalihuolto ja sosiaalityö	6 508	6 143	7 201	1 058	693	10,6
Si Koulutoimen yhteiset toiminnot	3 387	3 645	3 944	299	556	16,4
Yh Konsernihallinto	3 522	3 694	4 026	332	504	14,3
Yt Kunnallistekniikkapalvelut	2 890	2 891	3 251	360	360	12,5
Yt Ruokapalveluyksikkö	3 061	3 119	3 411	293	350	11,4
Yt Palo- ja pelastustoimi	1 753	1 886	2 017	131	264	15,1
Yh Tietohallinto	820	943	1 071	128	251	30,5
Si Vapaa sivistystyö	1 630	1 700	1 832	132	202	12,4
Yt Kehittämisen- ja yhteiset palvelut	1 690	1 789	1 840	51	150	8,9
Yt Valvonta- ja viranomaistehtävät	772	847	919	72	146	18,9
Si Kirjastotoimi	1 182	1 226	1 312	86	131	11,1
Si Nuorisopalvelut	677	698	788	90	111	16,4
Si Hallinto- ja toimistopalvelut	530	605	634	29	103	19,5
Yt Alueidenhoitopalvelut	851	890	952	62	101	11,9
Yh Luottamushenkilöhallinto	362	449	446	-3	84	23,1
Si Kirkkonummen uimahalli	687	727	760	34	73	10,6
So Hallinto- ja toimistopalvelut	404	423	475	52	71	17,6
Si Liikuntapalvelut	733	801	774	-26	41	5,7
Yt Eerikinkartano	83	95	108	14	25	30,6
Yh Tarkastustoimi	49	50	61	10	12	24,8
Yh Varaukset ja projektit	699	470	684	215	-15	-2,1
Yt Vesihuoltolaitos	2 468	2 242	2 255	13	-213	-8,6
Yh Käyttöomaisuuden myyntivoitot		25		-25		
Yhteensä	132 147	143 158	156 473	13 315	24 326	19,2

Vuosina 2005-2007 lisättiin lasten päivähoiton ja esiopetuksen resursseja euromääräisesti eniten, yhteensä 4,4 milj. euroa. Suhteellisesti eniten lisättiin joukkoliikenteen tuen määrää, 222 %.

Kolmen tehtävän resursseja on lisätty yli 3 milj. euroa ja seitsemän tehtävän resursseja vähintään 1 milj. euroa. Edellisen vuoden verrattuna suurin suhteellinen resurssien lisäys kohdistuu tilahallinnon tehtävään, jonka kolmen vuoden aikainen resurssien lisäys kasvaa 0,2

distuu tilahallinnon tehtävään, jonka kolmen vuoden aikainen resurssien lisäys kasvaa 0,2 milj. eurosta 1,1 milj. euroon.

Seuraavassa taulukossa tarkastellaan vastaavalla tavalla tehtävien toimintakatteen (so. toimintatuottojen ja -kulujen erotus) kehitystä.

Tehtävä	Toimintakate (1 000 e)				muutos 05 - 07	
	2005	2006	2007	muutos 06 - 07	(1 000 e)	%
Si Lasten päivähoito ja esiopetus	-17 878	-19 373	-21 640	-2 267	-3 762	21,0
Te Erikoissairaanhoido	-22 398	-25 524	-26 041	-517	-3 643	16,3
Te Perusterveydenhuollon palvelut	-10 872	-12 374	-14 264	-1 890	-3 392	31,2
So Vanhusten ja vammaisten palvelut	-9 956	-11 047	-12 299	-1 252	-2 343	23,5
So Sosiaalihuolto ja sosiaalityö	-4 354	-5 393	-6 603	-1 211	-2 249	51,7
Si Suomenkielinen koulutoimi	-13 897	-14 545	-15 808	-1 264	-1 912	13,8
Yt Tilahallinto	-6 334	-6 671	-7 735	-1 064	-1 401	22,1
Si Ruotsinkielinen koulutoimi	-4 423	-4 819	-5 159	-340	-736	16,6
Yt Joukkoliikenteen tuki	-189	-202	-920	-718	-731	386,2
Si Koulutoimen yhteiset toiminnot	-3 333	-3 583	-3 921	-338	-588	17,6
Yh Konsernihallinto	-3 294	-3 581	-3 835	-254	-541	16,4
Yt Valvonta- ja viranomaistehtävät	-216	-355	-504	-148	-287	132,9
Yt Palo- ja pelastustoimi	-1 753	-1 886	-2 017	-131	-264	15,1
Yh Tietohallinto	-813	-943	-1 071	-128	-258	31,7
Yt Kunnallistekniikkapalvelut	-847	-967	-1 091	-124	-244	28,8
Yt Ruokapalveluyksikkö	-2 995	-2 902	-3 159	-257	-164	5,5
Si Vapaa sivistystyö	-1 154	-1 230	-1 314	-84	-160	13,9
Yt Kehittämis- ja yhteiset palvelut	-1 335	-1 407	-1 459	-51	-123	9,2
Si Kirjastotoimi	-1 129	-1 150	-1 236	-86	-107	9,5
Si Hallinto- ja toimistopalvelut	-530	-604	-634	-30	-103	19,5
Si Liikuntapalvelut	-660	-718	-745	-27	-85	12,9
Si Kirkkonummen uimahalli	-230	-238	-313	-74	-83	36,1
Yt Alueidenhoitopalvelut	-830	-869	-905	-36	-75	9,0
Si Nuorisopalvelut	-487	-508	-560	-53	-74	15,1
So Hallinto- ja toimistopalvelut	-403	-422	-474	-52	-71	17,7
Yh Luottamushenkilöhallinto	-362	-368	-398	-30	-36	10,0
Yt Eerikinkartano	-25	-33	-48	-14	-23	92,3
Yh Tarkastustoimi	-49	-50	-61	-10	-12	24,8
Yh Varaukset ja projektit	-697	-464	-684	-220	13	-1,8
So Toimeentuloturva	-3 597	-3 236	-3 387	-151	210	-5,8
Yt Vesihuoltolaitos	915	1 670	1 732	62	818	89,4
Yh Käyttöomaisuuden myyntivoitot	2 645	3 128	4 459	1 331	1 814	68,6
Yhteensä	-111 479	-120 663	-132 091	-11 428	-20 612	18,5
Verotulot	105 238	115 453	131 591	16 137	26 352	27,6
Valtionosuudet	13 940	17 713	19 033	1 321	5 093	46,8
Rahoituserät	-823	-903	-980	-77	-157	
Yhteensä	118 355	132 262	149 644	17 381	31 289	29,4
Vuosikate	6 877	11 600	17 553	5 953	10 676	

Toimintakatetarkastelu kertoo, kuinka paljon verorahoituksesta on käytetty käyttötalouden osan tehtävien toimintakatteiden kattamiseen ja kuinka paljon siitä on rahoituserien jälkeen jäänyt vuosikatteeksi ja sen kautta investointien rahoittamiseen. Vuosina 2006-2007 verorahoituk-

sen kasvu on ollut toimintakatteen kasvua suurempi. Verorahoituksesta kului vuonna 2005 toimintakatteen kattamiseen 93,5 %, vuonna 2006 90,5 % ja vuonna 2007 87,7 %. Loppuosa verorahoituksesta on rahoituserien kattamisen jälkeen käytetty investointien rahoittamiseen.

Rahoituslaskelma

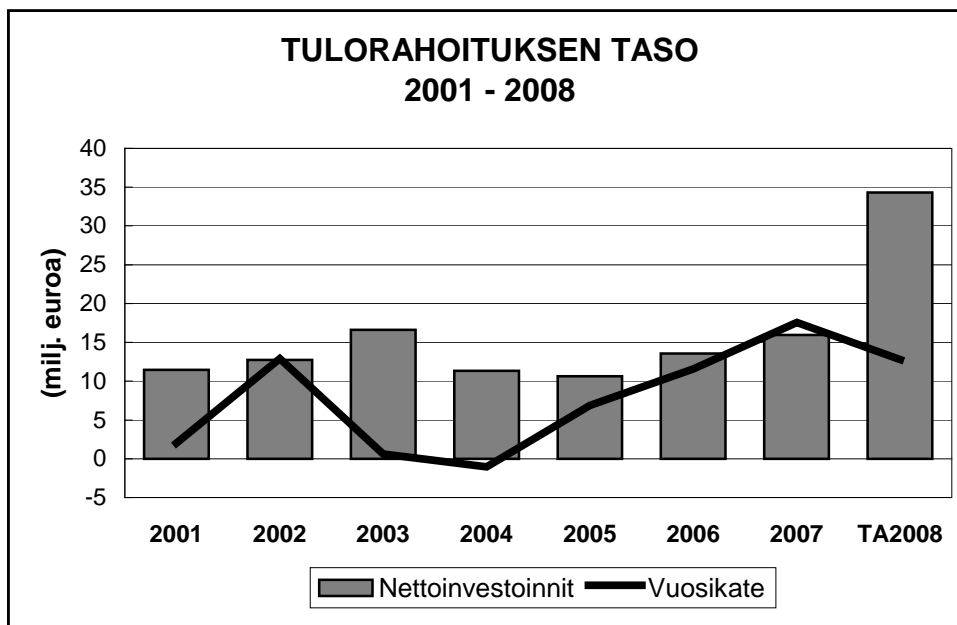
Vuosikatteen ja tulorahoituksen korjauserien yhteisvaikutus eli *omarahoitusosuus* nousi vuoden 2007 rahoituslaskelmassa 13,8 milj. euroon (2006: 8,5 milj. euroa). Investointimenojen nettorahoitustarve oli 12,2 milj. euroa, mikä oli 1,7 milj. euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Toiminnan ja investointien rahavirta oli näin ollen ylijäämäinen 1,6 milj. euroa, kun se edellisellä vuonna oli 2 milj. euroa alijäämäinen.

Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin vuoden aikana 4,5 milj. euroa. Uusia lainoja ei nostettu. Muiden tase-erien vaikutus rahoituksen rahavirtaan oli + 4,4 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteisvaikutus kunnan rahavaroihin oli +1,5 milj. euroa.

Kunnan lainakanta oli vuoden lopussa 39,1 milj. euroa eli 1 111 euroa/asukas (2006: 1 266 euroa/asukas).

Kunnan maksuvalmius pysyi tilivuoden aikana hyvänä. Kassan riittävyys oli tilivuoden lopussa 28 päivää eli edellisen vuoden lopun tasolla.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

(1 000 euroa)	2005	2006	2007
Toiminnan rahavirta			
• Vuosikate	6 876,6	11 599,8	17 557,2
• Satunnaiset erät			
• Tulorahoituksen korjauserät	-2 413,6	-3 109,7	-3 799,5
	<u>4 462,9</u>	<u>8 490,1</u>	<u>13 757,8</u>
Investointien rahavirta			
• Investointimenot	-11 640,2	-14 060,7	-16 880,2
• Rahoitusosuudet investointimenoihin	784,6	508,4	634,3
• Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot	2 635,9	3 090,6	4 091,0
	<u>-8 219,7</u>	<u>-10 461,8</u>	<u>-12 154,9</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 757	-1 972	1 603
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
• Antolainasaamisten lisäykset		-34,5	-24,4
• Antolainasaamisten vähennykset	14,9	12,1	3,2
	<u>14,9</u>	<u>-22,4</u>	<u>-21,3</u>
Lainakannan muutokset			
• Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000,0	8 000,0	
• Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 465,8	-3 295,5	-4 484,9
• Lyhytaikaisten lainojen muutos			
	<u>7 534,2</u>	<u>4 704,5</u>	<u>-4 484,9</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset			
• Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-11,1	57,8	103,5
• Vaihto-omaisuuden muutos	-1,4	-15,4	-12,9
• Saamisten muutos	-1 206,1	203,0	-361,7
• Korottomien velkojen muutos	1 972,4	3 756,6	4 663,3
	<u>753,7</u>	<u>4 002,0</u>	<u>4 392,2</u>
Rahoituksen rahavirta	8 302,8	8 684,1	-114,0
Rahavarojen muutos	4 546,1	6 712,4	1 488,9
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	5 719,9	12 432,3	13 921,2
Rahavarat 1.1.	-1 173,8	-5 719,9	-12 432,3
	<u>4 546,1</u>	<u>6 712,4</u>	<u>1 488,9</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut:			
Investointien tulorahoitus, %	63,3	85,6	108,1
Pääomamenojen tulorahoitus, %	51,7	68,8	84,6
Lainanhoitokate	2,2	2,7	3,1
Kassasta maksut, milj. €	147,6	162,0	179,7
Kassan riittävyys, pv	14	28	28
Asukasmäärä 31.12	33 581	34 389	35 141

Kunnan tase ja sen tunnusluvut

Taseen loppusumma kasvoi edellisvuoteen verrattuna 9,7 milj. euroa.

Merkittävimmät muutokset olivat:

Vastaavaa

Pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvo lisääntyi vuoden aikana 7,5 milj. euroa. Lisäykset kohdistuivat ryhmiin maa- ja vesialueet (2 milj. e), rakennukset (+4,2 milj. e) sekä kiinteät rakenteet ja laitteet (1 milj. e).

Lyhytaikaisten saamisten määrä kasvoi 0,6 milj. euroa.

Tilinpäätöksessä siirrettiin pysyvien vastaavien sijoituksista sijoitusluontoisia osakkeita arvoltaan 0,2 milj. euroa vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereihin.

Rahoitusarvopapereiden määrä väheni 4 milj. euroa ja rahavarojen lisäys oli 5,3 milj. euroa.

Vastattavaa

Oman pääoman määrä kasvoi tilikauden ylijäämän verran eli 6,7 milj. euroa. Vapaaehtoiseen varauksiin siirrettiin 3 milj. euroa tilivuoden tuloksesta.

Vieraan pääoman määrä pysyi edellisen vuoden tasolla, pitkäaikainen vieras pääoma väheni 3,9 milj. euroa ja lyhytaikainen lisääntyi 4,1 milj. euroa.

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee huomattavan suurta velkarasitetta.

Kunnan omavaraisuusaste vahvistui positiivisen tuloksen seurauksena edellisen vuoden 54,7 prosentista 57,3 prosenttiin. Kunnan omavaraisuusaste jäi kuitenkin edelleen selvästi alle koko kuntasektorin keskimääräisen omavaraisuusasteen, joka 31.12.2006 oli 68 %.

Rahoitusvarallisuuden tunnusluku (€/asukas) osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun. Negatiivinen rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman erotus osoittaa määrän, joka vieraasta pääomasta jää rahoitusosuudella kattamatta.

Kunnan rahoitusvarallisuuden tunnusluku vahvistui jonkin verran ja oli -1.167,40 euroa/asukas. Kaikkien kuntien yhteenlaskettu rahoitusvarallisuuden tunnusluku 31.12.2006 oli -1.164 euroa/asukas.

Suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Kunnan tunnusluku pysyi edellisen vuoden tasolla, 40,7 % (2006: 40,5 %): Kaikkien kuntien suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku 31.12.2006 oli 42 %.

Kunnan tase

	2007	2006		2007	2006
	milj. €	milj. €		milj. €	milj. €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	133,21	125,09	OMA PÄÄOMA	84,90	78,16
Aineettomat hyödykkeet	1,74	1,70	Peruspääoma	59,99	59,99
Aineettomat oikeudet	0,16	0,20	Arvonkorotusrahasto	0,60	0,60
Muut pitkävaikutteiset menot	1,58	1,49	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	17,57	13,50
Ennakkomaksut			Tilikauden yli-/alijäämä	6,74	4,07
Aineelliset hyödykkeet	109,75	102,31	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Maa- ja vesialueet	20,18	18,10	VARAUKSET	4,40	1,71
Rakennukset	66,62	62,04	Poistoero	0,79	1,10
Kiinteät rakenteet ja laitteet	19,50	18,47	Vapaaehtoiset varaukset	3,61	0,61
Koneet ja kalusto	1,23	0,74	PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet	0,01	0,01	Muut pakolliset varaukset		
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	2,21	2,95	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3,30	3,21
Sijoitukset	21,72	21,09	Valtion toimeksiannot	0,30	0,37
Osakkeet ja osuudet	21,51	20,90	Lahjoitusrahastojen pääomat	2,95	2,79
Muut lainasaamiset	0,01	0,02	Muut toimeksiantojen pääomat	0,04	0,05
Muut saamiset	0,20	0,17	VIERAS PÄÄOMA	63,66	63,47
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,38	0,45	Pitkäaikainen	37,60	41,47
Valtion toimeksiannot	0,30	0,37	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	34,50	38,97
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,07	0,08	Lainat julkisyhteisöiltä	0,07	0,08
VAIHTUVAT VASTAAVAT	22,67	21,01	Saadut ennakot	0,35	0,48
Vaihto-omaisuus	0,20	0,19	Liittymismaksut ja muut velat	2,67	1,95
Aineet ja tarvikkeet	0,20	0,18	Lyhytaikainen	26,06	22,00
Valmiit tuotteet	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4,47	4,47
Saamiset			Lainat julkisyhteisöiltä	0,01	0,02
Pitkäaikaiset saamiset	0,36	0,55	Saadut ennakot	0,01	0,01
Myyntisaamiset			Ostovelat	10,23	8,16
Muut saamiset	0,36	0,55	Muut velat	1,54	1,34
Lyhytaikaiset saamiset	8,19	7,64	Siirtovelat	9,81	7,99
Myyntisaamiset	2,86	4,31			
Lainasaamiset	0,02	0,02			
Muut saamiset	4,13	2,87			
Siirtosaamiset	1,19	0,44			
Rahoitusarvopaperit	0,21	4,21			
Osakkeet ja osuudet	0,21	0,21			
Sijoitukset rahamarkkina- instrumentteihin		4,00			
Rahat ja pankkisaamiset	13,71	8,43			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	156,26	146,55	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	156,26	146,55
			Taseen tunnusluvut:		
			Omavaraisuus-%	57,3	54,7
			Rahoitusvarallisuus €/asukas	-1 167,40	-1 231,78
			Suhteellinen velkaantuneisuus-%	40,7	40,5
			Lainakanta 31.12. (milj. €)	39,0	43,5
			Lainat €/asukas	1 111	1 266
			Lainasaamiset 31.12. (milj. €)	0,01	0,02
			Asukasmäärä	35 141	34 389

Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma on laadittu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

	2005		2006		2007	
	1 000 €	%	1 000 €	%	1 000 €	%
TULOT						
Varsinainen toiminta						
Toimintatuotot	20 668,5	13,7	22 495,1	13,7	24 382,1	13,8
Verotulot	105 238,2	69,5	115 453,0	70,1	131 590,5	74,4
Valtionosuudet	13 940,2	9,2	17 712,6	10,8	19 033,2	10,8
Korkotuotot	127,6	0,1	202,0	0,1	414,5	0,2
Muut rahoitustuotot	384,4	0,3	381,8	0,2	488,8	0,3
Satunnaiset tuotot						
Tulorahoituksen korjauserät						
- Käyttöomaisuuden myyntivoitot	-2 413,6	-1,6	-3 109,7	-1,9	-3 799,5	-2,1
Investoinnit						
Rahoitusosuudet investointimenoihin	784,6	0,5	508,4	0,3	634,3	0,4
Käyttöomaisuuden myyntitulot	2 635,9	1,7	3 090,6	1,9	4 091,0	2,3
Rahoitustoiminta						
Antolainasaamisten vähennykset	14,9	0,0	12,1	0,0	3,2	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000,0	6,6	8 000,0	4,9		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys						
Oman pääoman lisäykset						
Kokonaistulot yhteensä	151 380,6	100,0	164 745,9	100,0	176 838,1	100,0
MENOT						
Varsinainen toiminta						
Toimintakulut	132 147,2	89,5	143 157,8	88,3	156 473,2	87,1
Korkokulut	1 328,4	0,9	1 480,6	0,9	1 868,7	1,0
Muut rahoituskulut	6,6	0,0	6,4	0,0	10,0	0,0
Satunnaiset kulut						
Tulorahoituksen korjauserät						
- Käyttöomaisuuden myyntitappiot						
Investoinnit						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	11 640,2	7,9	14 060,7	8,7	16 880,2	9,4
Rahoitustoiminta						
Antolainasaamisten lisäykset			34,5	0,0	24,4	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 465,8	1,7	3 295,5	2,0	4 484,9	2,5
Lyhytaikaisten lainojen vähennys						
Oman pääoman vähennykset						
Kokonaismenot yhteensä	147 588,3	100,0	162 035,5	100,0	179 741,4	100,0

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

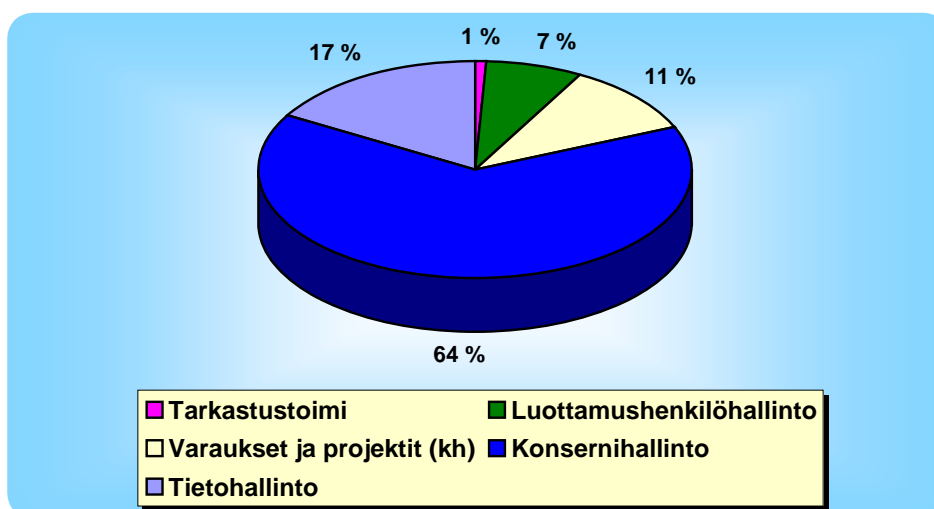
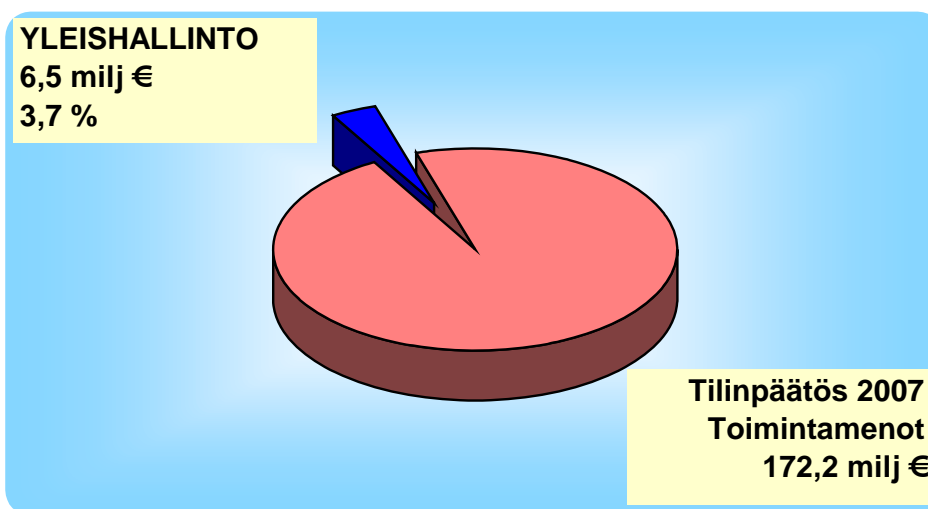
KÄYTTÖTALOUSOSAN YHTEENVETO

	Tilinpäätös 2004	Tilinpäätös 2005	Tilinpäätös 2006	Talousarvio 2007*	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008
Yleishallinto						
• Toimintatulot	3 837 568	4 011 909	4 625 488	8 219 701	5 691 316	8 219 701
<i>muutos %</i>	-4,3	4,5	15,3	77,7	23,0	44,4
• Toimintamenot	-5 622 835	-5 956 478	-5 858 120	-7 194 801	-6 455 177	-7 194 801
<i>muutos %</i>	-4,4	5,9	-1,7	22,8	10,2	11,5
<i>€/asukas 31.12.</i>	-172	-177	-170	-203	-184	-203
• Toimintakate	-1 785 268	-1 944 568	-1 232 631	1 024 900	-763 861	1 024 900
Terveystoimi						
• Toimintatulot	2 289 894	2 342 084	2 363 818	2 594 319	2 200 391	2 594 319
<i>muutos %</i>	-1,7	2,3	0,9	9,8	-6,9	17,9
• Toimintamenot	-36 221 882	-37 457 113	-42 254 651	-44 156 217	-44 411 065	-44 156 217
<i>muutos %</i>	4,1	3,4	12,8	4,5	5,1	-0,6
<i>€/asukas 31.12.</i>	-1 105	-1 115	-1 224	-1 246	-1 264	-1 246
• Toimintakate	-33 931 987	-35 115 029	-39 890 833	-41 561 898	-42 210 674	-41 561 898
					45,5	
Sosiaalitoimi						
• Toimintatulot	3 068 368	3 287 087	3 541 624	3 364 887	3 793 449	3 364 887
<i>muutos %</i>	-47,3	7,1	7,7	-5,0	7,1	-11,3
• Toimintamenot	-20 725 628	-22 012 793	-24 090 563	-24 904 002	-27 012 272	-24 904 002
<i>muutos %</i>	-45,0	6,2	9,4	3,4	12,1	-7,8
<i>€/asukas 31.12.</i>	-632	-656	-698	-702	-769	-702
• Toimintakate	-17 657 260	-18 725 706	-20 548 939	-21 539 115	-23 218 823	-21 539 115
Sivistystoimi						
• Toimintatulot	3 851 534	4 057 480	4 635 203	4 658 444	4 871 713	4 658 444
<i>muutos %</i>	164,9	5,3	14,2	0,5	5,1	-4,4
• Toimintamenot	-56 375 226	-58 874 520	-62 778 000	-67 618 287	-68 265 051	-67 618 287
<i>muutos %</i>	70,9	4,4	6,6	7,7	8,7	-0,9
<i>€/asukas 31.12.</i>	-1 720	-1 753	-1 818	-1 907	-1 943	-1 907
• Toimintakate	-52 523 693	-54 817 040	-58 142 798	-62 959 843	-63 393 338	-62 959 843
Yhdyskuntateknikka						
• Toimintatulot	20 789 901	21 938 870	22 512 281	24 235 574	23 537 127	24 235 574
<i>muutos %</i>	30,8	5,5	2,6	7,7	4,6	3,0
• Toimintamenot	-21 969 807	-22 815 268	-23 312 273	-26 119 500	-26 041 591	-26 119 500
<i>muutos %</i>	26,2	3,8	2,2	12,0	11,7	0,3
<i>€/asukas 31.12.</i>	-670	-679	-675	-737	-741	-737
• Toimintakate	-1 179 907	-876 397	-799 992	-1 883 926	-2 504 464	-1 883 926
Yhteensä						
• Toimintatulot	33 837 264	35 637 430	37 678 414	43 072 925	40 093 996	43 072 925
<i>muutos %</i>	14,6	5,3	5,7	14,3	6,4	7,4
• Toimintamenot	-140 915 379	-147 116 170	-158 293 607	-169 992 807	-172 185 156	-169 992 807
<i>muutos %</i>	9,4	4,4	7,6	7,4	8,8	-1,3
<i>€/asukas 31.12.</i>	-4 300	-4 381	-4 584	-4 795	-4 900	-4 795
• Toimintakate	-107 078 115	-111 478 740	-120 615 193	-126 919 882	-132 091 160	-126 919 882
<i>muutos %</i>	7,9	4,1	8,2	5,2	9,5	-3,9

* alkuperäinen talousarvio

YLEISHALLINTO

- Tarkastustoimi
- Luottamushenkilöhallinto
- Varaukset ja projektit (kh)
- Konsernihallinto
- Tietohallinto
- Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja maankäyttösopimiskorvaukset

YLEISHALLINNON TEHTÄVÄT

Tehtävät	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Tarkastustoimi						
Toimintatulot (S)	890			994	-994	11,7
Toimintamenot (S)	-50 479	-71 200		-60 886	-10 314	20,6
Toimintakate	-49 589	-71 200		-59 892	-11 308	20,8
Luottamushenkilöhallinto						
Toimintatulot (S)	80 447	42 000		47 709	-5 709	
Toimintamenot (S)	-469 499	-563 037		-457 026	-106 011	-2,7
Toimintakate	-389 052	-521 037		-409 317	-111 720	5,2
Varaukset ja projektit						
Toimintatulot (S)	5 415	35 931	-35 931			-100,0
Toimintamenot (S)	-473 237	-1 001 419	-58 583	-691 520	-368 481	46,1
Toimintakate	-467 822	-965 488	-94 514	-691 520	-368 481	47,8
Konsernihallinto						
Toimintatulot (S)	203 032	286 390	2 998	269 714	19 674	32,8
Toimintamenot (S)	-3 884 589	-4 332 343	-1 425	-4 161 887	-171 881	7,1
Toimintakate	-3 681 557	-4 045 953	1 573	-3 892 173	-152 206	5,7
Tietohallinto						
Toimintatulot	1 182 264	1 206 730		913 535	293 195	-22,7
Toimintamenot	-955 116	-1 226 802		-1 083 858	-142 944	13,5
Toimintakate (S)	227 148	-20 072		-170 324	150 252	-175,0
Käyttöomaisuuden myyntivoitot						
Toimintatulot (S)	3 153 439	6 648 650	214 521	4 459 365	2 403 806	41,4
Toimintamenot (S)	-25 200					
Toimintakate	3 128 239	6 648 650	214 521	4 459 365	2 403 806	
Yleishallinto yhteensä						
Toimintatulot	4 625 488	8 219 701	181 588	5 691 316	2 709 973	23,0
Toimintamenot	-5 858 120	-7 194 801	-60 007	-6 455 177	-799 631	10,2
Toimintakate	-1 232 631	1 024 900	121 581	-763 861	1 910 341	

S = valtuustoon nähden sitova taso (negatiivinen poikkeama sitovuustasosta merkitty **punaisella**)

TARKASTUSTOIMI

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot	890			994,00	-994,00	11,7
Toimintamenot	-50 479	-71 200		-60 885,59	-10 314,41	20,6
Toimintakate	-49 589	-71 200		-59 891,59	-11 308,41	20,8
Poistot ja arvonalentumiset Laskennalliset erät:						
• Tulot	49 953			60 296,00		
• Menot	-364			-405,00		

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden aikana 11 kertaa.

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot	80 447	42 000		47 708,60	-5 708,60	-40,7
Toimintamenot	-469 499	-563 037		-457 025,62	-106 011,38	-2,7
Toimintakate	-389 052	-521 037		-409 317,02	-111 719,98	5,2
Poistot ja arvonalentumiset Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-7 227			-7 005		
Henkilökunta 31.12.	1			1		

Kunnanvaltuusto

Valtuusto kokoontui vuoden aikana 11 kertaa ja käsitteli 176 asiaa. Valtuutetut tekivät vuoden aikana 17 valtuustoaloitetta ja kunnanhallitus vastasi 20 valtuustoaloitteeseen.

Visio ja strategiat

Kunnanvaltuusto hyväksyi elokuussa selvityksen kunnassa kunta- ja palvelurakennemuutostusta koskevan lain 5 ja 6 §:n nojalla toteutettavista toimenpiteistä sekä suunnitelman uudistuksen toimeenpanosta. Samalla valtuusto hyväksyi Espoon, Siuntion ja Vihdin kanssa laaditut yhteistyösopimukset. Toimeenpanosuunnitelmaan liittyen valtuusto hyväksyi pääkaupunkiseudun kaupunkisuunnitelman maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevan MAL-osion, jota oli valmisteltu Helsingin seudun 14 kunnan yhteistyönä.

Seudullinen yhteistyö

Kunnanvaltuusto hyväksyi tammikuussa Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnan ja Kirkkonummen kunnan välisen jätehuollon yhteistyösopimuksen, jonka mukaan jätelain mukaan kunnalle kuuluvat tehtävät, viranomaistehtävät mukaan luettuina, siirretään YTV:lle hoidettaviksi 1.4.2008 lukien.

Samassa kokouksessa valtuusto hyväksyi Evtek-kuntayhtymän ammattikorkeakoulu-toiminnan siirtämisen uudelle perustettavalle yhtiölle (Metropolia ammattikorkeakoulu Oy), joka perustetaan Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kanssa.

Valtuusto hyväksyi huhtikuussa Samkommunen för huvudstadsregionens svenskspråkiga yrkesskolor -kuntayhtymän purkamista koskevan sopimuksen. Kuntayhtymä on tarkoitus purkaa 1.8.2008 lukien, jolloin koulutustehtävä siirtyy tätä tarkoitusta varten perustettavalle yhtiölle.

Syyskuussa valtuusto hyväksyi Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen ympäristöterveydenhuoltoa koskevan yhteistoimintasopimuksen yhteisen yhteistoiminta-alueen muodostamisesta 1.1.2008 lukien.

Lokakuussa valtuusto hyväksyi sopimuksen, jonka mukaan terveyskeskuksen laboratoriot toiminta fuusioidaan HUSLAB:iin 1.1.2008 lukien.

Yhdyskuntasuunnittelu ja -rakentaminen

Kunnanvaltuusto hyväksyi huhtikuussa Jorvaksen ja Inkilän työpaikka-alueen kehityskuvan osayleiskaavoituksen lähtökohdaksi.

Vuoden aikana kunnanvaltuusto hyväksyi seuraavat asemakaavat:

- Strömsbyn asemakaavan ja asemakaavan muutos. Kaava-alueelle on osoitettu Gyprocin omistaman tontin lisäksi 29 tonttia yritystoiminnalle
- Finnsbackan asemakaavan muutos (korttelit 131 -147 sekä katu-, liikenne- ja puistoalueita, Jolkbynlaakso-Pappilanmäki-Rajakumpu asemakaavan kortteli 166 sekä katu-, liikenne- ja puistoalueita)
- Kirkkolaakson asemakaava
Kirkkolaakson asemakaavan kokonaisrakennusoikeus korttelialueilla sisältäen erilaiset kiinteistöjä palvelevat aputilat ja esim. liikkeiden katetut lastaus- ja huoltopihat on yhteensä 71.590 k-m². Tämän lisäksi on puistoalueen varastorakennukselle osoitettu rakennusoikeutta 200 k-m² ja yhdyskuntateknistä huoltoa palveleville rakennuksille ja laitoksille rakennusoikeutta 100 k-m². Näin ollen asemakaavan rakennusoikeus on kaikkiaan 71.890 k-m².
- Kantvik II A asemakaavan muutos (kaavamuutos käsittää korttelit 4021, 4036 ja 4037 sekä katu- ja virkistysalueita, muutoksella muodostettiin korttelit 4024 ja 4026 – 4028).
- Keskustan asemakaavan muutos: Ervastintien asemakaava
Kaavamuutos pohjautui ns. Spar-korttelia koskevaan tontinluovutuskilpailun voittaneeseen ehdotukseen sekä kuntakeskuksen liikealueen kehittämiseen vetovoimaiseksi ja viihtyisäksi keskusta-asuinalueeksi. Kilpailun lähtökohtana oli uusien asuntojen ja liiketilöiden rakentaminen ydinkeskustaan sekä tilan varaaminen kunnantaloa varten.

Asemakaavamuutos koskee kortteleita 104, 106-108 ja 110 sekä osaa kortteleista 105 ja 111. Kaavan kokonaisrakennusoikeus on noin 43.500 k-m².

- Asemaseudun 1. vaiheen asemakaavamuutos
Asemakaavan muutos mahdollistaa keskusta-alueen matkakeskuksen toteuttamisen ja liikennejärjestelyjen toteuttamisen siten, että matkakeskukseen liittyvä linja-autoasema terminaalirakennuksineen sekä Kirkkolaakson asemakaavaan kuuluvan päivittäistavarakaupan suurmyymälän huolto- ja asiakasliikenne pystytään toteuttamaan.
- Länsi-Kolsari 1. vaiheen asemakaava ja Etelä-Kolsarin asemakaavan muutos
Länsi-Kolsarin asemakaavan kokonaisrakennusoikeus on 11.000 k-m², josta 6.600 k-m² on yhtiömuotoisena toteutettavaa asuntokerrosalaa ja 4.400 k-m² omakotitaloille varattua kerrosalaa yhteensä 18 omakotitontille. Arvioitu asukkaiden lukumäärä on 250.
- Sepänkannas II asemakaava
Asemakaavan kokonaisrakennusoikeus on n. 29.000 k-m², josta n.6.500 k-m² sijaitsee yksityisten omistamalla maalla. Uusia omakotitontteja on 72 kpl, joista yksityisen omistamalla maalla on 17 kpl. Arvioitu asukkaiden lukumäärä on 550.

Vuoden aikana kunnanvaltuusto hyväksyi seuraavat maankäyttösopimukset:

- Kirkkolaakson asemakaava-alueen maankäyttösopimus
- Kunnan ja Fastighets Ab Vak:n välinen maankäyttösopimus (Kantvik)
- Asemaseudun 1. vaiheen asemakaavamuutosta koskevat maankäyttösopimukset (2 kpl, Kirkkonummen Liikekeskus Oy:n ja McDonald's Oy:n kanssa)
- Sepänkannas II asemakaava-alueen 3 maankäyttösopimusta

Rakennushankkeet

Vuonna 2007 kunnanvaltuusto hyväksyi seuraavat hankesuunnitelmat:

- Paloaseman uudisrakennus
hyötyala 1.058 m²
kustannusarvio: 2.950.000 euroa
- Nissnikun päiväkodin laajennus
3 ryhmää
kerrosala 589 m²
kustannusarvio: 1.857.000 euroa
- Vuorenmäen koulu ja päiväkotikoti (vaihtoehto 2b)
päiväkotikoti: viisi ryhmää, enintään 105 lasta, hyötyala 705,4 m²
koulu: 2-sarjainen (1-6 luokat), 12 opetusryhmää, hyötyala 3.186 m²
kustannusarvio: 9.289.000 euroa

Hallinto ja talous

Toukokuussa kunnanvaltuusto myönsi omavelkaisen takauksen Tolsan Vesiosuuskunnalle (vesihuoltohanke) ja Kirkkonummen palvelukeskukselle (palvelutalon laajennus).

Joulukuussa valtuusto myönsi omavelkaisen takauksen Kirkkonummen palvelukeskukselle (palvelutalon loppurahoitus) ja Laitamaan Vesiosuuskunnalle (vesihuoltohankkeen loppurahoitus).

Lokakuussa kunnanvaltuusto päätti vahvistaa vuoden 2008 tuloveroprosentin ja kiinteistöveroprosentit samansuuruisiksi kuin vuonna 2007.

Kunnanvaltuusto hyväksyi joulukuussa vuoden 2008 talousarvion ja vuosien 2008 – 2010 taloussuunnitelman. Talousarvion käyttömenojen kasvu verrattuna 30.9.2007 mennessä muutettuun vuoden 2007 talousarvioon oli 9,8 %. Talousarvion vuosikate oli 12,8 milj. euroa, tilikauden tulos 3,3 milj. euroa, investoinnit 35,4 milj. euroa ja lainarahoituksen nettolisäys 12,6 milj. euroa.

Kunnanhallitus

Seudullinen yhteistyö

Kunnanhallitus hyväksyi huhtikuussa pääkaupunkiseudun kattavan ammatillisen koulutuksen yhteistyösopimuksen, jonka tarkoituksena on lisätä seudun ammatillisen koulutuksen palvelukykyä, tehokkuutta ja vaikuttavuutta sekä vastata koko nuorten ikäluokan kouluttamisvelvoitteeseen.

Yhdyskuntasuunnittelu ja -rakentaminen

Vuoden aikana kunnanhallitus hyväksyi seuraavat asemakaavoituksen käynnistämissopimukset:

- Boskalis Nordic Oy:n kanssa tehtävä asemakaavoituksen käynnistämissopimus, joka liittyy Masalan teollisuusalueen asemakaavan muutokseen korttelissa 2030
- Madde Kiinteistöt Oy:n ja Kiinteistö Oy Pikku-Masan kanssa tehtävät asemakaavoituksen käynnistämissopimukset, jotka liittyvät ns. Tinapuiston kaavoittamiseen (K2027-2029)

Vuoden aikana kunnanhallitus hyväksyi seuraavat osallistumis- ja arviointisuunnitelmat:

- Laajakallion keskustan asemakaavan muutos (K 601)
- Veikkolan asemakaavan muutos, Suonsyrjä (korttelit 191 – 194, osa kortteleista 186 ja 187 sekä niihin liittyviä katu-, liikenne-, puisto-, ja maatalousalueita, pinta-ala on noin 32 hehtaaria)
- Masalan asemakaavan muutos koskien osaa korttelista 2030

Rakennushankkeet

Vuoden aikana kunnanhallitus hyväksyi seuraavat rakennushankkeiden tarveselvitykset:

- päihdehuollon yhteisten tilojen tarveselvitys
- Nissnikun päiväkodin laajennuksen tarveselvitys
- Veikkolan II koulun ja III päiväkodin tarveselvitys
- keskusta-alueen toisen ruotsinkielisen päiväkodin (Gillobacka daghem) tarveselvitys
- Masalan terveysaseman laajennuksen tarveselvitys
- keskusta-alueen suomenkielisen koulun ja keskusta-alueen päiväkodin tarveselvitykset
- Bobäcks skolan laajennuksesta ja saneerauksesta laadittu tarveselvitys
- pääkirjaston saneerauksesta ja laajennuksesta laadittu tarveselvitys
- Keskustan terveysaseman toimitilojen lisärakentamisen ja korjaamisen tarveselvitys
- Ljusdala nuoriso-/teatteritalon peruskorjauksen tarveselvitys

Kunnanhallitus päätti vuoden aikana seuraavien hankesuunnitelmien laatimisesta:

- Veikkolan II koulun ja III päiväkodin hankesuunnitelma
- Bobäcks skolan laajennuksen ja saneerauksen hankesuunnitelma
- Masalan terveysaseman laajennuksen ja kunnallisen päihdehuollon yhteisten tilojen hankesuunnitelma (terveystoimen ja sosiaalitoimen yhteishanke)
- pääkirjaston saneerauksen ja laajennuksen hankesuunnitelma
- Veikkolan kirjaston peruskorjauksen hankesuunnitelma (sivistystoimen ja sosiaalitoimen yhteishanke)
- lastensuojelun vastaanottoyksikön hankesuunnitelma
- IV perhekodin hankesuunnitelma

Hallinto ja talous

Kunnanhallitus hyväksyi maaliskuussa kunnan vuoden 2006 tilinpäätöksen. Tilinpäätöksen mukainen vuosikate oli 11,6 milj. euroa. Vuoden tulos ennen tuloksen järjestelyriä oli 3,9 milj. euroa ylijäämäinen.

Kunnanhallitus hyväksyi kesäkuussa Stakes/Alue- ja kuntapalveluiden tarjouksen suunnitelman laatimisesta Kirkkonummen kunnan terveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelujen organisoinnista asiakkaan ja kunnan kannalta nykyistä tarkoituksenmukaisemmin.

Syyskuussa kunnanhallitus hyväksyi vuoden 2007 lainanottosuunnitelman, jossa vuoden 2007 lainanottotarpeen arvioitiin olevan 8 milj. euroa.

Keskusvaalilautakunta

Maaliskuussa järjestettiin eduskuntavaalit.

VARAUKSET JA PROJEKTIT

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot	5 415	35 931	-35 931			-100,0
Toimintamenot	-473 237	-1 001 419	-58 583	-691 520,27	-368 481,45	46,1
Toimintakate	-467 822	-965 488	-94 514	-691 520,27	-368 481,45	47,8
Poistot ja arvonalentumiset	-81 087	-81 087		-38 271,85		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-2 476			-2 682		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	141 359			60 271,85		
• Lisäykset						
• Vähennykset						
• Poistot	-81 087			-38 271,85		
• Arvo 31.12.	60 272			22 000,00		

Projektit

Tehtävän määrärahoista rahoitettiin vuoden aikana seuraavia projekteja:

Kunnan 675. juhluvuosi	640
Henkilöstön TYKY-valmennus	26.738
Leader+ ”Västnyland – en bygd i samverkan”	39.960
Kuntalaisbarometri	7.519
Helsingin metropolialueen visio 2050	22.777
Muut projektit	14.353

Järjestöjen tukeminen

Järjestöjen tukemiseksi myönnettiin toiminta-avustuksia yhteensä 12.945 euroa ja toimitila-avustuksia 34.696 euroa. Kirkkonummen Palvelukeskussäätiön toimintaa tuettiin 210.600 eurolla.

Vesiosuuskuntien vesihuoltohankkeita tuettiin 193.124 eurolla.

KONSERNIHALLINTO

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot	203 032	286 390	2 998	269 713,83	19 674,17	32,8
Toimintamenot	-3 884 589	-4 332 343	-1 425	-4 161 887,01	-171 880,56	7,1
Toimintakate	-3 681 557	-4 045 953	1 573	-3 892 173,18	-152 206,39	5,7
Poistot ja arvonalentumiset	-12 189	-41 058		-32 202,76		
Laskennalliset erät:						
• Tulot	1 363 714			1 437 862,00		
• Menot	-35 476			-36 078,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	16 073			19 493,00		
• Lisäykset	15 608			143 293,28		
• Vähennykset						
• Poistot	-12 189			-32 202,76		
• Arvo 31.12.	19 493			130 583,52		
Henkilökunta 31.12.	43			43		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen**1****Vuosisuunnittelu- ja raportointijärjestelmän parantaminen**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Käyttäjystävällinen, toiminnanohjausta ja raportointia palveleva vuosisuunnittelujärjestelmä otetaan käyttöön keväällä 2007.

Toteutuminen 31.12.2007

- Järjestelmän käyttöönotto viivästyi mm. hankintapäätökseen kohdistetun oikaisuvaatimuksen takia. Järjestelmän seurantaosio otetaan käyttöön huhtikuun alussa vuonna 2008.

2**Elinkeinopoliittisen toimintaohjelman valmistelu ja toteuttaminen**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kunta- ja palvelustrategiaan pohjautuva elinkeinostrategia ja sen toteutumista mittaava mittaristo valmistuu vuoden aikana.

Toteutuminen 31.12.2007

- Elinkeinostrategiaa ei laadittu vuonna 2007. Tavoite muotoiltiin uudelleen vuoden 2008 talousarvion laadinnan yhteydessä.

3**Kunnan sähköisten toimintatapojen hallittu ja koordinoitu kehittäminen**

Tavoite/seurantatapa

- Toimivien toimintamallien kehittäminen ja käyttöönotto hallinnon tarpeisiin
- Kunnan asiahallinnan kehittäminen palvelemaan tehokkaasti kunnan hallintoa ja päätöksentekoa

Toteutuminen 31.12.2007

- Sähköinen työtapo on otettu käyttöön kunnanhallituksessa.

- Asianhallintaohjelmaa ja sen käyttöä kehittämällä on sähköistetty asiankäsittelyprosessi asiakirjan saapumisesta aina päätöksentekoon asti ja mahdollistettu sähköinen kokousmenettely ensimmäisessä vaiheessa kunnanhallitukselle.

4

Rekrytointiprosessin kehittäminen

Tavoite/seurantatapa

- Prosessin tavoitetila määritelty yhteistyössä toimialojen kanssa elokuun 2007 loppuun mennessä.

Toteutuminen 31.12.2007

- Tavoitetilan määrittely käynnistyi vasta loppuvuodesta ja siirtyi käytännössä seuraavalle vuodelle.

TIETOHALLINTO

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	1 182 264	1 206 730		913 534,56	293 195,44	-22,7
Toimintamenot	-955 116	-1 226 802		-1 083 858,38	-142 943,62	13,5
Toimintakate	227 148	-20 072		-170 323,82	150 251,82	-175,0
Poistot ja arvonalentumiset	-213 091	-174 813		-124 085,73		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-9 213			-9 449,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	420 576			231 831,59		
• Lisäykset	24 347			36 784,43		
• Vähennykset						
• Poistot	-213 091			-124 085,73		
• Arvo 31.12.	231 832			144 530,29		
Henkilökunta 31.12.	6			7		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Sähköisen työtavan kehittäminen kunnan toimialoilla

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kokousjärjestelmien ja -tapojen sähköinen kehitys

Toteutuminen 31.12.2007

- Kunnanhallitus lähes kokonaisuudessaan siirtynyt sähköiseen kokouskäytäntöön.

2

Henkilöstön perustaitojen kohottaminen päävastuualueilla

Tavoitetaso/seurantatapa

- Tarjotaan jatkuvasti koulutusta kaikista kunnassa käytössä olevista toimistosovelluksista
- Atkajokortti koulutus jatkuu

Toteutuminen 31.12.2007

- Atk -koulutusluokka jatkuvasti käytössä. Käyttöaste n 60 %.
- Henkilökunnalle suunnattu atkajokorttikoulutus jatkuu.
- Toimialojen omien sovellusten koulutus jatkuu.
- Mahdollisuus myös tilata täsmennettyä koulutusta

3**Alueverkon käytön tehostaminen**

Tavoite / seurantatapa

- Adsl -yhteyksien korvaaminen nopeammilla kiinteillä / langattomilla ratkaisulla

Toteutuminen 31.12.2007

- Veikkolan ja Masalan terveystoimet liitetty kiinteään verkkoon.
- Veikkolan koulu, Sepän koulu/Masalan lukio sekä ruotsinkielinen koulukeskus liitetty 100 Mbitin kiinteään verkkoon.
- Langattomien yhteyksien hyödyntämistä adsl-verkkojen korvaamiseksi suunnitteilla.

**KÄYTTÖMAISUUDEN MYYNTIVOITOT JA MAANKÄYTTÖSOPIMUS-
KORVAUKSET**

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot	3 153 439	6 648 650	214 521	4 459 365,20	2 403 805,80	41,4
Toimintamenot	-25 200					
Toimintakate	3 128 239	6 648 650	214 521	4 459 365,20	2 403 805,80	42,6
Laskennalliset erät:						
• Menot	-116					
Käyttöomaisuus *						
• Arvo 1.1.	18 064 055			18 145 962,58		
• Lisäykset	127 217			2 153 110,89		
• Vähennykset	-45 310			-71 691,39		
• Poistot						
• Arvo 31.12.	18 145 963			20 227 382,08		
* Maa- ja vesialueet						

Tehtävään on kirjattu käyttöomaisuuden myyntivoitot sekä maankäyttösopimusten mukaiset korvaukset. Korvaukset, jotka liittyvät vesihuoltolaitoksen investointeihin on kirjattu tehtävään Vesihuoltolaitos.

Maa-alueiden myynti

Alue	Kauppojen määrä	Myyntitulo* euroa	Myyntivoitto euroa	Yhteensä euroa
Hommas	1	5 179	1 034 981	1 040 160
Laajakallio	2	29 024	1 210 976	1 240 000
Pohjois-Kolsari	2	23 472	1 051 128	1 074 600
Strömsby	2	14 017	268 292	282 309
	7	71 691	3 565 378	3 637 069

*Myyntitulot kirjataan investointiosan tuloiksi.

**Asunto-osakkeiden myynti,
 muut yhteisöt (2 as.)**

4 861   41 659   46 520

Muiden osakkeiden myynti

8 378   192 432   200 810

**Maankäyttösopimusten mukaiset
 korvaukset**

(Tehtävässä Vesihuoltolaitos

619 897
 181 898)

Muut tulot (sopimussakot)

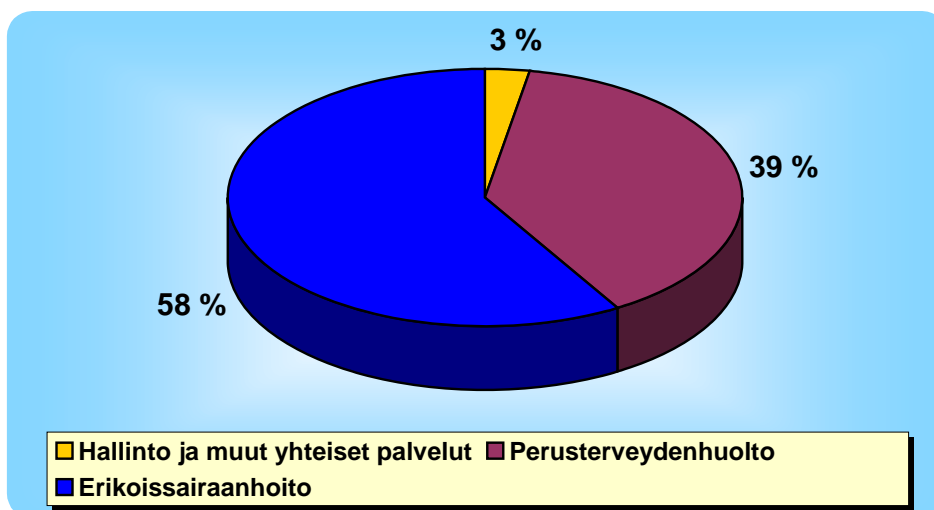
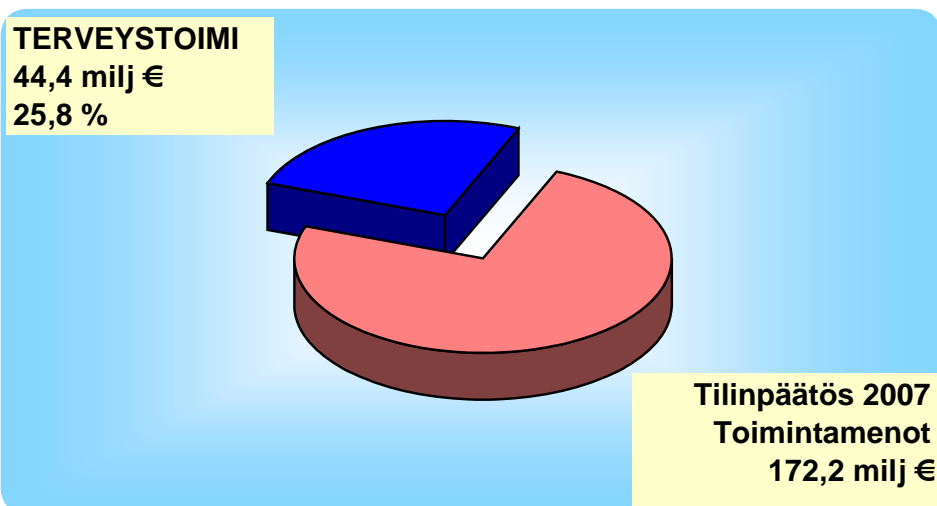
40 000   40 000

Tulot yhteensä

84 931   4 459 365   4 544 296

TERVEYSTOIMI

- Hallinto ja muut yhteiset palvelut
- Perusterveydenhuollon palvelut
- Erikoissairaanhoito

TERVEYSTOIMEN TEHTÄVÄT

Tehtävät	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Hallinto ja muut yhteiset palvelut						
Toimintatulot (S)	108 396	115 921		96 801	19 120	-10,7
Toimintamenot (S)	-1 243 030	-1 361 889		-1 256 712	-105 177	1,1
Toimintakate	-120 772	-1 245 968		-1 159 912	-86 056	
Perusterveydenhuollon palvelut						
Toimintatulot (S)	2 255 422	2 478 398	-395 086	2 103 591	-20 279	-6,7
Toimintamenot (S)	-15 488 025	-16 350 328	-600 664	-17 113 622	162 631	10,5
Toimintakate	-10 123 717	-13 871 930	-995 750	-15 010 032	142 352	48,3
Erikoissairaanhoido						
Toimintatulot (S)						
Toimintamenot (S)	-25 523 596	-26 444 000		-26 040 730	-403 270	2,0
Toimintakate	-18 759 434	-26 444 000		-26 040 730	-403 270	
Terveystoimi yhteensä						
Toimintatulot	2 363 818	2 594 319	-395 086	2 200 391	-1 158	-6,9
Toimintamenot	-42 254 651	-44 156 217	-600 664	-44 411 065	-345 815	5,1
Toimintakate	-39 890 833	-41 561 898	-995 750	-42 210 674	-346 974	5,8

S = valtuustoon nähden sitova taso (negatiivinen poikkeama sitovuustasosta merkitty **punaisella**)

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Terveystoimen osalta toimintatulojen kertymä on muutetun talousarvion mukainen. Toimintatulojen osalta hyväksyttiin syksyllä 2007 talousarviomuutos, jossa työterveyshuollon tulot arvioitiin uudelleen todellista toimintaa vastaaviksi ja Siuntion kanssa tehtävän yhteistyön loputtua Siuntiolta saataviksi budjetoidut tulot poistettiin. Toimintamenot toteutuivat lähes budjetoidun mukaisesti (99,3%).

HALLINTO JA MUUT YHTEISET PALVELUT

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	108 396	115 921		96 800,73	19 120,27	-10,7
Toimintamenot	-1 243 030,31	-1 361 889		-1 256 712,33	-105 176,67	1,1
Toimintakate	-1 134 634,45	-1 245 968		-1 159 911,60	-86 056,40	2,2
Poistot ja arvonalentumiset				-120,71		
Laskennalliset erät:						
• Tulot	1 086 373,00			1 097 160,00		
• Menot	-20 348,00			-21 208,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.						
• Lisäykset				4 345,64		
• Vähennykset						
• Poistot				-120,71		
• Arvo 31.12.				4 224,93		
Henkilökunta 31.12.	16			14		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen**1****Terveystoimen tulosityksikkörakenteen ja johtosäännön tarkistaminen vuoden 2007 aikana toimintamuutosten edellyttämällä tavalla**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Uusi johtosääntö ja tulosityksikkörakenne voimassa viimeistään 1.1.2008 lukien

Toteutuminen 31.12.2007

- Kunnan periaatepäätöksen mukaisesti terveystoimenkin johtosääntö uusitaan vasta sosiaali- ja terveystoimen mahdollisten fuusiotöimenpiteiden ratkettua/realisoiduttua vuoden 2009 alusta.
- Uusi tulosityksikkörakenne tuli virallisesti voimaan 1.1.2008 ja vuoden 2008 käyttösuunnitelma on laadittu uuden organisaation mukaisesti.

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Terveystoimen vuoden 2008 toimintatulot toteutuivat hieman alle budjetoidun. Hallinto ja muihin palveluihin kuuluvat Valtiokonttorin veteraanien kuntoutusmäärärahat olivat lopulta 20 000 euroa pienemmät, kuin mitä kunnan talousarviossa oli esitetty.

Terveyslautakunnan alle budjetoidut vanhat eläkevastuut ylittyivät 30 000 eurolla. Yleisjohdon osalta toimintakulut olivat 87,1% ja alitusta oli sekä henkilöstö- että muissa kuluissa. Keskusvaraston ja huoltopalvelujen toimintamenot toteutuivat yksikköjen suunniteltujen käyttömenojen mukaisesti. Veteraanien osalta kaikki Valtiokonttorin myöntämä kuntoutusraha käytettiin.

PERUSTERVEYDENHUOLTO

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	2 255 422	2 478 398	-395 086	2 103 590,74	-20 278,74	-6,7
Toimintamenot	-15 488 025	-16 350 328	-600 664	-17 113 622,37	162 630,85	10,5
Toimintakate	-13 232 603	-13 871 930	-995 750	-15 010 031,63	142 352,11	13,4
Poistot ja arvonalentumiset	-206 453	-216 024		-166 953,87		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-1 284 475			-1 302 839,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	397 306			333 799,98		
• Lisäykset	142 947			206 906,85		
• Vähennykset						
• Poistot	-206 453			-166 953,87		
• Arvo 31.12.	333 800			373 752,96		
Henkilökunta 31.12.	266			267		

Perusterveydenhuollon osalta toimintatulot hieman ylittyivät (101,1%) ja toimintamenot toteutuivat niukasti yli budjetoidun (101,0%) toimintakatteen ollessa 101,0%.

AVOPALVELUT

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Kansanterveystyön kannalta oleellisiin ongelmiin keskittyminen laatua kehittäen

Tavoitetila/seurantatapa

- Sydän- ja verisuonisairauksien hoitoprosessit valmistuvat. Lähtötaso: verenpainetaudin prosessi on valmiina, muut valmistelussa.

Toteutuminen 31.12.2007

- Sydän- ja verisuonisairauksien hoitoprosesseja on kehitetty osallistumalla Conmedicin laatuverkoston toimintaan. Marraskuussa 2007 tehdyn laatuvertailun mukaan sydän- ja verisuonisairauksien hoitotulokset ovat Kirkkonummella maan keskiarvoa vastaavalla tasolla. Diabeteksen hoitotuloksissa ollaan hiukan maan keskitasoa edellä.

2

Omalääkärijärjestelmän toimivuuden varmistaminen

Tavoitetila/seurantatapa

- Päivystyskäyntien osuus kaikista kirkkonummelaisten vastaanottokäynneistä < 24%. Lähtötaso: < 24%.
- Järjestyksessä kolmas vapaa kiireetön vastaanottoaika viimeistään 12 päivän kuluttua alueella, joilla lääkäri on paikalla (vakituinen tai sijainen). Lähtötaso: 12-14 päivää.

Toteutuminen 31.12.2007

- Päivystyskäyntien osuus kaikista vastaanottokäynneistä vuonna 2007 oli 22,9 %.
- Omalääkärijärjestelmän toimivuutta on vaikeuttanut lääkäripula. Vuoden lopussa oli kahdeksan omalääkäriin vakanssia avoinna, joista kolme oli eurolääkäriin täyttämiä. Jonot omalääkäriin vastaanotolle vaihtelivat eri lääkäreillä 2 ja 20 päivän välillä.

3

Vanhemmuuden tukeminen

Tavoitetila/seurantatapa

- EPDS-seula otetaan käyttöön neuvoloissa kattavasti. Lähtötaso: ei käytössä.

Toteutuminen 31.12.2007

- EPDS-seulaan liittyvä kyselylomake on käytössä terveydenhoitajien arjen työvälineenä. Neuvolan henkilökunta on koulutettu seulan käyttöön.

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Avopalveluiden työterveyshuollon tulot jäivät 12.000 euroa alle budjetoidun, mikä johtui siitä, että tulojen suuruutta oli vaikea ennakoita, koska kunnan työterveyshuollon toimintaa oli supistettu. Vastaanotto toiminnan osalta muut korvaukset jäivät 43.000 euroa alle budjetoidun, samoin asiakasmaksujen osalta jäätettiin 22.800 euroa budjetoidusta, mutta vastaavasti tulot hieman ylittyivät kotikuntakorvausten ja ns. laastariverotulojen osalta.

Neurolat ja kouluterveydenhuollon toimintamenot jäivät alle budjetoidun (96,8 %). Työterveyshuollon budjetoiduista toimintakuluista toteutui 53,7 %, mikä johtuu kunnan työterveyshuollon yksikön supistetusta toiminnasta. Vastaanotto toiminnan menot toteutuivat budjetoidun mukaisesti (100,3 %), sairaankuljetuksen osalta menojen toteuma oli 74,9 % ja erityistyöntekijöiden menojen osalta 92,2 %.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Avopalvelut	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
<i>Neurolat ja kouluterveydenhuolto</i>					
• terveydenhoitajakäynnit	22 191	23 487	22 256	27 500	24 280
• lääkärikäynnit	6 622	6 614	6 398	6 800	6 227
<i>Vastaanotto toiminta</i>					
• lääkärikäynnit	46 196	47 826	47 371	54 000	50 519
• hoitajakäynnit	21 890		25 095	22 000	
<i>Eriytyistyöntekijät</i>					
• käynnit	3 246	2 984	3 306	3 700	3 431
<i>Sairaankuljetus</i>					
• kuljetukset	2 709	2 763	3 054	2 700	3 277

SAIRAALA- JA LAITOSPALVELUT

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Terveyskeskussairaala keskittyy päätehtäväänsä eli sairaalahoitoon

Tavoitetaso/ seurantatapa

- Pitkäaikaispotilaiden osuus terveyskeskussairaalan vuotuisista hoitopäivistä enintään 50%
- Lähtötasona vuoden 2006 tilanne. Osuus elokuussa 2005 oli 60% ja vuonna 2006 keskimäärin 55,9 %.

Toteutuminen 31.12.2007

- Pitkäaikaispotilaiden osuus terveyskeskussairaalassa on ollut 51 %.

2

Hoitopaikka toimintakyvyn mukaan

Tavoitetaso/ seurantatapa

- Toimintakykymittarit ovat käytössä hoitopaikan valinnan tukena.
- SAS- työryhmä (SAS = selvitä, arvioi, sijoita) käsittelee kaikki hakemukset eli ryhmä arvioi ikäihmisen hoidon tarpeen ja sopivimman hoitomuodon.

Toteutuminen 31.12.2007

- SAS-työryhmä on käsitellyt kaikki hoitopaikkahakemukset ja käyttää aina toimintakykymittareita hoitopaikan valinnan tukena.

3

Lääkehoitoon liittyvä laadunhallinta

Tavoitetaso/ seurantatapa

- Hoitohenkilökunnalle suunnattua lääkehoidon koulutusta jatketaan. Lääkehoidon lupakäytännön piirissä olevien työntekijöiden määrää lisätään erityisesti Volskodissa, tavoite > 35%.
- Lähtötaso: lupakäytännön piirissä 22 %.
- Lääkehoitoon liittyviä poikkeamia kirjataan ja niihin johtavia syitä pyritään korjaamaan systemaattisesti.

Toteutuminen 31.12.2007

- Volskodissa lupakäytännön piirissä olevien työntekijöiden määrä ei ole lisääntynyt. Matala taso johtuu huonosta henkilöstötilanteesta, pätevää pysyvää henkilökuntaa on ollut erityisen vaikea rekrytoida Volskotiin. Volskodin sijainti ja huonot liikenneyhteydet (julkisen liikenteen puuttuminen) vaikuttaa olevan suurin syy tähän.
- Lääkehoitoon liittyviä poikkeamia seurataan systemaattisesti lääkehoitosuunnitelman mukaisesti koko tulosalueella. Myös Volskodissa on siirrytty keskitettyyn lääkkeenjako. Seuran tuloksena virheikäytäntöihin on pystytty vaikuttamaan nopeasti.

4

Henkilöstön riittävyys

Tavoitetaso/ seurantatapa

- Pätevää hoitohenkilökuntaa on riittävästi ja vakanssien täyttöaste yli 90 %.
- Lähtötaso: Sairaala- ja laitospalveluiden vakanssien täyttöaste on vaihdellut 79– 87% välillä 1.1 – 31.7.2006.

Toteutuminen 31.12.2007

- Sairaala- ja laitospalveluiden vakanssien täyttöaste on ollut keskimäärin 92 %.

Muutosten vaikutukset toimintaan

Ulkoiset muutokset

Ikäihmisten määrän kasvaessa sairaala- ja laitoshoidon sekä tehostetun palveluasumisen tarve on lisääntynyt. Terveyskeskussairaalan kuormitus oli varsinkin alkuvuodesta suuri. Tilanne helpotti syyskuussa kun terveyskeskussairaalaan lisättiin 8 sairaansijaa. Koko vuoden keskimääräinen kuormitus on ollut 98,3 %.

Erikoissairaanhoidossa syntyi yleislääketieteen hoitopäiviä (ns. ylikäyttöpäiviä) syyskuun loppuun mennessä 303. Tämän jälkeen ylikäyttöpäiviä on syntynyt vain satunnaisesti ja marraskuun loppuun mennessä niitä oli yhteensä 307. Tilanne parani loppuvuodesta, koska terveyskeskussairaalan sairaansijamäärää lisättiin ja lisäksi muutama pitkäaikaista laitoshoidoa tarvitseva potilas siirtyi Meltolan sairaalaan. Koko vuoden ajan on myös ostettu Meltolan sairaalasta, Diakonissalaitoksen hoivasairaalaan ja Terhokodista jatkohoitopaikkoja näihin paikkoihin soveltuville potilaille. Yhteensä ostopalveluna hankittiin eri puolilta 4.365 hoitopäivää, joiden kustannukset olivat 817.581 € Ostetun hoitopäivän hinta oli keskimäärin 187 €

Pitkällä aikavälillä on tärkeää kehittää Kirkkonummelle monimuotoisia palveluja vanhuksille, jotta eri tilanteissa oleville löytyy tarkoituksenmukainen hoitopaikka. Erityistarpeita on dementiaa ja psyykkisiä häiriöitä sairastavilla vanhuksilla. Tärkeää olisi myös lisätä kotihoiton resursseja sekä kehittää ikäihmisille ennaltaehkäiseviä ja kuntouttavia palveluja, jotta yhä useampi ikäihminen voisi asua tulevaisuudessa omassa kodissaan.

Kolmivuorotyötä tekevän hoitohenkilökunnan rekrytoiminen sekä vakinaisiin toimiin että sijaisuuksiin on ollut vaikeaa ja vuokratyövoimaa on käytetty paljon.

Sisäiset muutokset

Terveyskeskussairaalassa otettiin käyttöön 8 uutta sairaansijaa 10.9.2007. Näitä varten oli perustettu 2 sairaanhoitajan ja 5 lähihoitajan vakanssia.

Sähköisen sairaskertomusjärjestelmän Pegasoksen sairaalaosio otettiin käyttöön koko terveyskeskussairaalassa. Käyttöönotto on sujunut hyvin ja tarkoitus on siirtyä sähköiseen kirjautamiseen myös Volskodissa kevään 2008 aikana.

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Sairaala- ja laitospalveluiden tulokertymä oli 105,4 prosenttia ja tuloarvio ylittyi 47.100 euroa. Tulot kertyivät laitoshoido- ja hoitopäivämaksuista, ja niihin sisältyvät myös ostopalveluina hankituista hoitopäivistä saadut laitoshoido- ja hoitopäivämaksut.

Toimintamenot ylittyivät budjetoidusta (105,9 %), mikä johtui lähinnä terveyskeskusosastojen ja Volskodin toimintaan liittyvien menojen ylityksestä. Ostopalvelumäärärahaan tehtiin vuoden aikana talousarviomuutos ja ylitystarve arvioitiin oikein siten, että määräraha toteutui loppuvuodesta budjetoidun mukaisesti. Samoin lääkekeskuksen toimintamenot toteutuivat suunnitellun mukaisesti.

Sairaala- ja laitospalveluiden henkilöstökulut ylittyivät reilusti, ja tilapäiseen työvoimaan kuului 300.000 euroa (224 %) ja vuokratyövoimaan 170.000 euroa. Henkilöstökulujen ylitykseen vaikuttivat syksyn palkankorotukset hoitohenkilöstölle. Lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden määräraha ylittyi 54 000 euroa ja ateriapalveluiden (sisäinen laskutus) määräraha 80.000 euroa.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Sairaala- ja laitospalvelut	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
<i>Sairaala</i>					
• hoitopäivät	19 858	21 309	21 209	21 177	22 391
• hoidetut potilaat	821	608	489	700	428
<i>Volskoti ja Metsäpirtti</i>					
• hoitopäivät	17 665	17 658	17 900	18 000	17 794
Toiminnan laajuustiedot					
• sairaalan sairaansijat	60	60	60	60	60->68
• Volskodin ja Metsäpirtin paikat	49	49	50	50	50

SUUN TERVEYDENHUOLTO

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Hoidon oikea-aikaisuus

Tavoitetaso/seurantatapa

- Alle 19-vuotiaiden suun terveydentila: 12-vuotiaat DMF<0,90 (vuonna 2005 0,85, DMF-indeksi kuvaa vaurioituneiden hampaiden määrää / lapsi)

Toteutuminen 31.12.2007

- 12-vuotiaiden DMF oli 1,1, joka on aiempaa huonompi.

2

Peruuttamattomien poisjääntien väheneminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Peruuttamattomien poisjäännit ovat alle 3 % kaikista varatuista ajoista (vuonna 2005 4,5 %).

Toteutuminen 31.12.2007

- Tietojärjestelmän kautta lähetettävää tekstiviestimuistutus hanketta ei voitu toteuttaa. Peruuttamattomia poisjääntejä oli 1 872 kpl, mikä on 5 % kaikista käynneistä eli hieman enemmän kuin edellisenä vuonna.

3

Tehdään implanttiprotetiikkaa

Tavoitetaso/seurantatapa

- Potilaille on tehty implanttiprotetiikkaa (lähtötaso: toimenpiteitä ei ole tehty).

Toteutuminen 31.12.2007

- Potilaille on tarjottu protetiikan erikoishammaslääkärin palveluita Kirkkonummella. Potilaille ei ole tehty implanttiprotetiikkaa, koska hoidon tarvetta ei ole ollut, mutta potilaat ovat saaneet tarvitsemansa hoidon.

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Toimintatulot toteutuivat suunnitellun mukaisesti (100,0%) ja toimintamenot toteutuivat hieman yli budjetoidusta (102,4%).

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Suun terveydenhuolto	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
• käynnit	24 800	28 716	34 725	35 141	35 465
• asiakkaat	10 400	10 885	12 220	13 273	12 494
Toiminnan laajuustiedot					
Vakinaiset vakanssit					
• hammaslääkärit	11	12	12	12	13,5
• muu henkilökunta	18	20	21	23	24,5

TUKIPALVELUT

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Laboratorion aamun näytteenottoaika aikaistetaan

Tavoitetaso/seurantatapa

- Näytteenotto aloitetaan arkisin klo 7.15 keväällä 2007. Vähintään 70% arkiamuista näytteenotto alkaa klo 7.15 (lähtötaso: aloitus klo 7.45).

Toteutuminen 31.12.2007

- 70 % toteutunut v. 2007.

2

Toimintaterapiapalveluiden integroiminen osaksi fysioterapiayksikköä

Tavoitetaso/seurantatapa

- Vuoden loppuun mennessä on sovittu selkeästä työnjaosta ja vastuualueista fysio- ja toimintaterapian välillä ja toisaalta kahden toimintaterapeutin kesken (lähtötaso: toiminnat fuusioidaan 1.1.2007).

Toteutuminen 31.12.2007

- Työnjako ja vastuualueet on sovittu. Yksikkö muuttuu 1.1.2008 osaksi laajempaa kuntoutuspalveluyksikköä, mikä tulee vaikuttamaan työnjakoon jatkossa.
- Koko kuntoutuspalvelut yksikön henkilöstön yhteinen työnohjaus on edistänyt integroimisprosessia.

3 Ikääntyneitä ja toimintakyvyltään heikentyneitä kuntalaisia ohjataan järjestelmällisesti riittävän tehokkaan kuntoutuksen piiriin

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kaikkien apuvälinepalveluiden piiriin ohjautuvien asiakkaiden liikunnallisen kuntoutuksen tarve/mahdollisuus tarkistetaan (lähtötaso: toiminta on ollut satunnaista, mutta lisääntyvää).

Toteutuminen 31.12.2007

- Apuvälinepalveluiden piiriin ohjautuneiden luokse tehdään enenevässä määrin kotikäyntejä ja ohjataan harjoittelun piiriin. Toistaiseksi resurssit eivät ole riittäneet systemaattiseen arviointiin henkilövaihdosten takia ja suunniteltu koulutus aiheesta siirtyi vuoteen 2008.

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Vuoden aikana hyväksyttiin talousarviomuutos, jonka yhteydessä Siuntiolta aikaisemmin budjetoituja tuloja poistettiin tukipalveluiden vuoden 2007 tulokertymästä.

Toteutunut toimintakate on 99,6 % budjetoidusta. Yksiköiden sisäistä vaihtelua on ollut toimintamuutosten vuoksi (röntgenin fuusio HUS-röntgeniin, toiminta- ja fysioterapian yhdistäminen). Fysioterapian asiakaspalvelujen ostoihin liittyvät kustannukset ovat ylittyneet n. 20.000 euroa. Kustannusnousua selittää väestön kasvun myötä palvelutarpeen lisääntyminen ja siihen liittyvien ostopalvelujen hintojen nousu.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Tukipalvelut	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
• laboratoriotutkimukset	145 894	155 073	151 082	142 000	122 340
• röntgentutkimukset	8 196	8 814	7 651	HUS röntgen	
• fysioterapian avoyksilökäynnit	4 192	4 309	4 339	4 600	4 263
• työterveyshuoltokäynnit	3 072	2 910	2 515		600

ERIKOISSAIRAANHOITO

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot						
Toimintamenot	-25 523 596	-26 444 000		-26 040 730,49	-403 269,51	2,0
Toimintakate	-25 523 596	-26 444 000		-26 040 730,49	-403 269,51	2,0

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Erikoissairaanhoidossa jonotusajat hoitotakuulainsäädännön mukaiset

Tavoitetaso/seurantatapa

- Seuranta vuositasolla, lähtötasona kirkkonummelaisten 2005 tilanne (taulukko)

Toteutuminen 30.11.2007 (31.12.2007 tieto ei käytettävissä 28.1.2008)

- Lonkka- tai polviproteesi
  - jonossa 22
  - yli 6 kk 1 kpl eli 4,5%
  - hoidettujen keskimääräinen odotusaika 140 vrk
- kaihi
  - jonossa 27
  - yli 6 kk 1 eli 3,7%
  - hoidettujen keskimääräinen odotusaika 91 vrk

2

75-vuotta täyttäneiden muistipoliklinikka vakiintunut omana toimintana (erikoissairaanhoido keskittyy alle 75-vuotiaiden muistihäiriöiden selvittämiseen)

Tavoitetaso/seurantatapa

- Sisäisten läheteiden perusteella selvitykseen otettujen tutkimukset käynnistyvät 6 kk:ssa läheteen kirjoittamisesta (lähtötaso: toiminta käynnistyi elokuussa 2006).

Toteutuminen 31.12.2007

- tavoitteen mukainen

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

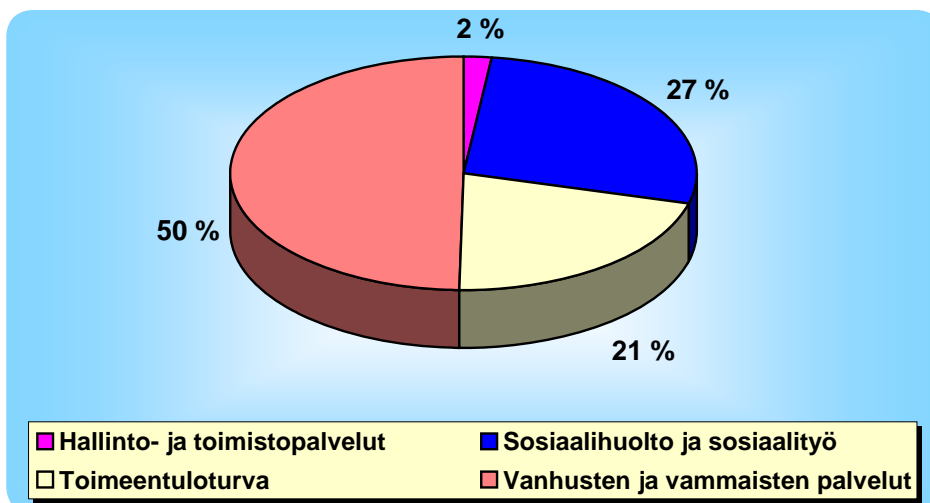
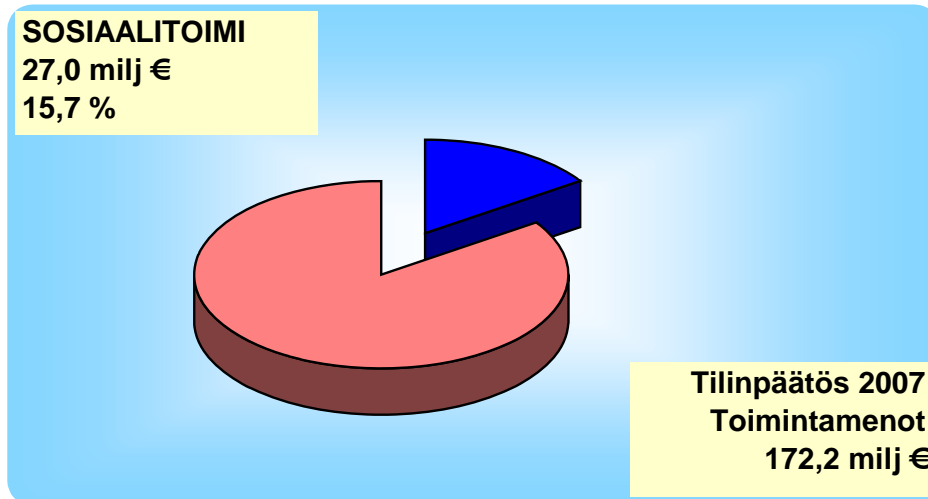
Erikoissairaanhoidon budjetoitu määräraha oli riittävä vuonna 2007, mutta itse erikoissairaanhoidon kustannukset jatkoivat nousuaan. Näiden kustannusten hallintaan tarvitaan HUS:n kaikkien 32 omistajakunnan toimenpiteitä, ja suurista kaupungeista Helsinki, Espoo ja Vantaa ovat aloitteentekijöinä avainasemassa. Pienten kuntien vaikutusmahdollisuudet sekä luottamusmies- että virkamiestasolla HUS:n keskeisiin asioihin ovat huomattavasti vähäisemmät kuin suurten kaupunkien.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Erikoissairaanhoido	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Helsingin seudun yliopistollisen keskussairaalan toimialue					
Yhteensä					
• avohoitokäynnit	40 876	37 439	36 304	35 615	34 148
• hoitajaksot	5 194	8 539	10 424	9 518	10 453
• asumispalvelupäivät					118
• psykiatrian hoitopäivät	6 284	4 666	4 969	4 252	4 680
Tehokkuus/taloudellisuus					
Palvelutilauksen laskutusarvo, milj. €	22	22	25	25	25
€/asukas 31.12.	675	667	718	713	708
Erikoissairaanhoidon menojen %-osuus terveystoimen nettomenoista	63	60	64	64	62

SOSIAALITOIMI

- Hallinto- ja toimistopalvelut
- Sosiaalihuolto ja sosiaalityö
- Toimeentuloturva
- Vanhusten ja vammaisten palvelut

SOSIAALITOIMEN TEHTÄVÄT

Tehtävät	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Hallinto- ja toimistopalvelut						
Toimintatulot (S)	1 000	1 985		1 380	605	38,0
Toimintamenot (S)	-486 437	-497 781		-529 668	31 887	8,9
Toimintakate	-485 438	-495 796		-528 288	32 492	8,8
Sosiaalihuolto ja sosiaalityö						
Toimintatulot (S)	758 053	646 624	-64 434	615 404	-33 214	-18,8
Toimintamenot (S)	-6 313 224	-6 228 122	-1 100 000	-7 364 027	35 905	16,6
Toimintakate	-5 555 171	-5 581 498	-1 164 434	-6 748 622	2 690	21,5
Toimeentuloturva						
Toimintatulot (S)	2 078 613	2 125 979	50 000	2 329 085	-153 106	12,0
Toimintamenot (S)	-5 324 377	-5 701 260		-5 722 833	21 573	7,5
Toimintakate	-3 245 764	-3 575 281	50 000	-3 393 748	-131 533	4,6
Vanhusten ja vammaisten palvelut						
Toimintatulot (S)	703 959	590 299	256 973	847 579	-307	20,4
Toimintamenot (S)	-11 966 524	-12 476 839	-951 696	-13 395 744	-32 791	11,9
Toimintakate	-11 262 565	-11 886 540	-694 723	-12 548 165	-33 098	11,4
Sosiaalitoimi yhteensä						
Toimintatulot	3 541 624	3 364 887	242 539	3 793 449	-186 023	7,1
Toimintamenot	-24 090 563	-24 904 002	-2 051 696	-27 012 272	56 574	12,1
Toimintakate	-20 548 939	-21 539 115	-1 809 157	-23 218 823	-129 449	13,0

S = valtuustoon nähden sitova taso (negatiivinen poikkeama sitovuustasosta merkitty **punaisella**)

HALLINTO- JA TOIMISTOPALVELUT

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot	1 000	1 985		1 379,84	605,16	38,0
Toimintamenot	-486 437	-497 781		-529 667,89	31 886,89	8,9
Toimintakate	-485 438	-495 796		-528 288,05	32 492,05	8,8
Poistot ja arvonalentumiset	-13 376	-17 154		-14 361,75		
Laskennalliset erät:						
• Tulot	501 706			547 579,00		
• Menot	-16 270			-19 287,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	31 836			21 207,16		
• Lisäykset	2 747			5 488,74		
• Vähennykset						
• Poistot	-13 376			-14 361,75		
• Arvo 31.12.	21 207			12 334,15		
Henkilökunta 31.12.	9			10		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen**1****Sosiaali- ja terveystoimen mahdollisen fuusion valmistelutyö aloitetaan yhdessä terveystoimen kanssa**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Merkittävä osa mahdollisen fuusion tuomista muutoksista on kartoitettu ja alustava toimenpideohjelma on tehty vuoden 2007 loppuun mennessä.

Toteutuminen 31.12.2007

- Sosiaalitoimi on osallistunut Stakesin toimeksi saamaan kartoitukseen aktiivisesti; lähes kaikki esimiehet ja osa asiantuntijoista olivat henkilökohtaisesti kuultavana. Sosiaalitoimessa on suhtauduttu fuusioon myönteisesti yhtenäisen ja kokonaisvaltaisen asiakaspalvelun edistämiseksi.

2**Sosiaalistrategian päivittäminen lähtökohtana kunnan palvelustrategian linjaukset**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Sosiaalistrategia on päivitetty vuoden 2007 loppuun mennessä edellyttäen, että mahdollisen fuusion valmistelutyö tämän sallii.

Toteutuminen 31.12.2007

- Sosiaalitoimessa ei katsottu tarkoituksenmukaiseksi päivittää strategia-asiakirjaa ennen fuusiopäätöstä, koska päätös fuusiosta tulee oleellisesti vaikuttamaan tulevaisuuden palveluratkaisuihin.

SOSIAALIHUOLTO JA SOSIAALITYÖ

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	758 053	646 624	-64 434	615 404,34	-33 214,34	-18,8
Toimintamenot	-6 313 224	-6 228 122	-1 100 000	-7 364 026,77	35 904,77	16,6
Toimintakate	-5 555 171,05	-5 581 498	-1 164 434	-6 748 622,43	2 690,43	21,5
Poistot ja arvonalentumiset	-12 209	-17 094		-6 719,16		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-172 514			-174 337,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	16 470			4 261,04		
• Lisäykset				31 017,45		
• Vähennykset						
• Poistot	-12 209			-6 719,16		
• Arvo 31.12.	4 261			28 559,33		
Henkilökunta 31.12.	68			76		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Ympäri vuorokautisen sosiaalipäivystyksen järjestäminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Pakollinen sosiaalipäivystys käynnistyy 1.1.2007

Toteutuminen 31.12.2007

- Sopimus Espoon sosiaali- ja kriisipäivystyksen kanssa astui voimaan 1.1.2007. Yhteydenottojen lukumäärä toimintavuoden aikana oli 393 ja asiakkaita 60.

2

Osana sosiaali- ja terveystoimen mahdolliseen fuusion kartoitustyötä psykososiaalisten palveluiden läpikäynti yhteistyössä terveys- ja sivistystoimen kanssa sekä muiden toimijoiden kanssa

Tavoitetaso/seurantatapa

- Alustava suunnitelma psykososiaalisten palveluiden organisoinnista valmistuu vuoden 2007 aikana.

Toteutuminen 31.12.2007

- Suunnitelmatyö ei toteutunut. Stakesin suorittamaan fuusioselvitystyöhön sisältyi yhtenä selvitystyön osana psykososiaalisten palveluiden indikaattorien kuvaus. Sosiaalitoimella ei ollut mahdollisuutta laatia analyysiä Stakesin tuottamien indikaattoritietojen pohjalta yhdessä muiden toimialojen kanssa erillisenä selvityksenä henkilöstöresurssien vuoksi; suunnitelman tekoa ohjaava sosiaalityön päällikön vakanssi oli täyttämättä vuonna 2007 n. 7 kk. Vuonna 2008 laaditaan selvitys ja analyysi kunnan psykososiaalisten palveluiden resursseista ja organisoitumisesta osana sosiaali- ja terveystoimen fuusiohanketta.

3

Tuettujen asumispalveluiden järjestäminen (päihde- ja mielenterveyskuntoutujat sekä muut erityisryhmät)

Tavoitetaso/seurantatapa

- Tuetun asumispalveluyksikön suunnittelu sekä vaihtoehtoisten palvelutuotantomallien kartoitus

Toteutuminen 31.12.2007

- Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy rakentaa omana investointihankkeenaan tuetun asumisyksikön Nissnikun kuntoutuskeskuksen välittömään läheisyyteen. Sosiaalitoimen asiantuntijat osallistuvat käynnistyneeseen hankesuunnitelmatyöhön ja tavoitteena on, että 12 - 15 asukaspaikan uudet tilat ovat käytössä vuonna 2009. Sosiaalitoimen taloussuunnitelmaan vuodelle 2009 sisältyy tuetun asumisyksikön henkilökunta.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Sosiaalihuolto ja sosiaalityö	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
<i>Sosiaalityö</i>					
Perheasioiden neuv.keskuksen palvelujen osto/ käynti (=45 min/as.)	1 078	2 204	1 246	2 000	1 134
Kasvatus ja perheneuvonta, kunnan oma, käyntejä	346	1 178	1 284	1 400	1 693
Kotipalvelu (lapsiperheet), käyntejä	1 549	1 600	1 085	1 600	1 039
Kuntouttava työtoiminta					
• työpäiviä	7 215	7 740	7 431	7 000	6 947
<i>Lastensuojelu</i>					
Lasten perhehoito, hoitovuorokausia		9 397	8 649	9 300	9 595
Kirkkonummen perhetukikeskus, hoitovuorokausia:					
• Kirkkonummen perhekoti (Impivaarantie)	1 834	2 190	2 008	1 825	1 825
• Perhekoti II (Lapinkylä)	1 231	1 096	1 320	1 825	1 136
• Perhekoti III (Eerikinkartano)	1 101	1 245	891	1 825	991
Muu perhetukikeskuksen toiminta					
• (Punainen talo + vaalea talo)	2 246	2 250	2 179	2 190	2 022
Avohuoltoyksikkö, perhetyö, käyntejä	803	777	635		
Ostopalvelut					
• hoitovuorokausien määrä	8 399	10 195	10 796	10 000	13 016
<i>Päihdehuolto</i>					
Oma A-klinikka, käyntejä	3 541	3 519	3 879	3 200	3 345
Nissnikun kuntoutuskeskus, hoitovuorokausia/-päiviä	2 819	2 802	2 917	2 800	2 386
Ostopalvelut:					
Huoltolat, hoitovuorokausia/-päiviä	869	1 276	3 226	1 500	5 685
<i>Velkaneuvonta</i>					
• käyntejä	990	958	945	750	504
• oikeuteen jätettyjä hakemuksia	63	54	45	40	33
• vahvistettuja maksuohjelmia	42	64	54	30	40
<i>Muu sosiaalihuolto</i>					
Ensi- ja turvakodit, asumisvuorokausia/-päiviä	621	136	420	500	1 041

Tunnusluvut / Sosiaalihuolto ja sosiaalityö, jatkuu	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Sosiaalihuollon ja sosiaalityön bruttomenot/asukas (€)	181	199	184	176	209
Toiminnan laajuustiedot					
Perheneuvonta, ostopalvelut, asiakkaita	246	623	302	650	307
Perheneuvonta, oma toiminta, asiakkaita	95	243	273	150	235
Perhehoitoon sijoitetut lapset	26	26	29	25	30
Kotipalvelu (lapsiperheet), asiakasperheitä	120	108	131	100	117
Kirkkonummen perhetukikeskus, hoitopaikkoja:					
• Kirkkonummen perhekoti (Impivaarantie)	6	6	5	5	5
• Perhekoti II (Lapinkylä)	4	5	5	5	4
• Perhekoti III (Eerikinkartano)	4	5	4	5	4
• Punainen talo + vaalea talo	6	6	1	6	6
Avohuoltoyksikön perhetyön asiakasperheitä	70	63	62	65	60
Oma A-klinikka, asiakkaita	289	307	325	300	340
Nissnikun kuntoutuskeskus, hoitopaikkoja	11	11	11	11	11
Maahanmuuttajien neuvonta, asiakkaita	195	177	95	50	112
- joista pakolaisstatuksella olevia	1	4	16	12	12
Velkaneuvonta, asiakkaita (2007 K:nummi)		404	395	400	115
Ensi- ja turvakodit, asiakkaita	24	19	28	20	30
Asumispalvelut (Itk:n käytössä olevat as.), asiakkaita	23	26	25	25	21
Sosiaalinen lomatoiminta, asiakkaita	30		-	-	
Tukihenkilötoiminnassa asiakkaita	24	25	23	30	22
Sovittelutoiminnassa tapauksia	42	70	-	-	

TOIMEENTULOTURVA

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	2 078 613	2 125 979	50 000	2 329 085,24	-153 106,24	12,0
Toimintamenot	-5 324 377	-5 701 260		-5 722 832,92	21 572,92	7,5
Toimintakate	-3 245 764	-3 575 281	50 000	-3 393 747,68	-131 533,32	4,6
Poistot ja arvonalentumiset	-493			-940,03		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-173 467			-157 726,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.				2 326,74		
• Lisäykset	2 820					
• Vähennykset						
• Poistot	-493			-940,03		
• Arvo 31.12.	2 327			1 386,71		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen**1****Pitkäaikaistyöttömien ja työveloitteen saaneiden asiakkaiden aktivointi**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Asiakasmäärän väheneminen vuodesta 2006.

Toteutuminen 31.12.2007

- Työmarkkinatuelta pudonneiden pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu näkyy toimeentulotuen asiakasmäärän kasvuna. 0-tuloisten asiakkaiden määrä on lisääntynyt edellisvuodesta.

2**Elatusapu- ja tukivelkojen perintää elatusvelvollisten tuloista ja varoista tehostetaan**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kunnan saatavat/asukas ovat alle maan kuntien keskiarvon.

Toteutuminen 31.12.2007

- Perintää elatusvelvollisten tuloista on suoritettu, mutta perintämahdollisuudet ovat jonkin verran heikentyneet. Ulosoton perimät määrät ovat vähentyneet erityisesti syksyllä 2007. Vuonna 2006 onnistuttiin perimään suurehkoja summia esim. elatusvelvollisen omaisuuden realisoinnin vuoksi. Näitä mahdollisuuksia ei ollut v. 2007 ja joidenkin elatusvelvollisten maksukyky on lisäksi heikentynyt, joten yhä enemmän on tehty ns. 0-sopimuksia tai elatus-tukea pienempiä elatussopimuksia.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Toimeentuloturva	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Toiminnan laajuustiedot					
Ennaltaehkäisevä toimeentulotuki					
• perheitä	159	152	113	170	
• henkilöitä	367	349	116	300	287
Varsinainen toimeentulotuki					
• perheitä	1 714	1 697	1 242	1 760	
• henkilöitä	2 729	2 702	2 508	2 890	2 527
Elatustuki					
• lasten määrä	674	703	639	700	603
• elatusvelvollisten määrä	596	428	392	500	369
• elatussopimuksia	262	296	244	280	276

VANHUSTEN JA VAMMAISTEN PALVELUT

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	703 959	590 299	256 973	847 579,46	-307,46	20,4
Toimintamenot	-11 966 524	-12 476 839	-951 696	-13 395 744,30	-32 790,95	11,9
Toimintakate	-11 262 565	-11 886 540	-694 723	-12 548 164,84	-33 098,41	11,4
Poistot ja arvonalentumiset	-11 387	-8 388		-8 304,01		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-290 142			-369 837,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	19 776			8 388,24		
• Lisäykset						
• Vähennykset						
• Poistot	-11 387			-8 304,01		
• Arvo 31.12.	8 388			84,23		
Henkilökunta 31.12.	91			86		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Ikääntyvien ja vammaisten kuntalaisten kotona asumisen tukeminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Ympärivuorokautisen kotihoidon käynnistäminen yhdessä terveystoimen kanssa ja toiminnan seuranta ja raportointi sosiaali- ja terveyslautakunnille osavuosikatsausten yhteydessä
- Päiväkeskuksen toiminnan käynnistäminen; kokemuksista raportointi sosiaalilautakunnalle
- Osallistuminen hoivakodin suunnitteluun yhdessä terveystoimen kanssa

Toteutuminen 31.12.2007

- Ympärivuorokautisen kotihoidon asiakkaina on ollut vuoden 2007 aikana yhteensä 35 asiakasta ja käyntejä tehtiin yhteensä 2 109
- Päiväkeskuksen asiakkaita on ollut yhteensä 46 asiakasta ja käyntipäiviä kertyi yhteensä 1 357
- Sosiaalitoimen asiantuntijat ovat osallistuneet hoivakodin suunnittelutyöhön.

2

Tukiasumisen kehittäminen vammaisille ja ikääntyville kuntalaisille

Tavoitetaso/seurantatapa

- Palveluasumisen organisoimisen vahvistamiseksi SAS-toimintaa kehitetään sosiaali- ja terveystoimen yhteisenä projektina.
- Kehitysvammaisten kuntalaisten asumispalveluyksikön suunnittelun käynnistäminen kunnan alueelle yhdessä Uudenmaan erityispalveluiden ja Kärkällä samkommunin kanssa
- Ikääntyvien päihde- ja mielenterveyskuntoutujien tukiasuntolan suunnittelun käynnistäminen

- Vaikeavammaisten kuntalaisten asumispalveluratkaisujen kehittäminen/luominen jonkun kolmannen sektorin asiantuntijajärjestön kanssa

Toteutuminen 31.12.2007

- SAS-toimintaan on kehitetty yhteinen sosiaali- ja terveystoimen toimiva työskentelytapa. Vuoden 2009 taloussuunnitelmaan sisältyy SAS-koordinaattorin vakanssin perustaminen.
- Uudenaan Vammaispalvelut oy on jättänyt kehitysvammaisten asumisyksikköhankkeesta kunnanhallituksen puoltaman avustushakemuksen ARA:lle ja alustava tonttivaraus on tehty Ravalsin alueelta. Hankesuunnitelmaan sisältyy kolmen 6-paikkaisen talon ja erillisen asukastilan rakentaminen.
- Tukiasuntolahankeselvitys ks. Sosiaalihuolto ja sosiaalityö
- Vaikeavammaisten nuorten asumispalveluratkaisujen suunnittelu- ja kehittämistyö jatkuu. Alkuasunnot Oy:n rakentamaan 60-paikkaiseen kiinteistöön valmistuu myös muutamia asuntoja vaikeavammaisille nuorille.

3

Henkilöstön osaamisen ja työssä jaksamisen edistäminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Henkilökunnan osaamisen vahvistaminen siten, että täydennyskoulutusvelvoite toteutuu.
- Henkilökunnan osaamisen laajentaminen luomalla sosiaali- ja terveystoimeen toimiva työkierto.
- Henkilökunnan pysyvyyden turvaaminen ja henkilökunnan vaihtuvuuden väheneminen 10 %:iin vakituisesta henkilökunnasta sekä vakanssien täyttöasteen seuraaminen.

Toteutuminen 31.12.2007

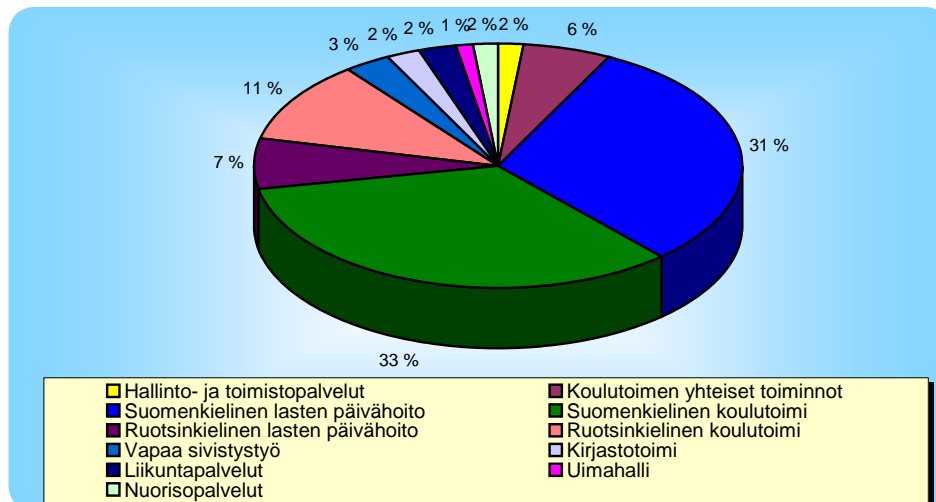
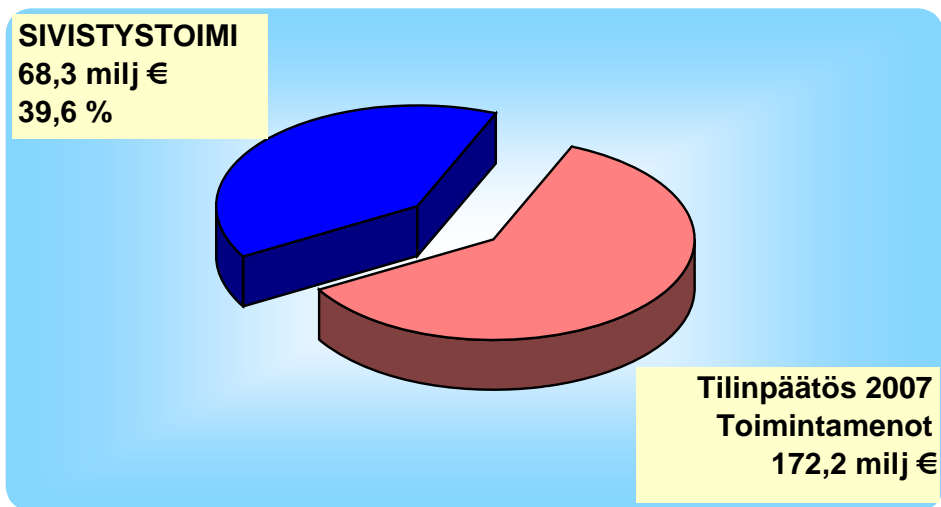
- Täydennyskoulutusvelvoite on toteutunut 100 %:sti.
- Sosiaali- ja terveystoimi ei ole edistynyt yhteisessä työkiertosuunnittelussa; henkilöstön rekrytointivaikeudet ovat olleet yhtenä syynä tähän.
- Henkilökunnan vaihtuvuus koko sosiaalitoimessa oli vuonna 2007 21,3 % (vuonna 2006 13,1%). Vakanssien täyttöastetta ei ole laskettu.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Vanhusten ja vammaisten palvelut	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
<i>Vanhustenhuolto</i>					
Kotipalvelun käyntejä	30 821	32 187	23 084	44 280	18 913
Kotisairaanhoidon käyntejä	11 579	12 988	23 217	14 500	31 297
Ryhmäkoti (Mini-Koti), asumisvuorokausia	480	-			
Tammikartano ja Tammikoti, asumisvuorokausia				11 543	11 648
Kirkkonummen palvelutalo, asumisvuorokausia	11 936	14 260		16 016	16 380
<i>Kehitysvammaisten erityishuolto</i>					
Kirkkonummen työkeskus, toimintapäiviä	6 390	6 893	7 420	6 500	7 844
Erytishuoltopiirien kuntayhtymiltä hankitut palvelut:					
Avohuollon käyntejä	63	120	240	125	155
Päivätoiminta, toimintapäiviä	4 080	5 548	4 258	4 560	5 580
Perhehoito, toimintapäiviä	1 872	2 288	1 520	1 520	1 258
Asumispalvelut, asumisvuorokausia	13 200	11 459	12 412	11 520	12 744
Laitoshoido, hoitovuorokausia	4 320	4 483	4 380	5 400	5 472
<i>Vammaishuolto</i>					
Lakisääteinen vammaishuolto:					
Palveluasuminen, asumispäiviä	12 960	16 380	18 980	18 720	16 416
Vaikeavammaisten kuljetustuki					
• asiakkaita	445	463	513	491	580
Tulkkipalvelut					
• asiakkaita	12	15	14	14	16
Ei-lakisääteinen vammaishuolto:					
Päiväkeskus Ankkuri, toimintapäiviä	2 429	2 288	2 819	2 500	2 264
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Vanhusten ja vammaisten bruttomenot/asukas (€)	271	317	348	352	381
Toiminnan laajuustiedot					
Vanhuspalvelujen kohdeväestö 31.12.					
Kotipalvelun asiakkaita (talouksia)	517	640	426	461	646
Tukipalvelut, asiakkaita	394	341	326	500	433
Omaishoito, asiakkaita	167	165	166	170	169
Ryhmäkoti (Mini-Koti), asiakkaita				-	
Kirkkonummen palvelutalo, asiakkaita	38	36	87	44	45
Kirkkonummen työkeskus, asiakkaita		35	41	36	43
Tammikartano ja Tammikoti, asiakkaita				32	32
Vammaisten palveluasuminen, asiakkaita	46	49	54	46	49
Vaikeavammaisten kuljetustuki, asiakkaita	480	460	513	500	580
Päiväkeskus Ankkuri, asiakkaita	38	36	37	32	32

SIVISTYSTOIMI

- Hallinto- ja toimistopalvelut
- Koulutoimen yhteiset toiminnot
- Suomenkielinen lasten päivähoito
- Suomenkielinen koulutoimi
- Ruotsinkielinen lasten päivähoito
- Ruotsinkielinen koulutoimi
- Vapaa sivistystyö
- Kirjastotoimi
- Liikuntapalvelut
- Uimahalli
- Nuorisopalvelut

SIVISTYSTOIMEN TEHTÄVÄT

Tehtävät	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Hallinto- ja toimistopalvelut						
Toimintatulot (S)	11 571	57		220	-163	
Toimintamenot (S)	-1 309 050	-1 225 412		-1 228 586	3 174	-6,1
Toimintakate	-1 297 479	-1 225 355		-1 228 366	3 011	-5,3
Koulutoimen yhteiset toiminnot						
Toimintatulot (S)	114 309	80 099	595	63 361	17 333	-44,6
Toimintamenot (S)	-3 657 881	-3 972 037		-3 957 315	-14 722	8,2
Toimintakate	-3 543 573	-3 891 938	595	-3 893 955	2 612	9,9
Suomenkielinen lasten päivähoito						
Toimintatulot (S)	2 256 123	2 503 979	7 576	2 502 992	8 563	10,9
Toimintamenot (S)	-18 363 932	-20 600 488	360 000	-20 959 046	718 558	14,1
Toimintakate	-16 107 809	-18 096 509	367 576	-18 456 054	727 121	14,6
Suomenkielinen koulutoimi						
Toimintatulot (S)	333 416	243 638	3 204	307 063	-60 221	-7,9
Toimintamenot (S)	-21 675 694	-22 606 349	-380 308	-23 005 132	18 475	6,1
Toimintakate	-21 342 278	-22 362 711	-377 104	-22 698 069	-41 746	6,4
Ruotsinkielinen lasten päivähoito						
Toimintatulot (S)	484 842	555 811	16 734	540 606	31 939	11,5
Toimintamenot (S)	-4 184 274	-5 005 108	-42 200	-4 593 817	-453 491	9,8
Toimintakate	-3 699 432	-4 449 297	-25 466	-4 053 211	-421 552	9,6
Ruotsinkielinen koulutoimi						
Toimintatulot (S)	59 693	22 285	45 000	43 332	23 953	-27,4
Toimintamenot (S)	-6 709 827	-7 268 630	-150 000	-7 321 088	-97 542	9,1
Toimintakate	-6 650 134	-7 246 345	-105 000	-7 277 756	-73 589	9,4
Vapaa sivistystyö						
Toimintatulot (S)	472 893	417 750	63 726	521 054	-39 578	10,2
Toimintamenot (S)	-1 914 799	-1 877 193	-87 556	-2 054 461	89 712	7,3
Toimintakate	-1 441 906	-1 459 443	-23 830	-1 533 407	50 134	6,3
Kirjastotoimi						
Toimintatulot (S)	75 967	42 616	23 000	75 949	-10 333	0,0
Toimintamenot (S)	-1 543 660	-1 588 032	-27 682	-1 622 207	6 492	5,1
Toimintakate	-1 467 693	-1 545 416	-4 682	-1 546 258	-3 841	5,4
Liikuntapalvelut						
Toimintatulot (S)	86 831	80 384	-45 583	38 449	-3 648	-55,7
Toimintamenot (S)	-1 692 038	-1 648 727		-1 645 917	-2 810	-2,7
Toimintakate	-1 605 207	-1 568 343	-45 583	-1 607 468	-6 458	0,1
Kirkkonummen uimahalli						
Toimintatulot	511 259	500 478		500 372	106	-2,1
Toimintamenot	-792 658	-798 474	-6 327	-819 110	14 309	3,3
Toimintakate (S)	-281 398	-297 996	-6 327	-318 738	14 415	13,3
Nuorisopalvelut						
Toimintatulot (S)	228 299	211 347		278 316	-66 969	21,9
Toimintamenot (S)	-934 187	-1 027 837	-1 431	-1 058 374	29 105	13,3
Toimintakate	-705 888	-816 490	-1 431	-780 057	-37 864	10,5
Sivistystoimi yhteensä						
Toimintatulot	4 635 203	4 658 444	114 252	4 871 713	-99 017	5,1
Toimintamenot	-62 778 000	-67 618 287	-335 504	-68 265 051	311 260	8,7
Toimintakate	-58 142 798	-62 959 843	-221 252	-63 393 338	212 243	9,0

S = valtuustoon nähden sitova taso (negatiivinen poikkeama sitovuustasosta merkitty **punaisella**)

HALLINTO- JA TOIMISTOPALVELUT

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot	11 571	57		220,00	-163,00	-98,1
Toimintamenot	-1 309 050	-1 225 412		-1 228 585,88	3 173,88	-6,1
Toimintakate	-1 297 479	-1 225 355		-1 228 365,88	3 010,88	-5,3
Poistot ja arvonalentumiset	-19 919	-1 707		-1 622,38		
Laskennalliset erät:						
• Tulot	1 338 383			1 275 661,00		
• Menot	-40 058			-44 644,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	21 626			1 706,61		
• Lisäykset						
• Vähennykset						
• Poistot	-19 919			-1 622,38		
• Arvo 31.12.	1 707			84,23		
Henkilökunta 31.12.	19			22		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen**1****Päivähoidon ja sivistystoimen hallinnollisten prosessien yhtenäistäminen**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Uusia tehtäväkokonaisuuksia palvelevat prosessit on kuvattu ja uudet toimintatavat on otettu käyttöön

Toteutuminen 31.12.

- Uusien tehtäväkokonaisuuksien, prosessien sekä yhtenäisten toimintatapojen suunnittelu ja prosessikuvausten laadinta on käynnistetty sivistystoimen toimintaohjelman laadinnan puitteissa. Prosessikuvaukset eivät valmistuneet kehittämishankkeen aikataulusta johtuen vuoden loppuun mennessä, prosesseihin perustuvat uudet toimintatavat otetaan käyttöön prosessikuvausten valmistuttua.

2**Palveluntuotannon tilatarpeen ja toiminnallisten vaatimusten mukaiset opetus- ja päivähoitotilat. Sivistystoimisto osallistuu tilaajana tilojen tuottamisprosessiin tilahallinnon kanssa.**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Koulu- ja päiväkotirakennusten hankesuunnitelmien sekä peruskorjaus- ja laajentamistarpeiden riittävä, perusteltu ja oikea-aikainen esittäminen
- Opetustiloissa saavutetaan normien edellyttämä mitoitus ja laatutaso
- Väli aikaisten tilaratkaisujen määrän väheneminen.

Toteutuminen 31.12.

- Uusia päiväkotij- ja koulurakennuksia koskevat hankesuunnitelmat tulee esittää n. 5 vuotta ennen suunniteltua käyttöönottoa, jotta tarvittavat suunnitteluun, päätöksentekoon ja rakentamiseen liittyvät prosessit ehditään toteuttamaan. Vuoden 2007 aikana esitettiin kaksi uuden koulun hankesuunnitelmaa (Vuorenmäen koulu ja Keskusta-alueen koulu) ja kolme uuden päiväkodin hankesuunnitelmaa (Vuorenmäen päiväkotij, Gillobacka daghem ja Kolsarin päi-

väkoti), näistä kolmen suunniteltu käyttöönottoajankohta 4 vuoden kuluttua, kahden 5 vuoden kuluttua.

Peruskorjaus- ja laajentamistarpeita koskevat esitykset tulee esittää n. 4 vuotta ennen toteuttamisajankohtaa tai kiireellisissä hankkeissa myöhemminkin. Vuoden 2007 aikana esitettiin kaksi koulua (Bobäcks skola ja Masalan koulu) ja yksi päiväkotia (Nissnikun päiväkotia) koskevaa peruskorjaus- / laajentamishanketta. Näistä yhden toteuttamisajankohta 2 vuoden kuluttua, kahden 3 vuoden kuluttua.

Hankesuunnitelmat sekä peruskorjaus- / laajennusesitykset ovat sisältäneet riittävät hankkeiden laajuutta, käyttäjämääriä, toiminnan järjestämistä ja hankkeen viivästymisen seurauksia koskevat tiedot.

- Keskusta-alueella (suomenkielisessä koulutoimessa), Veikkolassa ja Masalassa ei ole saavutettu normien edellyttämää mitoitusta tai laatutasoa
- Väliaikaiset tilaratkaisut päivähoidossa eivät ole vähentyneet.

KOULUTOIMEN YHTEISET TOIMINNOT

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot	114 309	80 099	595	63 360,62	17 333,38	-44,6
Toimintamenot	-3 657 881	-3 972 037		-3 957 315,39	-14 721,61	8,2
Toimintakate	-3 543 573	-3 891 938	595	-3 893 954,77	2 611,77	9,9
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-119 163			-123 847,00		
Henkilökunta 31.12.	116			126		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Kustannustehokkaasti ja laadukkaasti järjestetyt koulukuljetuspalvelut

Tavoitetaso/ seurantatapa

- Koulukuljetuspalveluiden laadunvalvontajärjestelmä valmistuu kevään 2007 aikana. Järjestelmästä saatavaa tietoa hyödynnetään kuljetuspalveluiden laadun kehittämisessä sekä palvelun suunnittelussa.
- Koulukuljetuspalveluiden asiakastytyväisyyskyselyssä palvelun taso arvioidaan vähintään hyväksi
- Oppilaskohtaisten kuljetuskustannusten tason muutos vastaa korkeintaan keskimääräistä kustannustason nousua

Toteutuminen 31.12.

- Koulukuljetuspalveluiden laadunvalvontajärjestelmä on otettu käyttöön. Järjestelmä koostuu palveluntuottajien (liikennöitsijät) suoritusta koskevasta sopimusperusteisesta valvonnasta (ml. liikennöitsijöille tehtävät kyselyt) sekä asiakkailta (oppilaat) asiakastytyväisyyskyselyn

ja suoran asiakaspalautteen perusteella saaduista kommenteista. Laadunvalvonnan kautta saatuja koulukuljetuksia koskevia tietoja hyödynnetään koulukuljetuksia koskevassa ohjeistuksissa sekä kuljetuspalveluiden suunnittelussa.

- Asiakastyytyväisyyskyselyssä palvelun taso arvioitiin hyväksi.
- Oppilaskohtaiset kuljetuskustannukset kohosivat vuoden 2006 tilinpäätöstasosta 17,9 % (taksi-liikenteen ja linja-autoliikenteen kustannustason nousu keskimäärin 5,15 % vuoden 2007 aikana). Tavoitteena ollut enintään keskimääräistä kustannustason nousua vastaava oppilaskohtaista kustannusta ei saavutettu. Kustannustason nousuun vaikutti olennaisesti koulukuljetusten kilpailuttamisen ajankohta. Kuljetukset kilpailutetaan kahden vuoden välein, ja liikennöinti on tapahtunut syyslukukauden 2006 sekä vuonna 2007 koko vuoden ajan viimeksi toimitetun kilpailutuksen mukaisin hinnoin (tätä ennen vuonna tehdyn 2004 kilpailutuksen mukaisin hinnoin).

2

Oppilaiden psyykkisten ja sosiaalisten vaikeuksien vähentäminen ja syrjäytymisen ehkäisy

Tavoitetaso/seurantatapa

- Syrjäytymistä ehkäistään kotien ja koulujen välistä yhteistyötä tiivistämällä pyrkimyksenä löytää mahdollisimman varhain oppilaan taitoja ja edellytyksiä vastaava koulumuoto sekä oppilashuollon henkilöstöresurssin tarkoituksenmukaisella kohdentamisella

Toteutuminen 31.12.

- Oppilaiden ongelmiin on puututtu varhaisen tuen keinoin keskustelemalla oppilaan ja vanhempien kanssa sekä oppilashuoltoryhmässä, ja järjestämällä tarpeen mukaan tukiovetusta, osa-aikaista erityisopetusta tai tukikeskusteluja ennen erityisopetuspäätöstä. Koulupsykologiresursseja on painotettu alakouluun, jossa on enemmän oppimisvaikeuksien arviointitarvetta. Kaikissa koulun siirtymävaiheissa on tehostettu nivelvaiheyhteistyötä.

3

Päivähoidon erityispalveluiden ja oppilashuollon toiminnallisen yhteistyön kehittäminen ja uusien toimintatapojen käyttöönotto erityisesti siirtymisvaiheissa päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kouluun

Tavoitetaso/seurantatapa

- Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien lasten päivähoidosta kouluun siirtymisen sujuvuutta edistetään päivähoidon erityispalveluiden ja oppilashuollon välistä tiedonkulkua tehostamalla
- Kouluvalmiuden arvioimiseen etsitään tehokkaampia keinoja moniammatillisella yhteistyöllä ja kouluvalmiuden arviointiprosessia aikaistamalla

Toteutuminen 31.12.

- Päivähoidon ja koulujen erityispalvelujen asiantuntijat ovat osallistuneet sivistystoimessa käynnistetyn fuusiohankkeen työskentelyyn alueryhmissä, joissa sovittu tarkoituksenmukaisista käytännöistä nivelvaiheissa kullakin alueella
- Kouluvalmiusarvioiden aikataulut on tarkistettu, ja prosessi aloitetaan n. kuukautta aikaisempaa varhemmin

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Yhteiset toiminnot	TP 2004	TA 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Tehokkuus / Taloudellisuus						
Kuljetusoppilaat, €/oppilas	919,40	1 090,43	1 001,41	1 040,00	1 129,62	1 225,99
Vahtimestaripalvelut, €/oppilas	81,07	63,80	75,90	78,00	83,89	79,02
Toiminnan laajuustiedot						
Oppilaiden määrä 20.9. (pk+lukiot)	5 086	5 099	5 255	5 292	5 433	5 482
Kuljetusoppilaiden määrä	1 410	1 250	1 314	1 355	1 335	1 348
Erityispalvelut: Henkilökohtaisen tuen piirissä olevien oppilaiden määrä	630	500	724	629	700	786

SUOMENKIELINEN LASTEN PÄIVÄHOITO

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	2 256 123	2 503 979	7 576	2 502 991,56	8 563,44	10,9
Toimintamenot	-18 363 932	-20 600 488	360 000	-20 959 045,87	718 557,87	14,1
Toimintakate	-16 107 809	-18 096 509	367 576	-18 456 054,31	727 121,31	14,6
Poistot ja arvonalentumiset	-15 209	-59 579		-35 748,91		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-714 128			-667 185,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	13 136			85 871,78		
• Lisäykset	87 944			137 437,35		
• Vähennykset						
• Poistot	-15 209			-35 748,91		
• Arvo 31.12.	85 872			187 560,22		
Henkilökunta 31.12.	465			517		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Päivähoidon kysyntään vastaaminen ylläpitämällä monipuolista palvelurakennetta

Tavoitetaso/seurantatapa

- Noin 40 % 0-6-vuotiaiden päivähoitopalveluista järjestetään kunnallisena palveluna.
- Haapajärven päiväkodin toiminta käynnistyy tammikuussa 2007 ja Junailijankujan laajennus vuoden 2007 alkupuolella. Tilojen puute Masalan ja keskustan alueella vuoden 2007 alussa on akuutti, ennen kuin Neidonkallion päiväkodin ja Masalan alueen suomenkielisen päiväkodin toiminnot käynnistyvät 1.8.2007 alkaen.
- Perhepäivähoidon taso vastaa vuoden 2006 tasoa (n.60- 70 perhepäivähoitajaa).

- Yksityisen päivähoidon määrällinen tarjonta on n. 15 % 0-6-vuotiaista lapsista (25 % kodin ulkopuolisesta hoidosta)
- Kotihoidon tukea saa keskimäärin kuukaudessa n. 30 % 0-vuotiaista lapsista.

Toteutuminen 31.12.

- Kunnallisen päivähoidon määrällinen tarjonta 31.12.2007 oli 46,5 % 0-6-vuotiaista lapsista (77,6% kodin ulkopuolisesta hoidosta). Kunnallisen päivähoidon suhteellinen osuus kodin ulkopuolisesta hoidosta kasvoi 2006 tilinpäätöstietoihin verrattuna 1,4 %.
- Haapajärven päiväkodin toiminta Veikkolassa käynnistyi tammikuussa, samoin Masalassa aloitti tammikuussa kolme uutta toimipistettä. Neidonkallion päiväkotitoiminta aloitti toimintansa lokakuussa.
- Perhepäivähoitajien määrä (59) laski vuoteen 2006 verrattuna viidellä hoitajalla. Perhepäivähoitajien olevien lasten määrä säilyi kuitenkin vuoden 2006 tasolla (200 lasta).
- Yksityisen hoidon tuen määrällinen tarjonta on ollut keskimäärin 14,5 % 0-6-vuotiaista lapsista vuoden 2007 aikana.
- Kotihoidon tuella on vuonna 2007 ollut keskimäärin 25 % 0-6-vuotiaista lapsista.

2

Laadullisesti korkeatasoisen varhaiskasvatuksen tarjoaminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Päivähoiton toimintayksiköt kehittävät vanhempien kanssa tehtäviä yhteistyötapoja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti.
- Kasvatuskumppanuuskoulutusta ja työssä ohjausta järjestetään 50 kasvatushenkilölle
- Vuoden loppuun jatkuvan Avaimia päivähoiton arkeen -hankkeen tavoitteena on vahvistaa perhepäivähoitajien osaamista varhaisen ja erityisen tuen tarpeen tunnistamisessa.
- Esikko-projektin tavoitteena on kehittää malleja alle kouluikäisten lasten oppimisvaikeuksien varhaiseksi tunnistamiseksi yhteistyössä lasten vanhempien, päivähoiton, lastenneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa.
- Mediakasvatus 2007–2011-hankkeen tavoitteena on kehittää lasten ja heidän kanssaan toimivien aikuisten oppimista, kasvamista ja sosiaalisia taitoja median parissa.
- Perhepäivähoitajien pedagogisia ohjauksikäytäntöjä toteutetaan vähintään kaksi kertaa vuodessa.
- Yksikkökohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien arviointi kaksi kertaa vuodessa

Toteutuminen 31.12.

- Päivähoiton toimintayksiköt ovat kehittäneet vanhempien kanssa tehtäviä yhteistyötapoja liittyen erityisesti vanhempien vertaisryhmätoimintaan, ammatillisen vuorovaikutuksen ja kamamiseen henkilöstön kesken sekä päivähoiton aloitukseen liittyvään ensimmäiseen tapaamiseen lapsen kotona.
- Kasvatuskumppanuusperuskurssi järjestetty 61:lle kasvatushenkilölle.
- Avaimia päivähoiton arkeen hankkeeseen liittyen on järjestetty kaikille perhepäivähoitajille koulutusta lapsen varhaisen ja erityisen tuen tarpeen tunnistamiseksi sekä huoli puheeksi koulutusta. 9 perhepäivähoitajaa on ollut koulutuksessa, jossa tavoitteena oli syventää hoitajan osaamista erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen hoitamisessa.
- Esikko-projektiin liittyvät koulutukset sekä verkkoistuminen edistivät varhaiskasvatuksen pedagogiikan tasa-arvoperiaatteen (inkluusio-periaatetta) kehittämistä lisäämällä henkilökunnan osaamista ja siten mahdollisuuksia tunnistaa oppimisvaikeuksia varhaisessa vaihe-

sa ja täten mahdollistaa tuen kohdistuksen lapsen omaan lähipäiväkotiin. Hankkeessa kehitettiin myös vertaistoimintaa järjestämällä vanhempainryhmiä ja toiminnallisia tapahtumia. Moniammatillista yhteistyötä hankkeen aikana tehtiin neuvolan ja sosiaalitoimen kanssa. Uusia yhteistyömuotoja (kolmoskuulumiset neuvolan kanssa) ei kuitenkaan pystytty jatkamaan hankkeen päättymisen jälkeen.

- Medialeikki-hankkeella edistettiin lasten valmiuksia ilmaista maailmaa omista esteettisistä ja ilmaisullisista tarpeistaan käsin. Hanketta ei kyetty toteuttamaan aiotussa laajuudessa hankkeen rahoituksen puuttuessa.
- Perhepäivähoidon pedagogiset ohjauskäynnit toteutettiin kaksi kertaa
- Yksikkökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat arvioitiin kaksi kertaa vuoden 2007 aikana. Arvioinnin kohteena oli kasvatuskumppanuuden toteuttaminen päivähoidossa.

Muutosten vaikutukset toimintaan

Kielikylypy ry:n ylläpitämä Kielikylypyesikoulu on lopettanut toimintansa 30.6.2007. Yksityinen päiväkotiki Tenava-Kumpu on lopettanut toimintansa 31.12.2007.

Päivähoitoasetuksen 6,5§:n muutos astui voimaan 1.8.2007. Asetuksen täytäntöönpano on vaikeuttanut tarkempaa arviointia ja ennakkointia henkilöstön sijaistarpeesta. Sijaisten palkkaus on lisännyt tilapäisen työvoiman kustannuksia 2007.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut/Suomenkielinen päivähoido	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet				
Suoritteet				
Päiväkodit, hoitopäiviä (omat ja ostetut), yht.	291 833	322 587	372 000	358 087
• omat	211 831	235 227	254 000	265 162
• yksityinen	80 002	87 360	118 000	92 925
Kunnallinen perhepäivähoito, hoitopäiviä	46252	44281	67000	47660
Kunnallinen ryhmäperhepäivähoito, hoitopäiviä	12 077	16 548	13 400	16 489
Yksityinen perhepäivähoito, hoitopäiviä	16 383	12 411	14 190	15 981
Tehokkuus/Taloudellisuus				
Kunnall. päiväkotihoido, nettokustannukset €/hoitopäivä	31	30	34	35
Kunnall. perhepäivähoito, nettokustannukset €/hoitopäivä	42	42	33	42
Kunnall. ryhmäperhepäivähoito, nettokustannukset €/hoitopäivä	36	34	35	34
Toiminnan laajuustiedot 31.12.				
0 - 6 vuotiaiden määrä	3 111	3 187	3 379	3 266
3 - 6 vuotiaita				
Kunnallisia päiväkoteja (kpl)	13	13	16	16
Yksityisiä päiväkoteja (kpl)	15	16	17	15
Kunnallisessa päiväkotihoidossa lapsia 31.12.	1020	1077	1160	1264
* mukana myös vain esikoulussa olevat lapset				
Yksityisessä päiväkotihoidossa lapsia 31.12.	355	373	451	364
Kunnallisessa perhepäivähoidossa lapsia 31.12.	213	200	220	201
Kunnallisessa ryhmäperhepäivähoidossa lapsia 31.12.	52	74	59	52
Yksityisessä perhepäivähoidossa lapsia 31.12.	58	50	55	75
Lakisääteinen kotihoidon tuki (suomen- ja ruotsinkiel.)				
• lapsia tuen piirissä keskim. kuukaudessa	986	1 002	930	926
• lapsia tuen piirissä 31.12.	1 044	966	1 010	857
Kunnan kotihoidon tuen kuntalisä (suomen- ja ruotsinkiel.)				
• lapsia tuen piirissä 31.12.	1 124	1 100	1 130	908

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Tehtävän Suomenkielinen lasten päivähoido määrärahaylitys aiheutuu sijaismäärärahan ylittymisestä (0,4 milj. €) sekä ennakoitua suuremmasta lomapalkkavarauksesta (0,3 milj. €) lähinnä tulosalueella 336 Päiväkotipalvelut.

SUOMENKIELINEN KOULUTOIMI

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	333 416	243 638	3 204	307 063,15	-60 221,15	-7,9
Toimintamenot	-21 675 694	-22 606 349	-380 308	-23 005 131,84	18 474,93	6,1
Toimintakate	-21 342 278	-22 362 711	-377 104	-22 698 068,69	-41 746,22	6,4
Poistot ja arvonalentumiset	-310 899	-165 295		-156 744,81		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-729 573			-751 620,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	460 564			149 664,67		
• Lisäykset				261 624,71		
• Vähennykset						
• Poistot	-310 899			-156 744,81		
• Arvo 31.12.	149 665			254 544,57		
Henkilökunta 31.12.	317			332		

SUOMENKIELINEN ESIOPETUS

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1
 Tavoitteena on, että kaikilla esiopetusikäisillä on mahdollisuus osallistua esiopetukseen

Tavoitetaso/seurantatapa

- 20.9. tilanteessa 100% ikäluokasta esiopetustoiminnan piirissä

Toteutuminen 31.12.

- 20.9. tilanteessa 98% ikäluokasta esiopetustoiminnan piirissä (425 lasta)

2
 Tavoitteena on saada päivähoidon ja koulutoimen hallinnon yhdistyminen käytännön tasolle

Tavoitetaso/seurantatapa

- Esi- ja perusopetuksen sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteinen toimintaohjelma 2007-2011 laaditaan 30.4.2007 mennessä.
- Alueellisen toimintarakenteen suunnittelu aloitetaan toimintaohjelman pohjalta.

Toteutuminen 31.12.

- Esi- ja perusopetuksen sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteinen toimintaohjelma 2007-2011 jätetty toimialajohtajalle 15.5.2007.
- Alueellisen toimintarakenteen suunnittelu on aloitettu sivistystoimen toimintaohjelman laatimiseen liittyvän kehittämishankkeen puitteissa.

SUOMENKIELINEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Toiminnan laajuuden kasvattaminen kysyntää vastaavaksi

Tavoitetila/seurantatapa

- 100 % aamu- ja iltapäivätoimintaan hakeneista oppilaista saa paikan. Vuonna 2006 hakuajan sisällä aamu- ja iltapäivätoiminnan paikkaa haki 242 yleisopetuksessa koulunkäyntinsä aloittavaa /opiskelevaa lasta. Näistä 200 lapselle (83 %) pystyttiin tarjoamaan palvelua. Suomenkielisissä perusopetuksen kouluissa oli keväällä 2006 noin 250 (7,3 %) virallisesti erityisopetukseen otettuja tai siirrettyjä oppilaita. Hakijoiden prosenttiluvuissa ei ole mukana erityisoppilaiden osuuksia.
- Uusia koulurakennuksia suunniteltaessa tulee ottaa huomioon 1.-2.-luokkien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan tarpeet.
- Aamutoiminnan tarve osana aamu- ja iltapäivätoimintaa kartoitetaan Gesterbyn, Masalan, Nissnikun ja Veikkolan kouluissa.

Toteutuminen 31.12.

- 96 % toimintaan hakeneista oli pystytty osoittamaan iltapäivätoiminnan paikka.
- Aamu- ja iltapäivätoiminta oli huomioitu uusia koulurakennuksia (Kartanonrannan koulu) suunniteltaessa siten, että toiminnalle on osoitettu sisätilat huonetilaohjelmassa ja pohjapiirustuksissa sekä ulkoleikkialue asemapiirroksessa.
- Aamutoiminnan tarpeen kartoitusta ei oltu suoritettu Gesterbyn, Masalan, Nissnikun tai Veikkolan kouluissa. Sen sijaan aamutoiminta oli käynnistetty kokeiluna Kirkonkylän koulun johtajan alaisuudessa 13.8.2007 alkaen (Svol 20.6.2007 § 76). Toimintaan ilmoitettiin 7 oppilasta.

SUOMENKIELINEN PERUSKOULUTOIMI

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Esi- ja perusopetuksen sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteinen toimintaohjelma vuosille 2007 - 2011

Tavoitetaso/seurantatapa

- Esi- ja perusopetuksen sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteinen toimintaohjelma vuosille 2007 – 2011 laaditaan 30.4.2007 mennessä.

Toteutuminen 31.12.

- Toimintaohjelma on valmistunut 15.5.2007.

2

Opetuksen hyvä taso

Tavoitetaso/seurantatapa

- Valtakunnallisissa oppimistulosten arvioinneissa saavutetaan kuntakohtaisesti vähintään valtakunnallinen keskitaso

- Vähintään viisi kuukautta kestävässä palvelussuhteissa olevien opettajien kelpoisuusaste 85 % (mukaan ei lasketa virkavapaana olevia eikä sivutoimisia tunti-opettajia)
- Opettajien koulutukseen käytetään 1 % palkkamäärärahasta.

Toteutuminen 31.12.

- Keväällä 2007 pidettiin valtakunnalliset kokeet matematiikassa 6. vuosiluokalla. Kirkkonummen peruskoulujen oppilaat menestyivät hieman paremmin kuin vertailuaineiston oppilaat kaikilla matematiikan keskeisillä sisältöalueilla. Kirkkonummen kunnan oppilaiden suhtautuminen matematiikkaan on keskimäärin myönteisempää kuin vertailuaineiston oppilaiden suhtautuminen.
- Vähintään viisi kuukautta kestävässä palvelussuhteissa olevista opettajista on kelpoisia 81,05 %.
- Opettajien koulutukseen käytettiin 0,7 % palkkasummasta.

3

Opetussuunnitelman toteuttaminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Vuosiluokkien 7 - 9 koulujen oppilaaksiottoalueilla sijaitsevat peruskoulut laativat yhdessä yhteisen toimintaohjelman yhtenäisen perusopetuksen toteutumiseksi.
- Aihekokonaisuuden "osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys" toteutuminen kouluissa, erityisesti vuosiluokilla 5, 6 ja 9.
- Perusopetuksen päättötodistuksen saaneiden osuus 100 %
- Eri nivelvaiheiden (esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta toiselle asteelle) ohjauksen ja niihin liittyvien seurantajärjestelmien kehittäminen
- Syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden määrää seurataan (oppilashuoltoryhmän arvio).

Toteutuminen 31.12.

- Tavoite ei ole toteutunut. Kunnanhallitus on hyväksynyt hankkeen yhtenäisestä oppimispolusta varhaiskasvatuksesta perusopetuksen loppuun vuosille 2009 ja 2010. Tavoitteeseen palataan tarkemmin hankkeen yhteydessä. Tavoite on ollut esillä myös esi- ja alkuopetuksen sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintaohjelmassa sekä päivähoiton ja opetustoimen yhdistymisen kehittämishankkeessa.
- Vuosiluokkien 1 - 6 kouluissa on aihekokonaisuutta "osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys" toteutettu mm. seuraavilla tavoilla: on korostettu oppilaan yritteliäisyyttä ja aktiivisuutta oppijana, vastuun ottamista ja tavoitteiden asettamista, on käynnistetty oppilaskuntatoimintaa, oppilaat ovat osallistuneet ongelmatilanteiden ratkaisuun ja juhlien järjestämiseen, on tuettu oman mielipiteen ilmaisua, on järjestetty tavaroiden kierrätystä. Muissa kouluissa oppilaat ovat valinneet vaaleilla osallistujat nuorisofoorumiin, on tutustuttu yrittäjiin ja työpaikkoihin, on osallistuttu erilaisiin rahankeräystapoihin ja keräyksiin, on tutustuttu kunnan ja valtion päätöksentekoprosessiin sekä kansalaisjärjestöihin.
- Päättötodistus jäi saamatta keväällä 2007 kahdelta oppilaalta eli 99,4 % sai päättötodistuksen.
- Keväällä 2007 otettiin käyttöön tiedonsiirtolomake perusopetuksesta toiselle asteelle. Oppilaat täyttivät lomakkeen koulussa. Huoltajien harkinnan mukaan lomake annettiin toisen asteen oppilaitoksille. Opinto-ohjaajat ovat seuranneet jatko-opintoihin sijoittumista. Omnia järjesti 8. vuosiluokan oppilaille leirikoulun Nedergårdissa, jossa tutustuttiin ammattioppilaitoksen koulutusaloihin. Muissa nivelkohdissa on pidetty keväällä nivelpalavereita. Yläkou-

lun oppilashuoltohenkilöstö on tutustunut 6.vuosiluokan opettajien avulla 7. vuosiluokalle siirtyviin ja näin on voitu kartoittaa erityistuen tarvetta ja ennalta ehkäistä syrjäytymistä.

- Syrjäytymisvaarassa on 178 oppilasta. Määrä on koulujen oppilashuoltotyöryhmien arvio. Arvioinnissa on käytetty apuna Stakesin kehittämää Huolen vyöhykkeet –lomaketta.

SUOMENKIELINEN TOISEN ASTEEN KOULUTUS

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Opetussuunnitelman toteuttaminen

Tavoitetaso/ seurantatapa

- Opiskelijoiden oppimisvaikeuksiin ja muihin ongelmiin puututaan varhain ja opiskelijoille tarjotaan tarvittaessa tukea ja ohjausta opiskeluun ja elämäntilanteeseen liittyvissä fyysisissä, psyykkisissä ja sosiaalisissa vaikeuksissa. Seuranta: kuvaus siitä, kuinka opiskelijahuolto, opiskelijoiden tuki ja ohjaus ovat toimineet, miten ne on järjestetty ja ovatko opiskelijoiden saamat palvelut riittäviä.
- Ohjauksen järjestäminen niin, että kaikki opiskelijat saavat lukion päättötodistuksen ja löytävät itselleen sopivan jatkokoulutuspaikan. Tavoitetaso: > 85 % opiskelijoista suorittaa ylioppilastutkinnon kolmessa vuodessa, lukio-opinnot keskeyttää tai jää kokonaan ilman päättötodistusta korkeintaan 1 % opiskelijoista.
- Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” toteutuu lukio-opetuksessa. Seurantatapa: Kuvaus, miten aihekokonaisuus on toteutunut.

Toteutuminen 31.12.

- Lukioissa ei ole ollut erityisopettajan antamia palveluita eikä myöskään kuraattori- ja psykologipalveluita, minkä vuoksi näitä palveluita tarvitsevat opiskelijat ohjataan terveys- tai sosiaalitoimen tarjoamiin palveluihin. Molemmissa lukioissa on ollut opintojen ohjausta. Opiskelijat ovat tarvittaessa saaneet tukiopetusta. Jaksokokeissa ja ylioppilaskirjoituksissa opiskelijat ovat tarvittaessa saaneet erityisjärjestelyitä. Aikuislinjalla opinto-ohjaustarpeeseen ei ole pystytty riittävästi vastaamaan, ohjauksen tarve on suuri, oppimisvaikeuksia tuetaan järjestämällä peruskoulua kertaavia kursseja.
- Nuorisoasteen opiskelijoista 84,2 % suoritti ylioppilastutkinnon kolmessa vuodessa, ja keskeyttäneiden osuus oli 3,2 % opiskelijoista.
- Keväällä 2007 toteutettiin aktiivinen kansalaisuus -teemaa lukioissa osallistumalla nuorisofoorumiin, jolloin lukioissa järjestettiin vaalit eduskuntavaalien tapaan. Masalan lukiossa on tutustuttu kansalaisjärjestöihin sekä annettu taksvärkkpäivän tuotto sotaveteraaneille, Porkkalan lukiossa on kansainvälistä toimintaa lukion toimiessa Unescon Itämeriprojektin kansallisenä koordinaattorina. Porkkalan lukiolla on yhteisiä aihekokonaisuuteen liittyviä verkko-opetuskursseja Omnian kanssa. Aikuislukiossa toteutuu itsessään sisäinen yrittäjyys.

2

Oman kunnan lukioiden yhteistyö

Tavoitetaso/seurantatapa

- Laaditaan yhteistyössä toukokuun loppuun 2007 mennessä suunnitelma tieto- ja viestintätekniikan pedagogisesta käytöstä, sähköisten oppimisalustojen käyttöönotosta sekä lukio-opintojen suorittamisen mahdollistamisesta etäopiskeluna. Seuranta: Sivistystoimenjohtaja perustaa suunnitelman laatimista varten työryhmän, joka raportoi työn edistymistä.

Toteutuminen 31.12.

- Tavoitteen toteuttaminen on yhdistetty vuoden 2008 talousarvioon sisältyvään sitovaan tavoitteeseen Vetovoimainen lukiokoulutus. Tavoitteena on selvittää paikallisesta ja seudullisesta näkökulmasta kunnan omaa lukiorakennetta ja toimintaa sekä opetuksen sisällön ja resurssien kehittämistarpeita siten, että lukiotoiminta kunnassa on kilpailukykyistä. Hanketta vetämään palkataan projektipäällikkö.

3

Lukion ja ammatillisen koulutuksen välinen yhteistyö

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kolmoistutkinnon suorittamismahdollisuuksien kehittäminen Masalan lukiossa. Seurantatapa: Kuvaus kolmoistutkintoa suorittavien opiskelijoiden etenemisestä ja mahdollisista ongelmista.

Toteutuminen 31.12.

- Yhdistelmäutkinto koulutusmuotona on joustava, minkä vuoksi opiskelija voi vaihtaa toisen asteen ammatillisiin opintoihin tai lukio-opintoihin. Vuonna 2007 muutama opiskelija keskeytti yhdistelmäutkinnon suorittamisen ja siirtyi pelkästään ammatillisiin opintoihin tai pelkästään lukio-opintoihin. Yhdistelmäutkintoa suorittavat opiskelijat ovat osallistuneet Espoo 550 –juhlavuoden ohjelmaan.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut/ Esiopetus	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TP 2007	Tot. 31.12.
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Käyttömenot €/oppilas	3 834	3 782	4 012	3 813	3 897
Toiminnan laajuustiedot					
Oppilaiden määrä 20.9	409	397	423	420	421

Tunnusluvut/ Peruskoulut	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Opetustuntien lukumäärä	207 948	208 257	206 855	208 400	214 041
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Käyttömenot €/oppilas	4 666	4 746	4 874	4 822	5 082
Toiminnan laajuustiedot					
Oppilaiden määrä 20.9	3 458	3 542	3 548	3 679	3 640
Päätoimisten opettajien määrä	241	325	237	245	250
• päteviä, %	80,9	77,9	79,8	85	81
Vakinaiset vakanssit	216	216	217	222	233
Tilat yht. m ²	33 918	37 727	37 849	37 849	37 877

Tunnusluvut/ Lukiot	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Opetustuntien lukumäärä	21 734	19 786	20 322	23 000	21 622
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Käyttömenot €/oppilas	4 966	4 823	4 998	5 264	5 109
Toiminnan laajuustiedot					
Oppilaiden määrä 20.9	457	502	490	547	501
Päätoimisten opettajien määrä	29	28	27	33	29
• päteviä, %	96,4	100	100	100	100
Vakinaiset vakanssit	28	24	24	24	26
Tilat yht. m ²	7 072	7 072	7 072	7072	7 072

Tunnusluvut/ Aikuislukio	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Opetustuntien lukumäärä	2 153	2 112	2 112	2 300	1 815
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Käyttömenot €/oppilas	2 194	2 881	2 881	773	3 921
Toiminnan laajuustiedot					
Oppilaiden määrä 20.9	66	46	46	60	40

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Tehtävän Suomenkielinen koulutoimi määrärahan ylittyminen aiheutuu opettajien sijaisiin ja opettajille OVTES:n perusteella maksettaviin erilliskorvauksiin budjetoidun määrärahan ylitymisestä tulosalueella Suomenkieliset peruskoulut.

RUOTSINKIELINEN LASTEN PÄIVÄHOITO

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	484 842	555 811	16 734	540 605,68	31 939,32	11,5
Toimintamenot	-4 184 274	-5 005 108	-42 200	-4 593 816,83	-453 491,17	9,8
Toimintakate	-3 699 432	-4 449 297	-25 466	-4 053 211,15	-421 551,85	9,6
Poistot ja arvonalentumiset	-11 494	-28 068		-8 778,88		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-159 619			-143 604,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	18 562			7 067,56		
• Lisäykset				112 211,27		
• Vähennykset						
• Poistot	-11 494			-8 778,88		
• Arvo 31.12.	7 068			110 499,95		
Henkilökunta 31.12.	91			107		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Huoltajien tarpeita vastaava palvelutarjonta

Tavoitetaso/seurantatapa:

- Eri päivähoitomuotojen 0–6-vuotiaille lapsille suunnattu palvelutarjonta vastaa määrällisesti edellisen vuoden tasoa / Kunnallisessa hoidossa olevien osuus 0–6-vuotiaista > 42 %, yksityisessä hoidossa olevien osuus 0–6-vuotiaista > 21 %, kotihoidon tuen avulla hoidettavien osuus 0–6-vuotiaista (suomen- ja ruotsinkieliset) > 29 %
- Kodin ulkopuolella hoidettavien 0–6-vuotiaiden osuus pidetään edellisen vuoden tasolla / Kodin ulkopuolella hoidettavien 0–6-vuotiaiden osuus > 65 % ikäluokasta
- Yksityisen päivähoiton tarjonta pidetään edellisen vuoden tasolla / Sanallinen selostus toteutuksesta
- Huoltajat, jotka hakevat päivähoitopaikkaa, voivat saada kunnan järjestämän paikan ruotsinkielisessä päiväkotihoidossa tai perhepäivähoitossa / sanallinen selostus saapuneista päivähoitohakemuksista ja kunnallisia päivähoitopaikkoja koskevista päätöksistä (päiväkotihoido, perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito)
- Erityistä tukea tarvitsevat lapset saavat riittävät tukipalvelut / Sanallinen selostus toteutuksesta

Toteutuminen 31.12.

- Kodin ulkopuolella hoidettavista 0–6-vuotiaista kunnallisessa hoidossa olevien osuus oli 68 % (muutos +- 0 % vrt. 31.12.2006) ja yksityisessä hoidossa olevien osuus 25 % (muutos +- 0 % vrt. 31.12.2006). Verrattuna tilanteeseen 31.12.2006 kokonaispalvelutarjonta laajentui 13 päivähoitopaikalla.
- Folkhälsan avasi uuden päiväkodin Långvikiin 1.8.2007, mikä lisäsi yksityisen päivähoiton paikkatarjontaa vajaalla 30 paikalla. Yksityisten päivähoitopaikkojen tarjonta lisääntyi yhteensä 6 paikalla verrattuna tilanteeseen 31.12.2006.
- Valtaosalle päivähoitoa hakeneista oli myönnetty päivähoitopaikka ensisijaisen päivähoitotoivomuksen mukaan. Prästgårdsbackenin ja Hommaksen päiväkodeissa osuudet olivat noin 90 %, mutta Evitskogin päiväkodissa osuus oli vain noin 80 %.
- Tukipalveluja tarjottiin määrärahojen puitteissa.

2

Päivähoiton laadun ja laadunseurannan kehittäminen

Tavoitetaso/seurantatapa:

- Pätevien lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien/lähihoitajien osuus > 70 % / sanallinen selostus sekä tilasto toteutuksesta
- Päivähoitoasetuksen mukaiset päivähoitoyksiköiden henkilökunnan kokoonpanoa koskevat velvoitteet täytetään / Yksi viikko keväällä ja syksyllä ovat otosviikkoja, sanallinen selostus henkilöstömäärästä/lapsimäärästä sekä tilasto
- Hoitohenkilöstö osallistuu täydennyskoulutukseen kunnan lakisääteisen velvoitteen mukaisesti / sanallinen selostus sekä tilasto toteutuksesta
- Asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan kaikissa päivähoitomuodoissa 1-5-vuotiaiden kodin ulkopuolella hoidettavien lasten osalta / sanallinen selostus toteutuksesta

Kysely yksikkökohtaisesta varhaiskasvatussuunnitelmasta ja lapsen omasta varhaiskasvatussuunnitelmasta toteutetaan päivähoitohenkilöstön keskuudessa / sanallinen selostus toteutuksesta

Toteutuminen 31.12.

- Yksiköiden henkilöstökokoonpanot ja pätevyudet kartoitettiin keväällä otantaviikolla. Pätevien lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien osuus oli 78 % (lastentarhanopettajat 81 %, lastenhoitajat/lähihoitajat 77 %).
- Saavutettiin. Erityisesti Hommoksen päiväkodin yksiköissä päiväkodinjohtaja joutui kuitenkin useina päivinä rajoittamaan yksiköiden aukioloaikoja, jotta henkilöstömitoitus olisi ollut lainmukainen.
- Kunnan henkilökunnalle tarjotaan suurimpiin täydennyskoulutuskokonaisuuksiin kuuluu mm. täydennyskoulutus menetelmissä ”Fostran i samråd med föräldrarna” och ”Ta upp oron”.
- Oli toteutettu. Ruotsinkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta käsitteli kyselyn tuloksia 18.8.2007 § 87.
- Oli toteutettu.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut/Ruotsinkielinen päivähoito	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot.31.12.
Määrätavoitteet				
Suoritteet				
Päiväkodit, hoitopäiviä (omat ja ostetut), yht.	83 135	86 026	95 910	97 795
• omat	49 939	57 718	68 310	66 547
• yksityinen	33 196	28 308	27 600	31 248
Kunnallinen perhepäivähoito, hoitopäiviä	5 603	6 113	6 900	4 421
Yksityinen perhepäivähoito, hoitopäiviä	6 471	7 455	4 600	5 544
Tehokkuus/Taloudellisuus				
Kunnall. päiväkotihoito, nettokust. €/hoitopäivä	28	38	38	34
Kunnall. perhepäivähoito, nettokust. €/hoitopäivä	42	42	37	47
Toiminnan laajuustiedot 31.12.				
0-6 -vuotiaiden määrä 31.12.	636	661	680	659
0 - 2 vuotiaita	264	271	279	270
3 - 6 vuotiaita	372	390	401	389
Kunnallisia päiväkoteja (kpl)	2	3	3	3
Yksityisiä päiväkoteja (kpl)	6	5	6	6
Kunnallisessa päiväkotihoidossa lapsia 31.12.	224	296	352	307
• mukana myös vain esikoulussa olevat lapset				
Yksityisessä päiväkotihoidossa lapsia 31.12.	120	102	120	124
Kunnallisessa perhepäivähoidossa lapsia 31.12.	34	25	30	21
Yksityisessä perhepäivähoidossa lapsia 31.12.	21	27	21	22
Lakisääteinen kotihoidon tuki				
• lapsia tuen piirissä keskim. kuukaudessa				171
Kunnan kotihoidon tuen kuntalisä				
• lapsia tuen piirissä 31.12.				178
Kunnan kotihoidon tuen kuntalisä (suomen- ja ruotsinkiel.)				
• lapsia tuen piirissä keskim. kuukaudessa	986	1002	930	926
• lapsia tuen piirissä 31.12.	1 044	966	1010	857
Kunnan kotihoidon tuen kuntalisä (suomen- ja ruotsinkiel.)				
• lapsia tuen piirissä 31.12.	1 124	1 100	1130	908

RUOTSINKIELINEN KOULUTOIMI

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot	59 693	22 285	45 000	43 331,62	23 953,38	-27,4
Toimintamenot	-6 709 827	-7 268 630	-150 000	-7 321 087,56	-97 542,44	9,1
Toimintakate	-6 650 134	-7 246 345	-105 000	-7 277 755,94	-73 589,06	9,4
Poistot ja arvonalentumiset	-1 747	-134 578		-30 056,81		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-223 590			-236 559,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	6 226			9 315,83		
• Lisäykset	4 837			171 019,38		
• Vähennykset						
• Poistot	-1 747			-30 056,81		
• Arvo 31.12.	9 316			150 278,40		
Henkilökunta 31.12.	104			113		

RUOTSINKIELINEN ESIOPETUS

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Esi- ja alkuopetuksen asteittainen integrointi päivähoido ja iltapäivätoiminta huomioiden

Tavoitetaso/seurantatapa

- Henkilöstölle järjestetään yhteistä täydennyskoulutusta / sanallinen selostus toteutuksesta
- Selvitys eri malleista esiopetuksen ja päivähoidon sijoittamiseksi peruskouluihin on toteutettu 30.4.2007 mennessä / sanallinen selostus toteutuksesta
- Esiopetuksen ja alkuopetuksen opetussuunnitelmien yhteensovittaminen aloitetaan / sanallinen selvitys toteutuksesta

Toteutuminen 31.12.

- Yhteistä täydennyskoulutusta esi- ja alkuopetuksen opettajille järjestettiin 24.3.2007 sekä 17.11.2007 teemoina kielistrategiat, yhteistyö koti-koulu/päiväkoti sekä esi- ja alkuopetuksen arvoyhteisö
- Ruotsinkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi selvityksen 13.6.2007 § 71
- Päivähoidon, esi- ja alkuopetuksen ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistoiminnan lisäämistä koskevan kehittämishankeen loppuraporttiin sisältyvässä toimenpideohjelmassa (Sfun 13.6.2007 § 71) ehdotettiin, että yhteensovittaminen tapahtuisi ensi vaiheessa loppuraportissa esitetyn esi- ja alkuopetuksen opettajien yhteistä täydennyskoulutusta koskevan mallin puitteissa. Täydennyskoulutusta järjestettiin selvityksessä ehdotetun mallin mukaan.

RUOTSINKIELINEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Toiminnan laajuuden pitäminen edellisen vuoden tasolla

Tavoitetaso/seurantatapa

- 100 %:lle iltapäivätoimintapaikkaa lapselleen hakevista huoltajista myönnetään paikka luku-
vuonna 2007-2008 / sanallinen selostus ja tilasto toteutuksesta

Toteutuminen 31.12.

- Toteutui. Noin 120 lapsen huoltajat hakivat paikkaa iltapäivätoiminnasta hakuaikana ja kaikille myönnettiin paikka.

RUOTSINKIELINEN PERUSKOULUTOIMI

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Koulutuksen vaikuttavuus ja laatu säilyvät hyvinä

Tavoitetaso/seurantatapa:

- Päätötodistuksen saavien oppilaiden osuus on 100 % 9. luokan oppilaista / tilasto toteutuksesta
- Pätevien osuus kokopäivätoimisista opettajista on > 85 % / tilasto toteutuksesta
- Oppimistulosten valtakunnallisten arviointien kuntakohtaiset tulokset ovat vähintään valtakunnallista keskitasoa / sanallinen selostus toteutuksesta.
- Perusopetuksen arviointiohjelma laaditaan vuonna 2007 / sanallinen selostus toteutuksessa

Toteutuminen 31.12.

- Osuus oli 98 % (2 % käy lisäopetuksessa)
- Osuus oli 91 %.
- Keväällä 2007 toteutetun 6. vuosiluokan matematiikan oppimistulosten arvioinnin tulokset osoittivat, että ruotsinkielisten koulujen oppilaat menestyivät vähän valtakunnallista keskiarvoa huonommin. Syksyllä 2007 toteutetun 6. vuosiluokan jälkeisen äidinkielen ja kirjallisuuden oppimistulosten arvioinnin kuntatuloksen mukaan ruotsinkielisten koulujen oppilaat menestyivät yhtä hyvin tai paremmin kuin maassa keskimäärin.
- Hankeryhmä sai valmiiksi ehdotuksen arviointiohjelmaksi tammikuussa 2008. Ohjelma on tarkoitus tuoda ruotsinkielisen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunnan kokoukseen 13.2.2008.

2

Hyvinvoinnin lisääminen koulussa

Tavoitetaso/seurantatapa

- Koulujen oppilashuoltopalveluja on helppo saada ruotsin kielellä / sanallinen arvio siitä, kuinka oppilashuolto (oppilashuoltoryhmä, koulunkäyntiavustaja-, koulukuraattori-, koulu-psykologi-, kouluterveydenhoito- ja kouluhammashoitopalvelut sekä sosiaalipalvelut) on järjestetty ja kuinka oppilashuoltopalveluiden tarpeeseen vastataan

- Syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten osuus ei kasva / koulujen oppilashuoltoryhmien sanallinen arviointi
- Kaikille kouluille yhteinen panostus opetussuunnitelman aihealueeseen ”Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys” 4. ja 8. luokalla / sanallinen selostus toteutuksesta
- Seurantakysely turvallisuudesta ja viihtyvyydestä peruskoulussa toteutetaan oppilaiden ja huoltajien keskuudessa vuonna 2007 / Sanallinen selostus toteutuksesta

Toteutuminen 31.12.

- Rehtoreiden ja oppilashuoltoryhmien arvioinnin mukaan sekä koulukuraattori- että koulu-psykologipalvelut olivat riittämättömät, erityisesti ehkäisevän työn kannalta. Kyrkbacka skolan ja Kyrkslätts högstadieskolan koulunkäyntiavustajaresurssit arvioitiin riittämättömiksi. Kyrkbacka skolassa ja Kyrkslätts högstadieskolassa kouluterveydenhoitaja oli tavattavissa joka päivä. Kyläkouluissa ja Bobäcks skolassa terveydenhoitaja käy etukäteen laaditun ohjelman mukaisesti. Kyläkoulujen osalta todettiin, että koska oppilashuoltohenkilöstö ei ole läsnä kouluissa, on heidän ja koulun muun henkilökunnan välinen yhteydenpito melko vähäistä. Kyläkoulujen osalta esitettiin myös toive kouluterveydenhuollon resurssien lisäämisestä.
- Osuuden suuruutta arvioineiden rehtoreiden ja koulunjohtajien mukaan se on 1-2 %. Kaikki rehtorit ja koulunjohtajat katsoivat, että oppilashuollon nykyiset henkilöstöresurssit ovat riittämättömät ehkäisevään oppilashuoltotyöhön. Samalla todettiin, että tilanne parantuu 1.8.2008 perustettavan koulukuraattorin viran myötä.
- Ruotsinkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta päätti 15.8.2007 § 88 järjestää aiheesta marraskuussa paneelikeskustelun Kyrkbacka skolassa ja Kyrkslätts högstadieskolassa. Paneelikeskustelu järjestettiin 14.11.2007.
- Kysely toteutettiin marraskuussa 2007 ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta käsitteli alustavia tuloksia 12.12.2007 § 109.

3

Esi- ja alkuopetuksen asteittainen integrointi päivähoito ja iltapäivätoiminta huomioiden

Tavoitetaso/seurantatapa

- Henkilöstölle järjestetään yhteistä täydennyskoulutusta / sanallinen selostus toteutuksesta
- Selvitys eri malleista esiopetuksen ja päivähoiton sijoittamiseksi peruskouluihin on toteutettu 30.4.2007 mennessä / sanallinen selostus toteutuksesta
- Esiopetuksen ja alkuopetuksen opetussuunnitelmien yhteensovittaminen aloitetaan / sanallinen selvitys toteutuksesta

Toteutuminen 31.12.

- Yhteistä täydennyskoulutusta esi- ja alkuopetuksen opettajille järjestettiin 24.3.2007 sekä 17.11.2007 teemoina kielistrategiat, yhteistyö koti-koulu/päiväkoti sekä esi- ja alkuopetuksen arvoyhteisö.
- Ruotsinkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi selvityksen 13.6.2007 § 71
- Päivähoidon, esi- ja alkuopetuksen ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistoiminnan lisäämistä koskevan kehittämishankeen loppuraporttiin sisältyvässä toimenpideohjelmassa (Sfun 13.6.2007 § 71) ehdotettiin, että yhteensovittaminen tapahtuisi ensi vaiheessa loppuraportissa esitetyn esi- ja alkuopetuksen opettajien yhteistä täydennyskoulutusta koskevan mallin puitteissa. Täydennyskoulutusta järjestettiin selvityksessä ehdotetun mallin mukaan.

RUOTSINKIELINEN TOISEN ASTEEN OPETUS

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Koulutuksen vaikuttavuus ja laatu säilyvät hyvinä

Tavoitetaso/seurantatapa:

- Ylioppilastutkinnon suorittaneiden osuus opiskelijoista, jotka ovat aloittaneet lukio-opinnot 3 vuotta aikaisemmin on > 85 % / tilasto toteutuksesta
- Eri oppiaineissa suoritettujen ylioppilaskokeiden määrä syksyllä ja keväällä on keskimäärin > 5 / tilasto toteutuksesta (vuoden aikana suoritettujen ylioppilaskokeiden määrä jaettuna kokelaiden määrällä)
- Pätevien osuus kokopäivätoimisista opettajista on 100 % / tilasto toteutuksesta
- Lukiokoulutuksen arviointiohjelma laaditaan vuonna 2007 / sanallinen selostus toteutuksesta
- Lukion aloituspaikkojen täyttöaste on yli 90 % / tilasto toteutuksesta

Toteutuminen 31.12.

- Osuus oli 89 %.
- 44 % 3 vuotta sitten lukio-opinnot aloittaneista oli suorittanut > 5 koetta.
- Osuus oli 90 %.
- Hankeryhmä sai valmiiksi ehdotuksen arviointiohjelmaksi tammikuussa 2008. Ohjelma on tarkoitus tuoda ruotsinkielisen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunnan kokoukseen 13.2.2008.
- Osuus oli 99 %.

2

Hyvinvoinnin lisääminen koulussa

Tavoitetaso/seurantatapa

- Koulujen oppilashuoltopalveluja on helppo saada ruotsin kielellä / sanallinen arvio siitä, kuinka oppilashuolto (oppilashuoltoryhmä, ryhmänohjaus-, opinto-ohjaus- ja kouluterveydenhoitopalvelut) on järjestetty ja kuinka oppilashuoltopalveluiden tarpeeseen vastataan
- Seurantakysely tyytyväisyydestä lukion opintoihin ja turvallisuuteen toteutetaan oppilaiden ja huoltajien keskuudessa vuonna 2007 / sanallinen selostus toteutuksesta

Toteutuminen 31.12.

- Kyrksläts gymnasiumissa ei ollut saatavilla sellaisia oppilashuoltopalveluja kuin kuraattori- tai psykologipalvelut. Lukuvuodeksi 2007–2008 lukio on onnistunut rekrytoimaan opinto-ohjaajan (epäpätevä) ja lukiolla oli 1.8.2007 lähtien kouluterveydenhoitaja, joka palveli lukiolaisia kerran viikossa.
- Kysely toteutettiin marraskuussa 2007 ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta käsitteli alustavia tuloksia 12.12.2007 § 110.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Esiopetus	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Käyttömenot €/oppilas	3 617	3 755	3 741	4 325	3 758
Toiminnan laajuustiedot					
Oppilaiden määrä 20.9	116	107	112	110	118

Tunnusluvut / Peruskoulut	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Opetustuntien määrä	53 100	54 776	58 723	55 600	53 175
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Käyttömenot/oppilas, €	4 437	4 432	4 897	5 290	5 355
Toiminnan laajuustiedot					
Oppilaiden määrä 20.9	979	1027	1 032	1 020	1053
Päätoimisten opettajien määrä	75	70	73	71	77
• päteviä, %	81	86	86	85	83
Tilat yht. m ²	10 613	11 311	11 311	13 647	13 658

Tunnusluvut/Lukio	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Opetustuntien määrä	8 246	7 434	8 099	8 300	7 504
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Käyttömenot/oppilas, €	5 578	5 751	6 573	6378	6 301
Toiminnan laajuustiedot					
Oppilaiden määrä 20.9	196	185	176	187	177
Päätoimisten opettajien määrä	11	14	13	11	15
• päteviä, %	100	90	92	90	90
Tilat yht. m ²	2 447	2 447	2 447	3 572	3 333

VAPAA SIVISTYSTYÖ

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	472 893	417 750	63 726	521 054,04	-39 578,04	10,2
Toimintamenot	-1 914 799	-1 877 193	-87 556	-2 054 461,05	89 712,39	7,3
Toimintakate	-1 441 906	-1 459 443	-23 830	-1 533 407,01	50 134,35	6,3
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-65 298			-68 976,00		
Henkilökunta 31.12.	143			142		

KIRKKONUMMEN MUSIIKKIOPISTO

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Tehokkaiden ja hedelmällisten kumpanuussuhteiden rakentaminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Musiikkiopisto osallistuu valtakunnallisiin ja alueellisiin kehittämishankkeisiin
- Kansalaisopiston, musiikkiopiston ja kuvataidekoulun yhteistoimintaa kehitetään arvioimalla, onko tarpeen yhtenäistää opetuksen hallintaohjelmien käyttöä ja ilmoittautumismenetelmiä. Muodostetaan hyvin toimiva työparijärjestelmä oppilaitosten toimistohenkilökunnalle.

Toteutuminen 31.12.

- Musiikkiopisto jatkaa Länsi-Uudenmaan ja Porvoon seudun musiikkiopistojen kanssa yhteisessä Musaverkkohankkeessa. Pianonsoiton opetussuunnitelmaa on kehitetty valtakunnallisella tasolla, minkä johdosta musiikkiopiston pianonsoitonopettajat osallistuvat opetushallituksen rahoittamaan täydennyskoulutukseen.
- Kansalaisopistolla, musiikkiopistolla ja kuvataidekoululla on kaikissa vaihtunut toimistosihiteeri toimintavuonna. Työparijärjestelmää on valmisteltu syksyn 2007 aikana: kuvataidekoulu otti käyttöön Hellewi -opetuksenhallintaohjelman syksyllä 2007 ja musiikkiopisto on tutustunut ohjemaan alustavasti. Työparijärjestelmän kehittämistä jatketaan.

2

Aktiivinen viestintä

Tavoitetaso/seurantatapa

- Musiikkiopisto lisää näkyvyyttä tiedotusvälineissä

Toteutuminen 31.12.

- Paikallislehdistö on julkaissut 22 artikkelia, tiedotetta tai ilmoitusta, jotka liittyvät musiikkiopistoon. Oppilaitoksen tiedotteiden ja lomakkeiden ulkoasut ja sisällöt on uusittu. Musiikkiopiston oma henkilöstölehti perustettiin ja se ilmestyy kerran kuukaudessa. Musiikkiopistolle on tehty uusi logo.

KIRKKONUMMEN KANSALAIPOISTO

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Tehokkaiden ja hedelmällisten kumppanuussuhteiden rakentaminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kansalaisopisto on mukana yhdessä kansainvälisessä ja kolmessa kansallisessa tai alueellisessa aikuisopetuksen kehittämishankkeessa.
- Kansalaisopiston, musiikkiopiston ja kuvataidekoulun yhteistoimintaa kehitetään arvioimalla, onko tarpeen yhtenäistää opetuksen hallintaohjelmien käyttöä ja ilmoittautumismenetelmiä. Muodostetaan hyvin toimiva työparijärjestelmä oppilaitosten toimistohenkilökunnalle.
- Liikunnan ja terveyskasvatuksen opetuksen koordinointi yhdessä liikuntatoimen ja terveystoimen kanssa; laaditaan raportti siitä, miten eri kohderyhmien tarpeet tulevat otetuksi joustavasti huomioon.

Toteutuminen 31.12.

- Kansalaisopisto on mukana Noste-hankkeessa, OPH:n opintosetelikokeilussa ja FAMin taitteen perusopetuksen kädentaitojen opetushankkeessa. Pohjoismainen kestävä kehityksen Balansakten-hanke on käynnistynyt.
- Kansalaisopistolla, musiikkiopistolla ja kuvataidekoululla on kaikissa vaihtunut toimistosihteri toimintavuonna. Työparijärjestelmää on valmisteltu syksyn 2007 aikana: kuvataidekoulu otti käyttöön Hellewi-opetuksenhallintaohjelman syksyllä 2007, ja musiikkiopisto on tutustunut ohjemaan alustavasti. Työparijärjestelmän kehittämistä jatketaan.
- Erityisryhmien liikunnan työryhmän raportti on valmistunut. Koordinointia tehdään mm. terveyskeskuksen fysioterapian kanssa liikunnan kehittämishankkeissa, esim. mammajumppa, miesten kuntojumppa, kuntoklubit. 1.4.2008 alkaen kansalaisopistoon on perustettu liikunnan päätoimisen opettajan toimi.

2

Aktiivinen viestintä

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kansalaisopisto hankkii uusia opiskelijoita ylläpitämällä positiivista näkyvyyttä tiedotusvälineissä ja järjestämällä sosiaalista pääomaa ja opiston tunnettavuutta lisääviä tilaisuuksia.
- Uusien opiskelijoiden määrä edelleen 30 %.

Toteutuminen 31.12.

- Maahanmuuttajille järjestettiin työvoimapolitiittinen suomen kielen jatkokoulutus syyslukukaudella. Tässä hankkeessa on rekrytoitu uusia maahanmuuttajaryhmiä koulutukseen. Liikunnassa on rekrytoitu vähäisen liikunnallisen totumuksen omaavia mukaan liikunnan ryhmiin yhteistyössä terveyskeskuksen fysioterapian kanssa.
- Uusien opiskelijoiden määrä oli 19 %.

KIRKKONUMMEN KUVATAIDEKOULU

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Tehokkaiden ja hedelmällisten kumppanuussuhteiden rakentaminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Yhteistyötä muiden kuvataiteen oppilaitosten ja toimijoiden kanssa lisätään
- Lisätään tilojen tarkoituksenmukaista yhteiskäyttöä
- Kansalaisopiston, musiikkiopiston ja kuvataidekoulun yhteistoimintaa kehitetään arvioimalla, onko tarpeen yhtenäistää opetuksen hallintaohjelmien käyttöä ja ilmoittautumismenetelmiä. Muodostetaan hyvin toimiva työparijärjestelmä oppilaitosten toimistohenkilökunnalle.

Toteutuminen 31.12.

- Kuvataidekoulu osallistui Portti-projektiin, jota valmisteltiin yhdessä muiden kuvataidekoulujen kanssa. Kuvataidekoulut avasivat taiteen portteja ympäri Suomea samanaikaisesti 18.9.2007 klo 18.00. Portti-näyttely oli esillä Kirkkonummen pääkirjastossa. Lisäksi kuvataidekoulu osallistui useilla oppilastoilla Hämeenlinnassa Arx-talossa pidettyyn valtakunnalliseen yhteisnäyttelyyn ”Paikat, talot ja tavarat”.
- Keskustan opetuspiste on runsaassa käytössä. Tarkoituksenmukaisempia tiloja tarvittaisiin Masalan ja Veikkolan alueella.
- Kansalaisopistolla, musiikkiopistolla ja kuvataidekoululla on kaikissa vaihtunut toimistosihiteeri toimintavuonna. Työparijärjestelmää on valmisteltu syksyn 2007 aikana: kuvataidekoulu otti käyttöön Hellewi -opetuksenhallintaohjelman syksyllä 2007 ja musiikkiopisto on tutustunut ohjemaan alustavasti. Työparijärjestelmän kehittämistä jatketaan.

2

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman käyttöönotto

Tavoitetaso/seurantatapa

- Arvioidaan yleisen oppimäärän mukaisen opetussuunnitelman käyttöönoton vaikutuksia opetuksen järjestämisessä.

Toteutuminen 31.12.

- Opetussuunnitelma toteutuu opetuksessa. Opetusta kehitetään edelleen opetussuunnitelmasta saatujen hyvien kokemusten mukaan. Uusien oppilaiden perehdyttämiskoulutus siirrettiin pidettäväksi kevätkaudella.

3

Aktiivinen viestintä

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kuvataidekoulu lisää tiedottamista ja näkyvyyttä tiedotusvälineissä.

Toteutuminen 31.12.

- Keväällä järjestettiin kaksi näyttelyä, pääkirjastoon vuosinäyttely sekä pienimuotoisempi Veikkolan kirjastoon. Päänäyttelystä oli lehdistössä kolme näyttävää artikkelia. Syyskaudella pääkirjastossa esillä olleesta Portti-näyttelystä oli artikkeli paikallislehdessä. Hämeenlinnan valtakunnallinen kuvataidekoulujen näyttely huomioitiin useissa lehdissä.

KULTTUURIPALVELUT

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Paikallishistorian ja kunnan alueen tuntemuksen lisääminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kotiseutuopetuspaketit ja pienoisnäyttelyt koulujen ja päiväkotien käyttöön 3 kpl / vuosi.
- Kotiseutu- ja museoaineiston keruu ja luettelointi, 500 aineistoyksikköä luetteloituna / vuosi
- Kotiseututilaisuuksien ja museon kävijöitä 1 400

Toteutuminen 31.12.2007

- Toteutettu ppt -opetuspaketit ”Kirkkonummen vaiheita” (suomi, ruotsi, englanti) ja ”Masalan vaiheita” sekä toiminnallinen opetuspaketti museolla ”Peruna on pyöreä”.
- Kotiseutu- ja museoaineistoa luetteloitu 611 aineistoyksikköä
- Kotiseututilaisuuksien ja museon kävijämäärä 1 305

2

Paikallisen kulttuuritoiminnan edellytysten turvaaminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Järjestöavustukset 128 595 euroa
- Paikalliskulttuuritilaisuudet ja -tapahtumat/kävijät 3 600

Toteutuminen 31.12.2007

- Järjestöavustukset 132 407 euroa
- Paikalliskulttuuritilaisuudet ja -tapahtumat/kävijät 4 719

Muutosten vaikutukset toimintaan

Museon päärakennuksen sulkeminen peruskorjauksen takia vähensi kävijämäärää arvioitua enemmän.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Musiikkiopisto	TP 2004	TA 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet						
Musiikkiopisto						
• opetustuntien määrä/vuosi	10 830	9 835	10 789	10 920	10 803	11 027
• järjestettyjen tilaisuuksien määrä/vuosi	75	75	60	50	60	65
Musiikkileikkikoulu						
• opetustuntien määrä/vuosi	1 586	1 225	1 575	1 458	1 690	1 572
• järjestettyjen tilaisuuksien määrä/vuosi	7	30	10	10	20	10
Avoin osasto						
opetustuntien määrä/vuosi	934	1 120	748	608	1 139	577
Tehokkuus / Taloudellisuus						
Musiikkiopisto						
• €/oppilas/vuosi (netto)	1 935	1 414	1 968	2 006	1 980	2 216
Toiminnan laajuustiedot						
Oppilaiden määrä						
• musiikkiopisto	255	300	252	257	276	260
• musiikkileikkikoulu	362	349	336	390	336	427
• avoin osasto	42	3	47	42	50	49
Tilat yht. m ²	606	769	606	606	606	606

Tunnusluvut / Kansalaisopisto	TP 2004	TA 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet						
Opetustuntien lukumäärä	13 914	12 000	13 208	12 312	12 500	13 167
Tehokkuus / Taloudellisuus						
Käyttömenot €/opetustunti						
- brutto	51,73	47,66	53,96	62	56,94	61,72
- netto	35,48	37,96		43	43,02	43,06
Toiminnan laajuustiedot						
Kursseille osallistuneiden						
fyysisten henkilöiden lukumäärä	5 159	3 500	4 804	4 601	4 500	4 849
Kurssilaisten kokonaismäärä	9 511	6 500	9 422	9 245	8 000	9 052
Vakinaiset vakanssit	4	4	4		4	4
Tilat yht. m ²	273	273	273	273	273	273

Tunnusluvut / Kuvataidekoulu	TP 2004	TA 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet						
• opetustuntien määrä	1 606	1 598	1 563	1 570	1 620	1 589
Tehokkuus / Taloudellisuus						
Käyttömenot €/opetustunti						
- brutto	87,45	82,82	87,99	91	89,78	97,28
- netto	60,53	62,40	85,84	61	64,23	68,99
Toiminnan laajuustiedot						
Oppilaiden lukumäärä	171	190	181	192	180	207
Vakinaiset vakanssit	2,25	2,45	2,25	2	2,25	2,25
Tilat yht. m ²	359	359	359	359	359	359

Tunnusluvut / Kulttuuripalvelut	TA 2004	TA 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet						
kävijämäärä	10 333	5 000	7 092	12 027	5 000	6 024
Avustukset €	79 948	88 016	92 074	93 537	128 595	132 407
Tehokkuus / Taloudellisuus						
Kulttuuripalvelujen käyttömenot €/asukas	6,21	6,70	6,69	8,3	7,57	8,06

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Tehtävän Vapaa sivistystyö määrärahan ylityksestä n. 80.000 euroa kohdistuu Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen johtokunnan vastuualueelle (n. 43.000 € kansalaisopiston tuntiopettajien palkat, n. 25.000 € musiikkiopiston opetushenkilöstön palkat ja sisäiset vuokrakustannukset, n. 9.000 kuvataidekouluun opetushenkilöstön palkat) ja noin 15.000 € kulttuuripalveluihin (työllistämisvaroin palkattujen palkkauskustannukset).

KIRJASTOTOIMI

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	75 967	42 616	23 000	75 948,91	-10 332,91	0,0
Toimintamenot	-1 543 660	-1 588 032	-27 682	-1 622 206,73	6 492,24	5,1
Toimintakate	-1 467 693	-1 545 416	-4 682	-1 546 257,82	-3 840,67	5,4
Poistot ja arvonalentumiset	-35 326	-25 284		-25 110,09		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-49 654			-51 159,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	60 609			25 283,56		
• Lisäykset						
• Vähennykset						
• Poistot	-35 326			-25 110,09		
• Arvo 31.12.	25 284			173,47		
Henkilökunta 31.12.	34			31		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Väestömäärän kasvaessa kirjastopalvelujen käyttöaste säilyy nykyisenä. Tiedonhakutaitojen ja kirjallisuuden tuntemusta edistetään.

Tavoitetaso/seurantatapa

- Laina/asukas 18,3; fyysiset käynnit/asukas 13,5; verkkokäynnit/asukas 2,8
- Ohjatut käynnit, osallistujien lukumäärä 6.000/vuosi

Toteutuminen 31.12.

- Laina-asukas 20,0; fyysiset käynnit/asukas 13,0; verkkokäynnit/asukas 3,8
- Ohjatut käynnit, osallistujien lukumäärä 7 623/vuosi

2

Kirjastopalvelujen saavutettavuus pysyy ennallaan

Tavoitetaso/seurantatapa

Aukioloajat

- Pääkirjasto 61/55 t/viikko
- Masalan kirjasto 30 t/viikko
- Veikkolan kirjasto 25 t/viikko
- Kirjastoauto palvelee viitenä päivänä viikossa
- Kesällä supistetut aukioloajat

Toteutuminen 31.12.

- Pääkirjasto 61/55 t/viikko
- Masalan kirjasto 30 t/viikko
- Veikkolan kirjasto 25 t/viikko
- Kirjastoauto on palvelut viitenä päivänä viikossa
- Kesällä on ollut supistetut aukioloajat. Pääkirjasto oli auki 52/37 t/viikko 25.6.-15.7. ja kokonaan suljettu peruskorjauksen takia 16.-31.7. Masalan kirjasto oli auki 25 t/viikko 23.6.-11.8. Kirjastoauto ei ajanut 25.6.-31.7.

3

Kuntalaisten käytettävissä on riittävästi uusiutuvaa aineistoa sekä painetussa että elektronisessa muodossa

Tavoitetaso/seurantatapa

- Aineistohankintaan käytettävä raha asukasta kohden pysyy ennallaan.

Toteutuminen 31.12.

- Aineiston hankintaan käytettiin 7,07 €/asukas. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 6,52 €/asukas ja koko maan keskiarvo 7,01 €/asukas.

Muutosten vaikutukset toimintaan

Pääkirjaston peruskorjaus on vaikuttanut haitallisesti kirjastotoimintaan. Etelä-Suomen lääninhallituksen ja opetusministeriön projektiavustuksia on saatu yhteensä 15.500 €

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Kirjastotoimi	TP 2004	TA 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet						
Lainat	634 704	630 000	655 241	701 482	650 000	701 300
Käynnit	600 623	510 000	514 125	480 728	480 000	456 074
Www-käynnit	20 651		30 000	98 354	100 000	134 267
Tehokkuus / Taloudellisuus						
Lainat/asukas 31.12.	19,5	19,4	19,4	20,4	18,3	20
Kokonaismenot						
• €/laina	2,28	2,39	2,29	2,2	2,44	2,30
• €/asukas 31.12.	44,17	43,16	44,68	44,89	44,80	45,99
Aineistohankinta €/asukas	5,74	5,45	6,02	6,51	6,03	7,07
Toiminnan laajuustiedot						
Kirjaston aukiolo (ei sisällä kirjastoautoa)						
• lainausosastot	110 t/vk	110 t/vko	110 t/vk	110 t/vko	110 t/vk	110 t/v
• lehtisali	116 t/vk	116 t/vko	116 t/vk	116 t/vko	116 t/vk	116 t/v
Kirjastojen määrä	3	3	3	3	3	3
Kirjastoautot	1	1	1	1	1	1
Aineistokokoelma			174528	185 100		188 761
Vakinaiset vakanssit	25	25	25	26	27	27
Tilat yht. m ²	3 192,5	3 192,5	3 192,5	3 192,50	3 192,5	3 192,5

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Kirjastotoimen määrärahan ylittyminen aiheutuu sisäisiin tilavuokriin budjetoidun määrärahan ylittymisestä.

LIIKUNTAPALVELUT

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	86 831	80 384	-45 583	38 448,74	-3 647,74	-55,7
Toimintamenot	-1 692 038	-1 648 727		-1 645 916,75	-2 810,25	-2,7
Toimintakate	-1 605 207	-1 568 343	-45 583	-1 607 468,01	-6 457,99	0,1
Poistot ja arvonalentumiset	-112 294	-199 466		-178 724,01		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-11 085			-10 163,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	496 666			442 468,11		
• Lisäykset	58 097			727 286,38		
• Vähennykset						
• Poistot	-112 294			-178 724,01		
• Arvo 31.12.	442 468,11			991 030,48		
Henkilökunta 31.12.	6			7		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Erityisryhmien liikunnan kehittäminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Liikuntaryhmien lisääminen
- Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa järjestettävän liikunnan lisääminen

Toteutuminen 31.12.2007

- Ohjaustoiminnan lisäämis- ja kehittämistarpeen vuoksi liikuntatoimessa on työskennellyt 19.3.2007 alkaen kaksi erityisliikunnanohjaajaa. Toiminnallisesti ryhmien lukumäärää on lisätty tavoitteen mukaisesti.
- Erityisryhmien liikuntaa on toteutettu 29 ohjausryhmää/tuntia viikossa. Lisäystä aiempaan 6 ryhmää. Erillisiä erityisryhmille suunnattuja tapahtumia on järjestetty ohjauskauden ulkopuolella yhteensä neljä kertaa.
- Erityisryhmien liikunnanohjauksessa liikuntapalvelut toimi yhteistyössä 10 eri yhdistyksen kanssa, jotka järjestävät toimintaa uimahallissa (tukeminen palkka-avustuksin, tukea lisättiin vuodelle 2007)
- Yhteistyömuotoja ja toimenpiteitä on suunniteltu kunnanhallituksen 15.1.2007 asettaman viranhaltijatyöryhmän ehdotuksen 11.5.2007 mukaisesti. Ryhmätoiminnan kokeiluja toteutetaan kevään 2008 aikana.

2**Kuntalaisten liikunnan lisääminen**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Avustusjärjestelmän kehittäminen lasten, nuorten ja terveystoimintaa suosivaksi/ liikuntapahtumiin osallistuvien ikäjakauman seuraaminen mm. järjestöjen antamien tilastotietoja hyväksikäyttäen
- Liikuntapaikkojen käytön monipuolistaminen/ avustusten vastikkeellisuuden seuranta tiedottamisen kehittäminen / järjestöjen yhteys- ja toimintatietojen päivittäminen kevään 2007 aikana

Toteutuminen 31.12.2007

- Avustusohjesäännössä liikuntapaikkojen vuokratiloihin tarkoitettu avustus kohdennettu kokonaisuudessaan alle 20-vuotiaiden toimintaan.
- Toiminta-avustuksen jaossa on painotettu toimintaa avustusmittareiden pohjalta sekä toiminnan monipuolista ja kohdennettua toteutusta.
- Erityisryhmien liikuntaan suunnattua avustusosuutta on kasvatettu vuodelle 2007.
- Järjestöjen yhteys- ja toimintatiedot on päivitetty kevään aikana. Tiedottamista yhdistyksille on jatkettu myös sähköisen yhteydenpidon keinoin.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Liikuntapalvelut	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Kävijämäärä	60 946	55 048	53 396	60 000	60 000
Avustettavien urheiluseurojen määrä	63	62	60	60	60
Avustukset, €	396 372	459 787	435 501	463 198	470 146
Myydyt kalastusluvat	139	156	126	150	150
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Liikuntapalvelujen käyttömenot €/asukas	45,99	47,71	48,46	46,51	49,14
Toiminnan laajuustiedot					
Tilat yht. m ²	5 182	5 182	5 182	5 182	5 182

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Kunnanvaltuusto hyväksyi (20.12.2007 § 169) vuoden 2007 talousarvion muutoksen liikuntapalveluiden käyttötalousosan osalta. Linlon pienvenesataman käyttötuloja ei 1.1.2007 alkaen kertynyt johtuen satamayhdistys Linlo Marina ry:n kanssa tehdystä hallinnointisopimuksesta. Tehtävän liikuntapalvelut tuloarviota pienennettiin 45.583 eurolla.

KIRKKONUMMEN UIMAHALLI

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot	511 259	500 478		500 371,98	106,02	-2,1
Toimintamenot	-792 658	-798 474	-6 327	-819 109,50	14 308,55	3,3
Toimintakate	-281 398	-297 996	-6 327	-318 737,52	14 414,57	13,3
Poistot ja arvonalentumiset	-151 051	-151 051		-151 051,45		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-9 261			-9 205,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	5 362 326			5 211 275,02		
• Lisäykset						
• Vähennykset						
• Poistot	-151 051			-151 051,45		
• Arvo 31.12.	5 211 275			5 060 223,57		
Henkilökunta 31.12.	12			12		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Asiakaskäyntien lisääminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Asiakaskäyntien määrän pitäminen allasosastolla n. 160 000 asiakaskäynnissä.

Toteutuminen 31.12.2007

- Asiakkaita koko hallissa yhteensä 196 123 kpl. (sis. salit ja hallin ulkopuolisen käytön)
- Allasosaston kävijämäärä 162 524 kpl (sis. ulkopuolisen käytön 10 671 kpl). Asiakasvirtoja pyrittiin ohjaamaan enemmän päiväkäyttöön, mutta edelleen ruuhkahuiput sijoittuvat iltapäiväaikoihin.

2

Asiakkaiden viihtyvyys, turvallinen liikunnan harrastaminen ja erilaiset liikuntatapahtumat

Tavoitetaso/seurantatapa

- Järjestetään 10 liikuntatapahtumaa
- Oman liikuntapalvelutuotannon lisääminen

Toteutuminen 31.12.2007

- Erilaisia uimahallin tuottamia liikuntatapahtumia on pidetty yhteensä 116 kappaletta (aamuvesijumpat, vesipeuhu, vesidisco, kuutamouinti, kuntosalikurssit).
- Omaa liikuntapalvelua toteutettiin tiistain ja torstain aamuvesijumpilla sekä yhdellä iltavesijumpavuorolla. Aamuvesijumpat olivat erittäin suosittuja, niissä osallistujia oli keskimäärin 25 henkilöä. Kuntosalissa pidettiin kuntosaliharjoittelun alkeiskurssi huhtikuussa. Kurssista saatu palaute oli hyvää ja kokeilua tullaan jatkamaan. Senioriliikuntakortti saavutti

suuren suosion 70 vuotta täyttäneiden kirkkonummelaisten keskuudessa, sillä korttileimauksia ko. korteilla kertyi ajalla 1.8.-31.12. 2007 yhteensä 3 300 kpl.

3

Henkilöstön osaamisen ja työssä jaksamisen edistäminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kohdennetun koulutuksen järjestäminen ja osallistumisen mahdollistaminen

Toteutuminen 31.12.2007

- Koulutustilaisuuksia oli yhteensä 8 kappaletta, joihin uimahallin henkilökunta osallistui.

Muutosten vaikutukset toimintaan

Henkilöstön rekrytointi mm. siivoukseen ja uinninvalvontaan oli vaikeaa mm. liikenneyhteyksien ja palkkatason johdosta.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut/Uimahallipalvelut	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	TP 2007
Määrätavoitteet					
Kävijämäärä	181 113	186 128	184 435	180 000	196 123
Toimintapäiviä	321	324	321	324	326
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Uimahallipalvelujen käyttömenot €/asukas	22	22	22	23	23
Toiminnan laajuustiedot					
Asiakkaita	181 113	186 128	184 435	180 000	196 123
* allasosasto	157 568	160 848	161 743	160 000	162 524
* liikuntatilat	23 545	25 285	21 259	20 000	31 725
Kulutustietoja					
* vesi,m3	18 980	19 927	21 594	19 000	18 485
* sähkö,kWh	818 027	807 434	807 363	820 000	810 000
*kaukolämmitys,MWh	1 651	1 750	1 890	1 800	1 619

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Maksutuottojen kertymä oli 95,8 % ja vuokratuottojen kertymä 114,8 % talousarvion tuottoarviosta.. Uimahallin osalta koko toimintatuotto oli 100,0 %. Henkilöstömäärärahojen osalta käyttöprosentti oli 94,3 %. Palvelujen oston osalta käyttöprosentti on 138,4 % ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osalta 97,4 %. Yllättäviä kuluja syntyi mm. siivouspalvelujen ostoista ja LVIA- järjestelmän korjauksista. Toimintakulujen toteutuma on 101.8 % ja toimintakatteen 104,7 %. Poikkeama talousarvion toimintakatteesta on 14.414 euroa.

NUORISOPALVELUT

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	228 299	211 347		278 316,49	-66 969,49	21,9
Toimintamenot	-934 187	-1 027 837	-1 431	-1 058 373,76	29 105,46	13,3
Toimintakate	-705 888	-816 490	-1 431	-780 057,27	-37 864,03	10,5
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-10 613			-11 545,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.						
• Lisäykset						
• Vähennykset						
• Poistot						
• Arvo 31.12.						
Henkilökunta 31.12.	13			15		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Nuorten sosiaalinen vahvistaminen

Tavoitetila/seurantatapa

- Nuorten osallisuutta ja nuorisotalojen käyttäjädemokratiaa edistetään säännöllisten kuukausittaisten yhteisökokousten avulla
- Osallistutaan Espoon seudun Ohjus-ohjauskeskushankkeeseen tavoitteena nuorten peruskoulun jälkeisen opiskeluun ja työhön sijoittumisen tukeminen
- Nopean puuttumisen ryhmä puhuttelee rötöksiin syyllistyneet nuoret
- Katupartiointia toteutetaan viikonloppuisin koko kunnan alueella
- Päihdekyselytunteja toteutetaan kouluissa 5-6-luokkalaisille

Toteutuminen 31.12.2007

- Nuorisotiloissa on pidetty yhteisöpalavereja/talokokouksia kerran kuukaudessa.
- Kirkkonummen nuorisofoorumin toimintaorganisaatio ja tehtävät hyväksyttiin nuorisolautakunnassa 6.2.2007, jonka jälkeen kaikille mukana olevien koulujen oppilaille pidettiin nuorisofoorumin toimintaa esittelevä tiedotustilaisuus.
- Nuorisotoimi on osallistunut OHJUS-ohjauskeskushankkeen verkostotyöryhmän toimintaan järjestämällä mm. Omnian kanssa yhteishakuun liittyvän ohjaus- ja neuvontapäivän Kirkkonummen kirjastossa 30.1.2007. Nuorisopalveluiden edustajat ovat olleet mukana toteuttamassa Ohjus-projektin seurauksena käynnistynyttä, Kirkkonummen kunnan omaa, moniammatillista Hanska-projektia, jonka tehtävänä on ammattiottein kartoittaa koulupudokkaita kirkkonummelaisia nuoria, ja ohjata heitä edelleen löytämään oma paikkansa työ- ja koulutuskentällä.
- Erityisnuorisotyöntekijä on puhutellut vuoden alusta 42 nuorta ja heidän vanhempiaan on ollut puhutteluissa mukana 45. Vuoden alusta erityisnuorisotyön yksilöasiakkaana oli kahdeksan nuorta, joita on tavattu säännöllisesti.

- Erityisnuorisotyöntekijä on jatkanut partiointeja yhdessä raittiussihteerin kanssa perjantai-iltaisina. Vuoden aikana on partioitu 18 iltana, joiden aikana aktiivikontakteja on ollut 452 nuoren kanssa.
- Poliisin kanssa on tehty yhteistyötä ”Älä osta alaikäisille alkoholia” – kampanjan merkeissä. Julistekampanjaan liittyen tehtiin poliisin kanssa kahtena perjantaina tehostettua partiointia/”iskua” keskustan kauppojen liepeillä tarkoituksella tavoittaa alkoholin välittäjiä.
- Päihdekyselytunteja on pidetty kuudella koululla. Päihdetietoa on jaettu vuoden alusta yhteensä 414 oppilaalle ja 16 opettajalle.

2

Nuorten harrastusmahdollisuuksien toteuttaminen

Tavoitetila/seurantatapa

- Alueellista nuorisotoimintaa on viidessä toimipisteessä keskimäärin kolmena iltana viikossa
- Avustetaan 20 nuorisotoimintaa tarjoavaa yhdistystä
- Järjestetään neljä kesäleiriä, kesäkerhoja neljässä toimipisteessä sekä syysleiri ja talvi-leiri
- Nuorisoteatteri tuottaa yhden ensi-illan ja teatteri-ilmaisun ryhmä yhden esityksen

Toteutuminen 31.12.2007

- Alueellista nuorisotoimintaa on järjestetty neljässä nuorisotilassa (Gesterby, Kantvik, Masala, Veikkola) pääsääntöisesti kolmena iltana viikossa, sekä Finnsbackan nuorisotalolla ja Laajakallion väestönsuojan nuorisotilassa kerran viikossa.
- Nuorisoyhdistysten avustuksilla on avustettu 19 nuorisotoimintaa toteuttavaa yhdistystä yhteensä 50 897 €lla, joista toiminta-avustuksia myönnettiin 25 998 euroa, toimitila-avustuksia 8 500 euroa, kohde-avustuksia tapahtumiin ja kalustehankintoihin 13 137 euroa, syrjäytymisen ehkäisyavustusta 99 euroa ja paikallisten nuorisoyhdistysten avustusta koulujen käytöstä 3 163 euroa.
- Teatteri Majakka (jr) on toteuttanut devising-menetelmällä esityksen ”Isä minun”. Katsojia oli yli 300.
- Masalan Nuorisoteatteri on valmistellut Minna Canthin näytelmää ”Anna-Liisa”. Anna-Liisan esityksiä oli 16 ja katsojia yhteensä 730.
- Uusituuli ryhmä valmisti näytelmän ”Vapaudessa kiinni”, esitys oli saanut vaikutteita Lotiannun elokuvasta ”Mustalaisleiri muuttaa taivaaseen”. Esityksen ohjasi Maria Santavuori, katsojia oli yhteensä n. 250.
- Teatteri-ilmaisun ryhmä Väreilevä Ilma on esittänyt Shakespearen näytelmästä ”Kuten haluatte” tehtyä nykyaikaista musiikillista sovitusta. Katsojia oli joulukuussa 350. Esitykset jatkuivat vuoden 2008 alkupuolelle.
- Kesäkerhoja on järjestetty kahden viikon ajan 4. – 15.6.2007 neljässä toimipisteessä Finnsbackan, Gesterbyn, Masalan ja Veikkolan nuorisotiloissa.
- Rukalle toteutetulla 13–17-vuotiaiden hiihtolomaleirillä oli yhteensä 20 nuorta.
- Finnsbackan nuorisotalon kesäkerhossa oli 16 osanottajaa molemmilla viikoilla, Gesterbyn nuorisotalon kesäkerhossa oli ensimmäisellä viikolla 15 ja toisella viikolla 16 lasta. Masalan monitoimitalon kesäkerhossa ja Veikkolan kesäkerhossa oli 16 lasta molemmilla viikoilla.
- Sirkusleiri toteutettiin päiväleirinä Masalan monitoimitalossa 17. – 21.6.2007. Tänä vuonna sirkusleirillä toteutettiin Batman-aiheinen esitys. Leirille osallistui 24 lasta ja leirin loppuesityspäivä keräsi 100 katsojaa.

- Teatterileirejä pidettiin 25.6 – 6.7.2007 kaksi Sjököllan koululla, ensimmäiselle nuorten leirille osallistui 26 leiriläistä ja lasten leirille 25 lasta.
- Touhuleiri pidettiin 6. – 10.8.2007 entisessä koulujen kesäsiirtolassa Lillskanskogissa. Leirille osallistui yhteensä 30 nuorta.

3

Nuorisotiedotuksen kehittäminen

Tavoitetila/seurantatapa

- Nuorisopalveluiden toiminnasta tiedotetaan kolme kertaa vuodessa lehdessä julkaistavalla toimintakalenterilla, kunnan internet-sivujen kautta ja nuorisoyhdistyksille lähetettävillä järjestötiedotteilla
- Kesätoiminnasta julkaistaan erillinen painettu kesätoimintaesite
- Helsingin seudun nuorisotiedotushankkeeseen liittyen osallistutaan alueen nuoria palvelevan ”Pulmakulman” vastauspalvelun toteuttamiseen
- Yhteistyössä Veikkolan koulun kanssa nuorisotoiminnasta tiedotetaan koulussa toimivan infopisteen avulla

Toteutuminen 31.12.2007

- Nuorisopalveluiden toiminnasta on tiedotettu Kirkkonummen Sanomissa 1.2.2007 julkaistulla kevättoimintakalenterilla, 15.3.2007 olleella kesätoimintakalenterilla ja 2.9.2007 julkaistulla syys toimintakalenterilla.
- Kunnan internet-sivuilla on julkaistu ajankohtaiset nuorisotoimen tapahtumat ja nuorisoyhdistyksille on tiedotettu 11.1.2007 toimitetulla järjestötiedotteella.
- Nuorisopalveluiden kesätoiminnasta on julkaistu erillinen painettu kesätoimintaesite, joka on jaettu koulujen kautta kirkkonummelaisille nuorille. Myös uuden nuorisofoorumin toiminnasta on julkaistu painettu esite.
- Kirkkonummi liittyi Helsingin seutukunnan nuorisotiedotushankkeeseen, jotta nuorisotiedotusta voitaisiin tarjota osana nuorisotyön peruspalveluita. Pulmakulma kysymys ja vastaus -palsta netissä avautui syyskuussa 2006. Palvelu on tarkoitettu 12-25-vuotiaille. Vuoden aikana yhteydenottoja oli Kirkkonummen osalta yhteensä 44. Kysymykset koskivat vapaa-aikaa, ihmissuhteita, työtä, asumista, ympäristöä, terveyttä, nuori kansalaisena ja maailmalle osiota.
- Nuorisotoimen tiedotus-/infopiste on toiminut Veikkolan koululla torstaisin. Uutena toimintana käynnistettiin syksyllä sisävalituntien aikana oppilaiden mahdollisuus pelailta erilaisia pelejä tiedonhankinnan lisäksi.

4

Kansainvälisen nuorisotyön toteuttaminen

Tavoitetila/seurantatapa

- Nuorisotoimi järjestää yhdessä Kent County Councilin kanssa Euroopan Unionin nuorisovaihtoon liittyvän nuorisoleirin Suomessa kesällä 2007.

Toteutuminen 31.12.2007

- Kansainvälisen nuorisoleirin valmisteluihin liittyvä tapaaminen Englannin ryhmän edustajien kanssa oli Kirkkonummella 8.6.-10.6.2007. Kansainvälinen nuorisovaihtoleiri toteutettiin 23.-31.7.2007 Pohjan kisakeskuksessa ja koulujen kesäsiirtolassa Porkkalan Nedergårdissa. Leirille osallistui 10 suomalaista nuorta ja 5 nuorisohjaajaa. Englantilaisia osallistui leirille 8 nuorta ja 3 ohjaajaa.

- Kansainvälinen henkilövaihdon keskus CIMO myönsi Kent2-hankkeelle Youth in Action -hanketukea 5 328 euroa kansainvälisen nuorisoleirin toteuttamista varten.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Nuorisopalvelut	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Kävijämäärä	72 728	74 930	73 236	70 000	83 286
Avustettavien yhteisöjen määrä	22	19	22	20	19
Avustukset, €	54 387	50 399	54 382	51 500	50 897
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Nuorisopalvelujen käyttömenot €/alle 29-vuotiaat	75	73	72	78	80
Toiminnan laajuustiedot					
0 - 28 vuotiaat (1.1.)	12 180	12 359	12 997	13 151	13 151
Vakinaiset vakanssit		15	14	14	14
Tilat yht. m ²	2 918	2 918	2 918	3 123	3 123

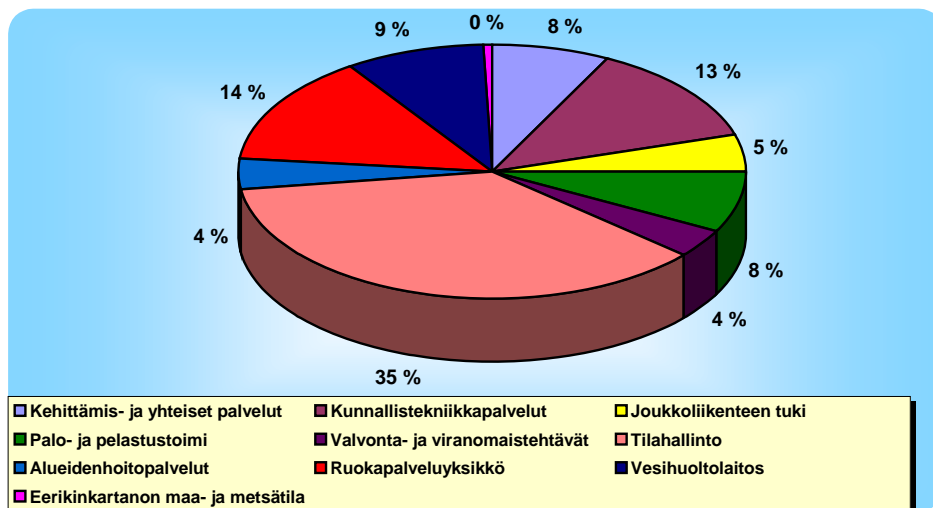
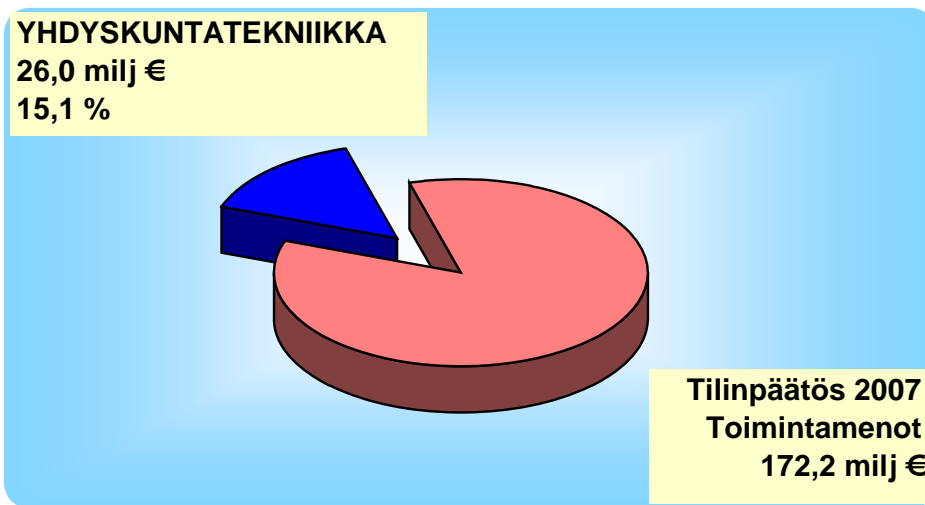
Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Tehtävän Nuorisopalvelut määrärahan käyttöprosentti 31.12.2007 oli 102,8 % ja tulojen toteutumisprosentti 131,7 %. Toimintakate oli 95,4 %.

YHDYSKUNTATEKNIikka

- Kehittämis- ja yhteiset palvelut
- Kunnallistekniikkapalvelut
- Joukkoliikenteen tuki
- Palo- ja pelastustoimi
- Valvonta- ja viranomaistehtävät
- Tilahallinto
- Alueidenhoitopalvelut
- Ruokapalveluyksikkö
- Vesihuoltolaitos
- Eerikinkartanon maa- ja metsätila

YHDYSKUNTATEKNIIKAN TEHTÄVÄT

Tehtävät	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Kehittämis- ja yhteiset palvelut						
Toimintatulot (S)	431 359	367 970		396 012	-28 042	-8,2
Toimintamenot (S)	-1 907 606	-2 029 565		-1 967 619	-61 946	3,1
Toimintakate	-1 476 247	-1 661 595		-1 571 608	-89 987	6,5
Kunnallistekniikkapalvelut						
Toimintatulot (S)	1 973 997	2 048 136		2 203 203	-155 067	11,6
Toimintamenot (S)	-2 927 254	-3 138 529	-36 000	-3 285 465	110 936	12,2
Toimintakate	-953 257	-1 090 393	-36 000	-1 082 262	-44 131	13,5
Joukkoliikenteen tuki						
Toimintatulot (S)	201 474	428 375		337 832	90 543	67,7
Toimintamenot (S)	-405 518	-1 125 250		-1 257 930	132 680	210,2
Toimintakate	-204 044	-696 875		-920 098	223 223	350,9
Palo- ja pelastustoimi						
Toimintatulot (S)						
Toimintamenot (S)	-1 885 817	-2 050 713		-2 016 962	-33 751	7,0
Toimintakate	-1 885 817	-2 050 713		-2 016 962	-33 751	7,0
Valvonta- ja viranomais- tehtävät						
Toimintatulot (S)	495 194	535 761		424 713	111 048	-14,2
Toimintamenot (S)	-904 638	-978 605		-974 099	-4 506	7,7
Toimintakate	-409 444	-442 844		-549 387	106 543	34,2
Tilahallinto						
Toimintatulot	10 649 100	11 023 475	3 874	11 120 199	-92 850	4,4
Toimintamenot	-8 520 214	-9 442 087	-4 393	-9 435 987	-10 492	10,7
Toimintakate (S)	2 128 885	1 581 388	-519	1 684 211	-103 342	-20,9
Alueidenhoitopalvelut						
Toimintatulot	605 789	574 265	4 214	615 705	-37 226	1,6
Toimintamenot	-989 908	-1 092 886		-1 031 865	-61 021	4,2
Toimintakate (S)	-384 119	-518 621	4 214	-416 161	-98 246	8,3
Ruokapalveluyksikkö						
Toimintatulot	3 737 225	3 785 486	1 518	4 003 916	-216 912	
Toimintamenot	-3 279 916	-3 688 071		-3 605 330	-82 741	
Toimintakate (S)	457 309	97 415	1 518	398 587	-299 654	
Vesihuoltolaitos						
Toimintatulot	4 248 843	5 304 294	470	4 263 713	1 041 051	0,3
Toimintamenot	-2 377 361	-2 450 747		-2 353 593	-97 154	-1,0
Toimintakate (S)	1 871 482	2 853 547	470	1 910 120	943 897	2,1
Eerikinkartanon maa- ja metsätila						
Toimintatulot	169 300	167 812		171 835	-4 023	1,5
Toimintamenot	-114 040	-123 047		-112 740	-10 307	-1,1
Toimintakate (S)	55 260	44 765		59 095	-14 330	6,9
Yhdyskuntatekniikka yhteensä						
Toimintatulot	22 512 281	24 235 574	10 076	23 537 127	708 523	4,6
Toimintamenot	-23 312 273	-26 119 500	-40 393	-26 041 591	-118 302	11,7
Toimintakate	-799 992	-1 883 926	-30 317	-2 504 464	590 221	213,1

S = valtuustoon nähden sitova taso (negatiivinen poikkeama sitovuustasosta merkitty **punaisella**)

KEHITTÄMIS- JA YHTEISET PALVELUT

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot	431 359	367 970		396 011,87	-28 041,87	-8,2
Toimintamenot	-1 907 606	-2 029 565		-1 967 619,38	-61 945,62	3,1
Toimintakate	-1 476 247	-1 661 595		-1 571 607,51	-89 987,49	6,5
Poistot ja arvonalentumiset	-41 832	-67 912		-56 294,66		
Laskennalliset erät:						
• Tulot	256 545			317 531,00		
• Menot	-63 999			-154 530,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	288 932			282 026,26		
• Lisäykset	34 926			104 562,15		
• Vähennykset						
• Poistot	-41 832			-56 294,66		
• Arvo 31.12.	282 026			330 293,75		
Henkilökunta 31.12.	27			25		

HALLINTO**Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen****1****Kirjaamisen ja esityslista-pöytäkirjatuotannon keskittäminen toimialalla**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Keskittämisprojektin loppuun saattaminen.

Toteutuminen 31.12.2007

- Kirjaaminen on keskitetty 1.3.2007 lukien Jorvaksessa ja K-talossa. Esityslista-pöytäkirjatuotannon keskittämistä valmistellaan, mutta mm. tilaongelmista johtuen aloitus siirtynee siihen saakka, kunnes uusi kunnantalo valmistuu.

2**Uuden arkistokaavan käyttöönotto**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Uusi arkistonmuodostussuunnitelma on valmis vuoden loppuun mennessä

Toteutuminen 31.12.2007

- Arkistonmuodostussuunnitelmaa on valmisteltu yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa, mutta sen valmistuminen siirtyy vuoteen 2008.

YHDYSKUNTASUUNNITTELU

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Kuntakeskuksen kehittäminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kuntakeskuksen osayleiskaavoitus (1. ja 2. vaihe) – tavoitteena turvata pitkällä aikavälillä alueen asuntotuotanto ja suunnitella toimiva liikennejärjestelmä.
- Liikealueen ja sen lähialueiden asemakaavojen hyväksyminen, mikäli maankäyttö- ja muut sopimukset sen mahdollistavat

Toteutuminen 31.12.2007

- Kuntakeskuksen 1. vaiheen yleiskaavoitus ei ole edennyt, koska kunnassa tehtiin päätös uuden koulun sijoituspaikasta vasta vuoden 2007 lopulla. Hanke pannaan em. päätöksen mukaisesti eteenpäin vuoden 2008 alkupuolella.
- Kuntakeskuksen keskeiset liikealueen asemakaavat (Kirkkolaakson, Ervastintien ja Asemanseudun 1. vaiheen asemakaavat) hyväksyttiin vuoden 2007 aikana.

2

Masalan keskustan kehittäminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Keskustan maankäytön tehostaminen pääasiassa asuntotuotantoon
- Yleisilmeen ja vetovoiman parantaminen

Toteutuminen 31.12.2007

- Kaavoitusohjelman mukaiset keskustan hankkeet ovat viivästyneet pitkittyneiden kaavoituksen käynnistämissopimusten takia. Kahdesta merkittävästä kaavamuutoksesta toisen (Ratavalli) pantiin käyntiin vuoden 2007 lopulla. Neuvottelut toisen keskeisen muutoskaavan (Tinanpuisto) käynnistämissopimuksesta on edelleen vireillä.
- Asemakaavoituksen edetessä laaditaan lähiympäristö- ja rakentamistapaohjeet ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä. Näillä toimilla turvataan alueen ympäristön laatu.

3

Työpaikkarakentamisen edellytysten parantaminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kehä III ja kantatie 51 risteysalueen kehittäminen kunnan merkittävimäksi vähittäiskaupan suuryksiköiden keskittymäksi ja muuksi työpaikka-alueeksi (Jorvaksen ja Inkilän osayleiskaava) edellyttää merkittäviä liikennejärjestelyjä

Toteutuminen 31.12.2007

- Jorvaksen ja Inkilän osayleiskaava on edennyt tavoitteiden mukaisesti. Keväällä 2007 hyväksyttiin alueen kehityskuva ja osayleiskaavaluonnos tuotiin käsittelyyn syksyn 2007 lopulla. Alueen liikennejärjestelyjä on tutkittu erillisenä selvityksenä kaavahankkeen rinnalla.

4**Kaavataloudellinen tehokkuus**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Eri suunnitteluprosesseihin liittyvien tahojen sitouttaminen hankkeeseen jo suunnittelu- vaiheessa: merkittävässä kaavahankkeissa perustetaan erilliset suunnitteluryhmät (SUTO)

Toteutuminen 31.12.2007

- SUTO-toiminta on vakiinnuttanut paikkansa ja käytössä kaikissa merkittävässä kaava- ja rakentamishankkeissa.

TONTTI- JA MITTAUSPALVELUT**Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen****1****Tonttien myynti**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Abrasinmäeltä myydään keväällä 10 omakoti-tonttia ja syksyllä mahdollisesti varataan 15-25 omakotitontin Sepänkannas II alueelta.
- Myydään 4-6 rivi- ja kerrostalotonttia Kolsarin, Abrasinmäen, keskustan ja Veikkolan alueilta.

Toteutuminen 31.12.2007

- Abrasinmäen kunnallistekniikkaa ei ole vuoden 2007 aikana rakennettu valmiiksi ja näin ollen tonttien myynti siirtyy kevääseen 2008.
- Sepänkannas II asemakaava ei ole tullut lainvoimaiseksi vuoden 2007 aikana ja tonttien varaaminen voidaan aloittaa aikaisintaan syksyllä 2008 mikäli kunnallistekniset työt sen sallivat.
- Kolsarin, Laajakallion ja Hommaksen alueilta myytiin yhteensä 5 rivi- ja kerrostalotonttia. Lisäksi myytiin 2 yritystonttia Strömsbystä ja 1 omakotitontti Laajakalliosta.

2**Yhteistyö lupaviranomaisten ja kunnallistekniikkapalvelujen kanssa**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämät maanomistajaselvitykset sekä rakennusvalvontakatselmukset suoritetaan lupaviranomaisten toivomassa aikataulussa.
- Katualueiden haltuunotot, työluvut ja kiinteistömittaukset suoritetaan investointiohjelman mukaisesti.

Toteutuminen 31.12.2007

- Lupaviranomaisten toivomassa aikataulussa on pysytty.

3**Kiinteistöverotustietojen tarkistus**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kiinteistöverotustietojen tarkistustyötä jatketaan tarkistamalla kiinteistöverotuksen pohjana olevien tietojen oikeellisuus (tonttitiedot, käyttötarkoitus, rantaan rajoittuvuus jne.).

Toteutuminen 31.12.2007

- Projekti on ollut käynnissä koko vuoden ja jatkuu vuonna 2008.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut /Kehittämisen- ja yhteiset palvelut	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
<i>Yhdyskuntasuunnittelu</i>					
Valmistuneita kaavaehdotuksia, kpl	10	6	12	7	7
Valmistuneita kaavaluonnoksia, kpl	8	8	1	5	4
Valmistuneita OAS, kpl	8	3	5	8	5
Nähtävilläolopäiviä	487	350	330	350	285
<i>Tontti- ja mittauspalvelut</i>					
Tehty maanvuokrasopimuksia ja käyttö-oikeussopimuksia kpl		8	12	20	18
Maanvuokratulot/vuosi	110 231	116 168	161 848	120 000	220 527
Rakennusvalvontaan liittyvät työt:					
• rakennusten maastoonmerkintöjä	241	191	217	180	173
• sijaintimittauksia	347	364	380	280	366
Toiminnan laajuustiedot					
<i>Tontti- ja mittauspalvelut</i>					
Yksityistien tiekuntia, kpl		245	252	245	259
Yksityistien tiekuntia, km		332	335	350	342
Yksityistieavustukset, €/vuosi		205 528	203 000	206 045	206 045

KUNNALLISTEKNIKKAPALVELUT

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	1 973 997	2 048 136		2 203 203,04	-155 067,04	11,6
Toimintamenot	-2 927 254	-3 138 529	-36 000	-3 285 465,01	110 936,01	12,2
Toimintakate	-953 257	-1 090 393	-36 000	-1 082 261,97	-44 131,03	13,5
Poistot ja arvonalentumiset	-1 647 577	-2 251 565		-1 731 476,55		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-39 206			-132 790,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	7 214 486			7 319 684,75		
• Lisäykset	1 752 776			2 455 375,22		
• Vähennykset						
• Poistot	-1 647 577			-1 731 476,55		
• Arvo 31.12.	7 319 685			8 043 583,42		
Henkilökunta 31.12.	19			20		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen**1****Liikenne- ja torialueiden katuvalaistuksen ylläpitäminen**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Pimeitä lamppeja < 8 % valopisteiden määrästä

Toteutuminen 31.12.2007

- Pimeitä lamppeja 2,5 %

2**Kaava-alueiden ilmanlaadun parantaminen**

Tavoitetaso/seurantatapa

- Kaikki ajoradat harjattu 30.4. mennessä ja ydinkeskustan ajoradat pesty 15.5. mennessä sääolosuhteiden salliessa

Toteutuminen 31.12.2007

- Käyttösuunnitelman mukaisesti

3**Liikenneväylien kuntotason säilyttäminen vähintään nykyisellään**

Tavoitetaso/seurantatapa

- 2006 suoritettujen kuntokartoituksen suositusten noudattaminen myönnettyjen määrärahojen puitteissa

Toteutuminen 31.12.2007

- Pintauksella saatu osalla teitä tilanne paranemaan.

Muutosten vaikutukset toimintaan

Henkilöstön rekrytointitilanne on ollut vaativa ja on johtanut siihen, että loppuvuodesta on suoritettu erilaisia henkilöstöjärjestelyjä.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Kunnallistekniikkapalvelut	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Käsitelty sekajättemäärä, tn	7 040	7 002	7 159	7 300	7 006
Käsitelty biojättemäärä, tn	527	523	559	530	594
Romuautojen siirrot, kpl	53	60	37	35	34
Toiminnan laajuustiedot					
Kunnossa- ja puhtaanapidettävää ajorataa, km	148	159	161	165	166
Kunnossa- ja puhtaanapidettävät alueet, ha	72	76	78	77	80
Valopisteiden lukumäärä, kpl	6 088	6 357	6 559	6 400	6 632
Liikennealueiden					
- päällystysaste %	91	93	91	90	91
- valaistusaste %	97	97	96	96	96

JOUKKOLIIKENTEEN TUKI

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot	201 474	428 375		337 832,00	90 543,00	67,7
Toimintamenot	-405 518	-1 125 250		-1 257 929,84	132 679,84	210,2
Toimintakate	-204 044	-696 875		-920 097,84	223 222,84	350,9
Poistot ja arvonalentumiset Laskennalliset erät: <ul style="list-style-type: none"> • Tulot • Menot 				-4 243,00		

YTV:n matkakorttijärjestelmä otettiin käyttöön raideliikenteessä 1.1.2007. Järjestelmä laajeni keväällä 2007 Pohjois-Kirkkonummen linja-autoliikenteeseen. Kirkkonummi-lipun käyttö väheni.

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Kirkkonummi-lipun vähäisestä käytöstä johtuen valtionavustustulot ovat arvioitua pienempiä.

PALO- JA PELASTUSTOIMI

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot						
Toimintamenot	-1 885 817	-2 050 713		-2 016 962,00	-33 751,00	7,0
Toimintakate	-1 885 817	-2 050 713		-2 016 962,00	-33 751,00	7,0
Poistot ja arvonalentumiset Laskennalliset erät: <ul style="list-style-type: none"> • Tulot • Menot 	-133 560	-122 233		-95 118,54		
Käyttöomaisuus <ul style="list-style-type: none"> • Arvo 1.1. • Lisäykset • Vähennykset • Poistot • Arvo 31.12. 	843 888			710 327,64		
	-133 560			-95 118,54		
	710 328			615 209,10		

Tehtävä käsittää sammutus- ja pelastustoiminnan, öljyntorjuntapalvelut ja väestönsuojelun. Palvelut ostetaan Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselta.

VPK-rakennusten peruskorjauksia varten osoitettu avustusraha jaettiin lautakunnan päätöksellä, Kirkkonummen Palokunnat ry:n ehdotuksen mukaisesti, pitkän aikavälin korjaussuunnitelman perusteella.

VALVONTA- JA VIRANOMAISTEHTÄVÄT

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	495 194	535 761		424 712,58	111 048,42	-14,2
Toimintamenot	-904 638	-978 605		-974 099,30	-4 505,70	7,7
Toimintakate	-409 444	-442 844		-549 386,72	106 542,72	34,2
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-26 778			-88 961,00		
Henkilökunta 31.12.	17			18		

RAKENNUSVALVONTA

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Lupien käsittelyaikojen pitäminen palveluajatuksen mukaisina

Tavoitetaso/seurantatapa

- Rakennuslupahakemusten käsittelyaika enintään 2 kk

Toteutuminen 31.12.2007

- Palveluajatuksen tavoite on täyttynyt, sillä rakennuslupahakemusten käsittelyajat ovat vain vähäisissä määrin ylittyneet loppuvuoden aikana.

YMPÄRISTÖNSUOJELU

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Lupien käsittelyaikojen pitäminen mahdollisimman lyhyinä

Tavoitetaso/seurantatapa

- Ympäristö- ja maa-ainesten ottoluvat valmistellaan neljässä kuukaudessa
- Jätevesijärjestelmien toimenpideluvat käsitellään kahdessa kuukaudessa
- Vastaukset asiakkaiden kysymyksiin annetaan 1-30 päivän kuluessa riippuen asian vaatiman selvitystyön määrästä

Toteutuminen 31.12.2007

- Käsittelyajat ovat toteutuneet tapauksissa, joissa ei lisäselvitysten tai muista viranomaisista johtuvista syistä ole tullut viivästyksiä.

TERVEYSVALVONTA

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Vesiperäisten epidemioiden ehkäisy

Tavoitetila/seurantatapa

- Talous- ja uimavedestä otetaan näytteitä valvontaohjelman mukaisesti.

Toteutuminen 31.12.2007

- Talous- ja uimavedestä otettiin näytteitä Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeen mukaisesti. Kunnan valvomissa kohteissa ei esiintynyt vesiperäisiä epidemioita.

2

Ruokamyrkytysten ehkäisy

Tavoitetila/seurantatapa

- Elintarvikealan kohteiden tarkastustiheys pidetään valtakunnallisen elintarvikevalvontaohjelman mukaisena

Toteutuminen 31.12.2007

- Tarkastuskohteissa ei esiintynyt ruokamyrkytystapauksia. Elintarvikeviraston tavoite tarkastusten lukumäärästä toteutui vain 30%
- Terveysvalvonnan oma näytteenottosuunnitelma toteutui ja elintarvikenäytteitä otettiin 149 kpl. Tulokset olivat keskimäärin hyviä.

3

Alueellisen seutuyksikön käynnistyminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Alueellinen seutuyksikkö aloittaa toimintansa 1.1.2008.

Toteutuminen 31.12.2007

- Tavoite on toteutunut.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Valvonta- ja viranomaistoiminta	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Toiminnan laajuustiedot					
<i>Rakennusvalvonta</i>					
Rakennuslupa-asiat	350	369	353	320	404
Poikkeus- ja suunn.tarveasiat	144	198	194	130	162
Muut rakennusvalvonnan päätösaasiat	1 111	954	1 158	770	1170
Valmistuneet rakennukset ja asunnot					
- valm. omakoti- ja paritalot/asunnot, kpl	217/231	235/251	198/201	150/170	174/191
- valm. rivi/kerrostaloasunnot/asunnot, kpl	57/276	32/148	30/135	30/150	35/193
- muut valm. rakennukset/asunnot kpl	193/29	251/--	163/--	160/--	186/0
Lupamaksutulot €/tarkkailuajanjakso	441 000	490 000	442 000	430 000	341 000
<i>Ympäristönsuojelu</i>					
Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaiset lupa- ja valvonta-asiat, kpl	60	67	35	65	70
Vesiensojeluun liittyvät lupa- ja valvonta-asiat	40	48	40	50	50
Lausunnot kaava- ja hankesuunnitelmista, kpl	20	23	26	30	28
Haja-asutuksen jätevesisuunnitelmien ja selvitysten tarkastus, kpl	350	182	210	120	132
Toimenpideluvat jätevesijärjestelmien korjaamiseen/uusimiseen, kpl			15	70	26
Nitraattiasetuksen mukaiset tehtävät, kpl	15	12	32	25	7
Luonnonsuojeluun liittyvät tehtävät, kpl	30	45	60	55	60
Päätökset vapautuksesta kiinteistön liittymiselle vesi- ja viemäriverkostoon, kpl	0	12	5	15	9
Muut ympäristönsuojelun asiat, kpl	71	96	50	80	83
<i>Terveysvalvonta</i>					
Terveysuojelulain mukaiset ilmoitusasiat	27	21	29	30	23
Elintarvikevalvontaan liittyvät asiat			210	100	170
- tehty tarkastuksia, kpl		372	245	200	210
Talousveden valvontaan liittyvät asiat					
- otettu näytteitä, kpl		308	262	350	261
Uimaveden valvontaan liittyvät asiat				100	75
- otettu näytteitä, kpl		220	133	250	132
Tuoteturvallisuuden ja kuluttajapalveluihin liittyvät asiat					
- tehty tarkastuksia, kpl		22	72	50	54
Tupakkalakiin liittyvät asiat					
- tehty tarkastuksia, kpl		12	21	30	13
Muut terveydensuojeluasiat	521	45	180	200	165

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Lupamaksutulot ovat arvioitua pienempiä vaikka rakennuslupien määrä kasvoi.

TILAHALLINTO

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	10 649 100	11 023 475	3 874	11 120 198,60	-92 849,60	4,4
Toimintamenot	-8 520 214	-9 442 087	-4 393	-9 435 987,25	-10 492,38	10,7
Toimintakate	2 128 885	1 581 388	-519	1 684 211,35	-103 341,98	-20,9
Poistot ja arvonalentumiset	-2 882 777	-3 345 193		-3 442 346,77		
Laskennalliset erät:						
• Tulot				64 654,00		
• Menot	-209 684			-130 942,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	49 558 186			55 649 390,69		
• Lisäykset	8 973 981			8 241 625,77		
• Vähennykset						
• Poistot	-2 882 777			-3 442 346,77		
• Arvo 31.12.	55 649 391			60 448 669,69		
Henkilökunta 31.12.	114			110		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1 Huonokuntoisista ja tehottomassa käytössä olevista rakennuksista pyritään luopumaan

Tavoitetaso/seurantatapa

- ns. Finnsbacka skola (F-rakennus) puretaan.

Toteutuminen 31.12.2007

- Rakennus purettiin koulun laajennustöiden rakennuslupaehtojen mukaisesti.
- Neidonkallion päiväkodin valmistuttua Pellavan päivähoitotiloista kunnostettiin eteläisen kotihoiton henkilökunnalle toimisto- ja taukotila. Rakennus huonokuntoinen ja siitä luopuminen on pitkän aikavälin tavoite.
- Asuinrakennus ja vaja osoitteessa Kuninkaantie 5–7 myytiin.

2 Käytössä olevien rakennusten arvon säilyttäminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Rakennuskannan ylläpito talousarvion puitteissa ja pitkäaikaisen korjaussuunnitelman pohjalta
- Korjaussuunnitelma päivitetään. Tilahallinnon oma henkilökunta jatkaa rakennusten kunto-
luokituspäivityksiä ja korjaustarpeiden selvityksiä.

- Tilojen siivous toteutetaan mahdollisimman taloudellisesti rakennusten arvo ja asiakkaiden tyytyväisyys säilyttäen.

Toteutuminen 31.12.2007

- Rakennuskanta on ylläpidetty ja korjattu tila- ja tuotantopalvelujen johtokunnan hyväksymän vuoden 2007 käyttösuunnitelman mukaisesti. Korjaustoimenpiteet on kohdistettu, kuten myös edellisenä vuonna, pääosin peruspalvelutuotantoon kuuluviin kiinteistöihin ja ohjelma on pääosiltaan toteutunut. Vuosikorjaus- ja investointiohjelman toteutuminen liitteenä.

Johtokunnan ylläpitämien kiinteistöjen pitkäaikainen korjausohjelma on päivitetty 27.3.2007 § 35.

- Siivoushenkilöstön ammattitaidon ylläpitämiseksi ja parantamiseksi on järjestetty erilaisia koulutuksia. Alkuvuodesta on pidetty pienryhmäkoulutuksia ja kesällä koko henkilöstön koulutuspäivä, jossa käsiteltiin mm. markkinoille tulleiden uusien lattiapäällysteiden hoitoa.
- Ostopalveluiden osuus kasvoi ennakoitua enemmän.
- Vuoden 2007 henkilöstötyytyväisyyskysely osoitti siivoushenkilöstön olleen kunnan henkilöstöstä tyytyväisin ryhmä. Vuoden 2007 asiakastytyväisyyskyselyn tulos laski hieman siivouspalveluiden osalta, mutta oli kuitenkin hyvä.
- Taloudellinen tulos siivouspalveluiden osalta oli hyvä, toimintakulut pysyivät hallinnassa ja katteen osuus kasvoi.

3

Riittävien ja edullisten kiinteistö- ja siivous-palvelujen tarjoaminen tilojen käyttäjille

Tavoitetaso/seurantatapa

- Energiatalouden kehittäminen
- Aluehuollon toteuttaminen (tilahallinto-alueidenhoitopalvelut) aluehuoltotiimien avulla tavoitteena toiminnan tehostaminen, asiakastytyväisyyden lisääminen ja työmenetelmien kehittäminen
- Tilaaja-tuottajamallin kehittäminen siivouspalveluissa laadunmäärittelyn ja laadunarvioinnin osalta jatkuu.
- Yhteistyötä ulkoalueiden hoidon ja tilahallinnon korjaushenkilöstön välillä lisätään. Viher-suunnittelijan asiantuntemusta hyödynnetään kiinteistöjen piha-alueiden ja leikkivälineiden hoidossa.
- Yhteishankintoja lisätään.
- Kehityskeskusteluja käydään säännöllisesti hallintokuntien kanssa

Toteutuminen 31.12.2007

- Tila- ja tuotantopalvelujen johtokunta hyväksyi 18.12.2007 § 113 Kirkkonummen kunta ja KTM:n välisen energiatehokkuussopimuksen vuosille 2008–2016. Sopimuksen taustalla on mm. valtioneuvoston antaman energia- ja ilmastostrategian asettamat tavoitteet kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi Kioton pöytäkirjan velvoitteiden mukaisesti. Kirkkonummen kunta on ollut mukana energiansäästösopimuksessa vuodesta 2001 lähtien. Sopimusta on pidetty onnistuneena ja Kirkkonummi sijoittuu hyvin Kuntaliiton energiakulutustilastoissa. Uusi energiatehokkuussopimus koskee paitsi rakennuksia myös katu- ja ulkovalaistusta sekä vesi- ja jätehuoltoa.
- Vuoden 2007 asiakaskyselyn asiakaspalautteen mukaan on kiinteistöjen huoltotoiminta, korjaustoiminta ja piha-alueiden hoito saanut keskimääräisesti saman arvosanan käyttäjiltä kuin edellisenä vuonna. Yhteistyö aluehuollon vihersuunnittelijan kanssa on jatkunut kuten aikai-

sempina vuosina. Vihersuunnittelija laatii piha-alueiden suunnittelut sekä toteuttaa työt. Vihersuunnittelija suorittaa myös pihavälineiden kunto- ja turvatarkastukset.

- Yhteishankintoja on lisätty mahdollisuuksien mukaan.
- Tilaaja-tuottajamallin kehittämiseen liittyen allekirjoitettiin sisäiset siivouspalvelusopimukset kaikkien hallintokuntien kanssa. Oman laadunarvioinnin määrittely on tehty ja laadunarviointi aloitettu. Yhteistoimintapalavereita siivouspalveluista on käyty tarpeen mukaan eri käyttäjien kanssa.
- Yhteisiä tilapalveluiden käyttäjäpalavereita käytiin mm. kirjastojen, nuoriso- ja vapaa-aikatoimien, Heikkilän koulun ja terveystoimen kanssa.

4 Kirkkonummelaisten asunnottomuuden vähentäminen ja vuokra-asuntojonojen lyhentäminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Asuinolosuhteiden säännöllinen seuranta tavoitteena riittävän ja monipuolisen asuntotuotannon edistäminen

Toteutuminen 31.12.2007

- Vuoden aikana valmistui 174 omakoti-/paritaloasuntoa ja 193 rivi/kerrostaloasuntoa. Omistusasuntojen hinnat nousivat edelleen.
- Asumisoikeusasuntoja Kirkkonummen asuntokannassa oli 528 kpl. Vuoden aikana ei valmistunut valtion lainoittamia vuokra-asuntoja. Kunnan omistuksessa olevien vuokra-asuntojen käyttöaste oli 97,5%. Asukasvaihtuvuus oli 29 %. Hakijoista 38 % sai asunnon. Perheasunto-tilanne on vuoden aikana ollut hyvä. Asunnottomia ruokakuntia oli 14 kpl 31.12.2007.

Muutosten vaikutukset toimintaan

Toiminnan tehostamiseksi suoritettiin tilapalvelujen toimintayksikössä sisäinen organisatiomuutos, jonka tavoite oli parantaa aluehuollon ja vikakorjaustoiminnan yhteistyötä. Rekrytointivaikeuksista johtuen uusi rakennusmestari aloittaa työnsä vasta maaliskuussa 2008.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Tilahallinto	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Ylläpidettävä kerrosala, k-m ²	145 405	144 511	149 100	151 630	153 061
• toimitiloja	126 364	118 149	123 870	127 630	129 167
• vuokra-asuntoja	17 044	17 157	16 168	15 000	14 852
• muita tiloja	1 997	9 205	9 062	9 000	9 000
Siivottava pinta-ala, m ²	80 877	82 534	91 638	94 659	101 068
• ostopalvelusiivous m ²			15 189	15 622	23 091
• oma siivous m ²			76 449	79 037	77 977
<i>Rakennuttamispalvelut</i>					
Valvontakohteita	3	1	4	5	4
<i>Asuntotoimi</i>					
Uustuotanto, lainoitettuja asuntoja	22	29	0	50	57
Perusparantaminen, lainoitettuja asuntoja	0	0	0	0	22
Tehokkuus / Taloudellisuus					
Ylläpitokustannukset €/m ² /kk	2,63	2,66	2,71	2,84	2,95
Vuosikorjauskustannukset €/m ² /kk	0,33	0,35	0,34	0,46	0,46
Siivouskustannukset, €/m ² /kk	2	2	2	2,1	1,85
• terveystoimi (ei sisällä oheispalveluja)					3,98
• muut tilat					1,63
Siivouspalveluiden tehokkuus, m ² /h, terveystoimi					116
Siivouspalveluiden tehokkuus, m ² /h, muut tilat	177	189	209	201	216
Toiminnan laajuustiedot					
Kulutustietoja					
• vesi, m ³	42 700	58 921	61 783	50 000	57 166
• sähkö, kWh	7 830 000	10 936 000	11 014 000	8 500 000	12 279 000
• kaukolämmitys, MWh	8 930	9 762	9 554	11 500	10 095
• öljylämmitys, l	803 540	688 071	714 135	780 000	760 000
Asuntomarkkinat; asukkaiden/haltijoiden valinta					
* kunnan vuokra-asuntoja	369	275	266	280	320
* asumisoikeusasuntoja	104	90	138	60	122
* yleishyödyllisten yhteisöjen vuokra-asunnot	462	306	250	300	289

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Rakennuskannan määrä on kasvanut arvioitua enemmän. Siitä huolimatta myönnetty määräraha on riittänyt, koska talvikauden sääolosuhteet ovat olleet hyvät.

ALUEIDENHOITOPALVELUT

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	605 789	574 265	4 214	615 704,64	-37 225,64	1,6
Toimintamenot	-989 908	-1 092 886		-1 031 865,27	-61 020,73	4,2
Toimintakate	-384 119	-518 621	4 214	-416 160,63	-98 246,37	8,3
Poistot ja arvonalentumiset	-99 746	-97 673		-82 990,70		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-26 428			-16 137,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	480 169			398 188,88		
• Lisäykset	17 765			20 933,69		
• Vähennykset						
• Poistot	-99 746			-82 990,70		
• Arvo 31.12.	398 189			336 131,87		
Henkilökunta 31.12.	14			15		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Lähivirkistysalueiden hyvä hoito

Tavoitetaso/seurantatapa

- Hoitoluokituksessa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen
- Sisäinen arviointi/kuntalaispalautteet

Toteutuminen 31.12.2007

- Hoitoluokituksen mukaiset tavoitteet on saavutettu.
- Kuntalaisten reklamaatiot ylläpidon laadusta ovat vähentyneet

2

Kunnossa- ja ylläpitopalvelujen myynti

Tavoitetaso/seurantatapa

- Tilaaja-tuottaja projektin arviointi ja johtopäätökset
- Hoitoluokituksen täsmentäminen

Toteutuminen 31.12.2007

- Alueidenhoitopalvelujen ja liikuntatoimen yhteinen tilaaja - tuottaja kokeiluprojekti päättyi 2006. Kokeilun jälkeen oli tarkoitus arvioida ja tehdä johtopäätökset toimintatavoista ja tavoitteista (ylläpidon laatu ja kustannustieto). Konsernihallinnon vetämä projektiryhmä ei ole suorittanut em. arviointia.
- Tilaaja-tuottaja projektin mukaan tulee liikuntatoimen täsmentää ylläpidon hoitoluokitusta niin, että ylläpidon laatuvaatimukset ovat myönnettyjen määrärahojen mukaiset. Liikuntatoimi ei ole katsonut tarpeelliseksi täsmentää ylläpidon hoitoluokituksen laatuvaatimuksia.

Talkoomäärärahat

Tila- ja tuotantopalvelujen johtokunta jakoi 40.992 €talkoomäärärahoja ympäristön parantamiseen, vesiensuojeluun ja nuorisoseuratalojen peruskorjaukseen. Talkoomäärärahoja myönnettiin 22:lle yhdistykselle. Talkoomäärärahan myöntämisehtojen mukaan tulee avustuksen saajan toimittaa selvitys määrärahojen käytöstä marraskuun loppuun mennessä. Kuusitoista yhdistystä on toimittanut selvityksen ja kuusi yhdistä ei ole käyttänyt myönnettyä talkoomäärärahaa.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Alueidenhoitopalvelut	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Ylläpidettävät alueet, ha (hoitoluokittain)		1 873	1 879	1 879	1 879
Taajamametsät		1 022	1 022	1 022	1 022
- C1		391	390	390	390
- C2		597	597	597	597
- C3		35	35	35	35
Luonnonarvometsät ym.		234	234	234	234
- F		234	234	234	234
Talousmetsät		162	162	162	162
- C4	780	162	162	162	162
Lähivirkistysalueet		39	42	43	43
- A1	3	3	3	3	3
- A2	13	2 305	24	24	24
- A3	11	12	15	15	15
- E	1	1	1	1	1
Urheilu- ja virkistysalueet		423	423	423	423
- A1		158	158	158	158
- A2		257	257	257	257
- A3		8	8	8	8
Lähivirkistysalueet		1	1	1	1,01
Urheilu- ja virkistysalueet		0	0	0	0,14
Urheilupuistot		1	1	1	1,49
Urheilukentät		0	0	0	0,40
Pallokentät		1	1	1	0,71
Jääkentät		2	2	2	1,34
Kuntoladut:			1	1	0,67
Hiihtoladut:		0	0	0	0,30
Ulkoilualueet		0	0	0	0,02
Uimarannat		1	1	1	0,68
Venesatamat		0	1	0	1,15
Toiminnan laajuustiedot					
Puutavaran myynti, m3	0	857	428	2 500	920
Vakinaiset vakanssit				3	3

RUOKAPALVELUYKSIKKÖ

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	3 737 225	3 785 486	1 518	4 003 916,09	-216 912,09	7,1
Toimintamenot	-3 279 916	-3 688 071		-3 605 329,57	-82 741,43	9,9
Toimintakate	457 309	97 415	1 518	398 586,52	-299 653,52	-12,8
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-83 579			-51 195,00		
Henkilökunta 31.12.	62			60		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Ruokapalvelun laadullisen tason säilyttäminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Asiakaskysely

Toteutuminen 31.12.2007

- Ruokapalveluyksikkö järjesti viikolla 19 laajan asiakaskyselyn, johon ottivat osaa koulujen oppilaat ja työpaikkaruokailijat (kunnan henkilöstö). Kysymyslomakkeita palautettiin 1027. Ruuan makua piti hyvänä tai kohtalaisena 94 % vastaajista ja erinomaisena 16 %. Ostopalveluna hoidetun Masalan alueen tulos oli hieman heikompi. Ravitsemuksellisesti oikeanlainen ruokalautanen ei vielääkään toteudu, sillä 62 % ottaa päivittäin salaattia, 70 % pastaa/perunaa ja 38 % leipää. Edistystä kuitenkin on tapahtunut edellisiin vuosiin nähden. Ruokapalveluhenkilöstö oli 85 % mielestä palveluultista ja asiakasmyönteistä.

Tavoite on toteutunut, sillä ruuan laadullinen taso on saatu pysymään edellisen vuoden tasolla.

Tila- ja tuotantopalvelujen järjestämässä yhteisessä käyttäjäkyselyssä ruokapalvelu menestyi hyvin, keskiarvo 8,6.

2

Ruokapalvelun prosessointiprojektin jatkaminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Toiminnanohjausjärjestelmän käytäntöön vieminen (koulutustilaisuudet)

Toteutuminen 31.12.2007

- Toiminnanohjausjärjestelmän tiimoilta pidettiin kesäkuussa yksi koulutustilaisuus, jossa alustuksen jälkeen henkilöstö pohti oman tiimensä prosesseja ja niiden järkevyyttä. Työ jatkuu.

3

Yhteistyön lisääminen hallintokuntien ja yksityisen palvelutuottajan kanssa

Tavoitetaso/seurantatapa

- Yhteistapaamiset (käyttäjäpalaverit)

Toteutuminen 31.12.2007

- Yhteisiä tila- ja tuotantopalvelujen käyttäjäpalavereita on järjestetty. Lisäksi on järjestetty ruokapalvelujen aluepalavereja Kirkkonummen koulukeskuksen-, Gesterbyn- ja Veikkolan aluetuotantokeittiötä käyttävien päiväkotien henkilöstön kanssa.

Muutosten vaikutukset toimintaan

Ruokapalveluhenkilöstöstä kuusi opiskelee oman työnsä ohella ammattitutkintoa joko oppisopimuksella tai näyttökokein. Henkilöstön työn ohessa tapahtuva opiskelu antaa koko henkilöstölle lisää valmiuksia ja varsinkin opiskelevien työtiimille innostusta ja ajankohtaisten ammattiasioiden päivittymistä sekä ruokapalveluille lisää vahvuutta ammattiosaamiseen. Näyttökokeet ja opiskelijoiden ohjaus vievät työaikaä esimiehiltä.

Uusia ruokapalvelupisteitä on tullut vuoden aikaan useita; Hommas daghem, Liinaharjan päiväkotit, Aktiivi-instituutin tilat ja Masalan pienet yksiköt. Nämä toiminnat on hoidettu tuotantokeittiöistä käsin ilman henkilöstölisäyksiä.

Kantvik-Upinniemen tuotantotoiminta on siirretty Gesterbyn aluekeittiöstä hoidettavaksi. Johtokunta päätti 30.10.2007 että Sepän aluetuotantokeittiöstä hoidettu ruokatuotanto kilpailutetaan.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Ruokahuolto	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Valmistettujen suoritteiden määrä	1 458 515	1 609 862	1 695 635	1 718 960	1 731 701
• kouluruokailu	939 658	913 704	998 275	1 068 000	974 262
• päiväkotiruokailu	325 858	370 983	440 406	439 000	443 496
• laitusruokailu	126 066	113 757	115 341	133 000	117 957
• työpaikkaruokailu	56 643	75 442	113 029	63 000	176 303
• tilaustarjoilu	10 290	24 748	28 583	15 960	19 683
Tehokkuus / Taloudellisuus					
€/suorite	2	2	2	2	2
suorite/työntekijä/vuosi	21 138	23 331	24 574	22 000	25 097
Toiminnan laajuustiedot					
Omat palvelut					
- valmistuskeittiöitä	15	13	13	13	10
- jakelukeittiöitä	10	11	12	7	10
Ostopalvelut					
- valmistuskeittiöitä		1	1	1	1
- jakelukeittiöitä		3	3	3	3
Vakinaiset vakanssit	69	62	69	69	69

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Ruokapalvelut on toteuttanut laajentuneen toimintansa niin, että toimintakulut ovat pysyneet hallinnassa, toteuma 97,9 % ja toimintatuottojen toteuma 105,7 % eli toimintakatetta on kasvatettu talousarvioon nähden. Suoritteiden määrä on kasvanut 2 %.

VESIHUOLTOLAITOS

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	4 248 843	5 304 294	470	4 263 712,79	1 041 051,21	0,3
Toimintamenot	-2 377 361	-2 450 747		-2 353 592,56	-97 154,44	-1,0
Toimintakate	1 871 482	2 853 547	470	1 910 120,23	943 896,77	2,1
Poistot ja arvonalentumiset	-1 582 719	-1 676 739		-1 597 968,83		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot						
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	10 913 923			11 395 755,34		
• Lisäykset	2 064 551			1 533 780,05		
• Vähennykset						
• Poistot	-1 582 719			-1 597 968,83		
• Arvo 31.12.	11 395 755			11 331 566,56		
Henkilökunta 31.12.	18			18		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Vesijohtoverkostojen hukkavesien vähentäminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- 13 % vuonna 2007. Lähtötaso: vuonna 2004 16,1 %, vuonna 2005 24,0 %

Toteutuminen 31.12.2007

- Vuoden 2007 hukkavesimäärä oli 14,2 %. Hukkavesimäärää on edelleen pienentynyt vuodesta 2006, jolloin määrä oli 17,3 %. Tavoitteeseen ei kuitenkaan päästy. Hukkavesimäärää on vuonna 2007 lisännyt tehostettu vanhojen vesimittarien vaihto. Mittareita vaihdettiin vuoden aikana 451 kappaletta, joista 96 kappaletta todettiin tarkastusajossa näyttävän enemmän kuin 5 % liikaa. Näiden osalta laitos on palauttanut asiakkaalle kolme vuotta takautuvasti maksetun liikasuurituksen. Palautukset vaikuttavat vähentävästi myytyyn vesimäärään ja näin lisäävät hukkavesimäärän osuutta.

Tehtävän tunnusluvut

Tunnusluvut / Vesihuoltolaitos	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TA 2007	Tot. 31.12.
Määrätavoitteet					
Myyty vesimäärä, m ³	1 250 969	1 283 120	1 349 928	1 360 000	1 361 123
Pumpattu vesimäärä, m ³	1 491 052	1 689 533	1 632 589	1 569 000	1 587 041
- Meikko	642 067	635 931	601 111	660 000	644 924
- Espoon Vesi	550 157	641 444	671 237	500 000	648 412
- Suomen Sokeri Oy	139 011	238 566	173 515	220 000	102 644
- Veikkola I ja II	159 817	173 592	186 727	189 000	191 061
Laskutettu jätevesimäärä, m ³	1 238 673	1 266 854	1 328 951	1 340 000	1 342 887
Käsitelty jätevesi, m ³	2 129 783	2 043 901	1 891 892	2 162 000	2 083 766
- Strömsby	1 705 316	30 646			
- Espoon Vesi	362 587	1 939 867	1 808 728	2 082 000	2 003 049
- Suomen Sokeri Oy	61 880	73 388	83 164	80 000	80 717
Tehokkuus/Taloudellisuus					
Liikevaihto/Henkilö €	210 730	216 421	255 030	250 292	
Laitoksen käyttömenot €/laskutettu m ³	1,56	1,83	1,78	1,80	
Toiminnan laajuustiedot					
Liittyneet kiinteistöt					
• vuoden aikana liittyneet	115	136		120	124
• kokonaismäärä 31.12.	2 789	2 930	2 898	3 149	3 014

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen

Talousarvion toimintakate toteutui lukuun ottamatta maankäyttösopimusten mukaisia tuloja. Talousarvion maankäyttösopimusten mukaiset tulot liittyivät Länsi-Kolsarin, Kirkkolaakson ja Sarfvikin asemakaava-alueiden suunnitteluun ja rakentamiseen. Koska alueiden rakentaminen ei aloitettu jäivät myös tulot toteuttamatta.

EERIKINKARTANON MAA- JA METSÄTILA

	Toteutuma 2006	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007	Muutos-% 2006-2007
Toimintatulot	169 300	167 812		171 835,00	-4 023,00	1,5
Toimintamenot	-114 040	-123 047		-112 740,35	-10 306,65	-1,1
Toimintakate	55 260	44 765		59 094,65	-14 329,65	6,9
Poistot ja arvonalentumiset	-98 601	-110 691		-60 847,15		
Laskennalliset erät:						
• Tulot						
• Menot	-2 385			-677,00		
Käyttöomaisuus						
• Arvo 1.1.	580 912			581 525,29		
• Lisäykset	99 215					
• Vähennykset						
• Poistot	-98 601			-60 847,15		
• Arvo 31.12.	581 525			520 678,14		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1

Rakennusten arvon säilyttäminen

Tavoitetaso/seurantatapa

- Rakennusten kuntoselvityksen ja peruskorjausohjelman päivittäminen
- Peruskorjausten jatkaminen

Toteutuminen 31.12.2007

- Vanha sauna, puuliiteri, konesuoja ja suola-aitta maalattu
- Navalan punaisen talon lattiakorjaus
- Sikalan kulkusilta uusittu ja perustusten maapinnan muotoilu suoritettu
- Puistopolku ja sillat välillä Eerikinkartano - Navala kunnostettu
- Päärakennuksen vanhojen puiden kuntotarkastus suoritettu

Tunnusluvut / suoritteet

	2007
Toiminnan laajuustiedot:	
Rakennukset, m ³	20 167
Peltoala, ha	62
Metsä- ym. alueet	322

TULOSLASKELMAOSA

	<i>Toteutuma 2006</i>	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>	<i>Muutos-% 2006-2007</i>
Toimintatulot:						
• Myyntitulot	15 445 050	15 698 395	-323 569	15 449 644,51	-74 818,51	0,0
• Maksutulot	6 676 296	10 788 796	306 000	7 603 225,40	3 491 570,60	13,9
• Tuet ja avustukset	2 573 936	2 412 295	179 000	2 811 439,23	-220 144,23	9,2
• Vuokrat	9 103 316	9 408 581	-45 583	9 625 878,59	-262 880,59	5,7
• Muut tulot	3 879 817	4 764 858	37 521	4 603 808,21	198 570,79	18,7
Toimintatulot	37 678 414	43 072 925	153 369	40 093 995,94	3 132 298,06	6,4
Toimintamenot						
• Henkilöstömenot	-64 539 216	-71 099 096	-1 033 001	-71 009 985,08	-1 122 111,92	10,0
• Palvelujen ostot	-61 657 437	-64 741 086	-2 397 000	-67 478 504,43	340 418,43	9,4
• Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 500 333	-8 590 853	-43 700	-9 062 165,56	427 612,56	6,6
• Avustukset	-15 087 413	-16 070 935	378 376	-15 373 831,56	-318 727,44	1,9
• Vuokrat	-8 180 009	-8 913 928	-15 980	-8 867 242,75	-62 665,25	8,4
• Muut menot	-329 200	-576 909	23 041	-393 426,25	-160 441,75	19,5
Toimintamenot	-158 293 607	-169 992 807	-3 088 264	-172 185 155,63	-895 915,37	8,8
Toimintakate	-120 615 193	-126 919 882	-2 934 895	-132 091 159,69	2 236 382,69	9,5
Verotulot	115 453 042	119 253 000	2 695 569	131 590 511,02	-9 641 942,02	14,0
Valtionosuudet	17 712 565	18 516 000		19 033 249,00	-517 249,00	7,5
Rahoitustulot ja -menot:						
• Korkotulot	427 219	318 692		603 757,61	-285 065,61	41,32
• Muut rahoitustulot	396 823	330 011		503 840,91	-173 829,91	27,0
• Korkomenot	-1 705 781	-2 373 692		-2 057 976,16	-315 715,84	20,6
• Muut rahoitusmenot	-21 402	-31 011		-24 987,88	-6 023,12	16,8
Vuosikate	11 647 272	9 093 118	-239 326	17 557 234,81	-8 703 442,81	50,7
<i>%-osuutena verorahoituksesta</i>	<i>8,75</i>	<i>6,60</i>		<i>11,66</i>		
<i>€/asukas</i>	<i>337</i>	<i>256</i>		<i>500</i>		
Poistot ja arvonalentumiset						
• Suunnitelman mukaiset poistot	-7 711 305	-8 992 652		-8 046 840,41	-945 811,59	4,4
• Arvonalentumiset	-11 285			-18 929,47	18 929,47	67,7
Satunnaiset tulot ja menot						
• Satunnaiset tulot						
• Satunnaiset menot						
Tilikauden tulos	3 924 682	100 466	-239 326	9 491 464,93	-9 630 324,93	141,8
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	324 753			309 961,07	-309 961,07	-4,6
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				-3 000 000,00	3 000 000,00	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-134 708	175 235		-59 094,65	234 329,65	-56,1
Tilikauden yli-/alijäämä	4 114 728	275 701	-239 326	6 742 331,35	-6 705 956,35	63,9

INVESTOINTIOSA

TOIMINTAVUONNA VALMISTUNEET UUDISRAKENNUS- JA SANEERAUSKOHTEET

Svenska skolcentrum, laajennus ja peruskorjaus

Gesterbyn koulun muutostyöt

Kohteen laajennusosa valmistui 2006 ja korjattava osa vuonna 2007. Koulukeskuksen laajennuksen yhteydessä muutettiin Gesterbyn koulun nykyiset keittiö- ja ruokailutilat opetustiloiksi. Ruokailu tapahtuu sen jälkeen ruotsinkielisen koulukeskuksen yhteisessä ruokailutilassa

Kohde toteutettu KVR-urakkana.

KVR-urakoitsija NCC Rakennus Oy

Koulukeskuksen laajennuksen ala ja tilavuus:

kerrosala, m ²	4.615
huoneistoala	4.263
kokonaisala, m ²	4.844
tilavuus, m ³	23.000

peruskorjauksen ala, m ²	1.893
purettu ala, m ³	1.211

Gesterbyn koulun muutostyöt muutosala, m ²	341
--	-----

KVR-urakka (alv=0)	7.933.000
lisätyöt	301.246,06
lopullinen urakkasumma	8.234.247,06

suunnittelun osuus (alv=0) KVR-urakkatarjouksen mukaan	302.050,00
---	------------

toteutuneet kustannukset	8.380.178,86
--------------------------	--------------

Neidonkallion päiväkotii, uudisrakennus

Rakennuskohde valmistui 29.9. 2007

Urakkamuoto: Jaettu-urakka 22.12.2006-28.9.2007

Pääurakoitsija: YIT Rakennus Oy (RU)

kerrosala m ²	1.084
kokonaisala m ²	1.144
tilavuus m ³	3.905

Toteutuneet kustannukset	2.193.139,40
Kustannus €/brm ²	1.917,08

Suunnittelu (alv 0 %)	67.391,00
-----------------------	-----------

Rakennustekniset työt (pääurakka) (alv 0 %)	1.688.500,00
LV-työt (alistettu sivu-urakka) (alv 0 %)	120.000,00
lisätyöt (alv 0 %)	<u>291,68</u>
Lopullinen urakkasumma	120.291,68
I-työt (alistettu sivu-urakka) (alv 0 %)	130.000,00
lisätyöt (alv 0 %)	<u>371,62</u>
Lopullinen urakkasumma	130.371,62
Sähkötyöt (alistettu sivu-urakka) (alv 0 %)	133.000,00
Alkuperäiset urakat yhteensä (alv 0 %)	2.071.500,00
€brm ²	1.810,75
Lisätyöt yhteensä (alv 0 %)	663,30
€brm ²	0,58
Lopullinen urakkasumma yhteensä (alv 0 %)	2.072.163,30
€brm ²	1.811,33

Hommaksen II päiväkot

Rakennuskohde valmistui 29.9. 2007.

Urakkamuoto: Jaettu-urakka 22.12.2006-28.9.2007.

kerrosala m ²	1.084
kokonaisala m ²	1.144
tilavuus m ³	3.905
Toteutuneet kustannukset	2.379.905,50
Kustannus €brm ²	2.080,34
Suunnittelu (alv 0 %)	29.388,00
Rakennustekniset työt (pääurakka) (alv 0 %)	1.912.800,00
lisätyöt (alv 0 %)	<u>10.400,00</u>
Lopullinen urakkasumma	1.923.200,00
LV-työt (alistettu sivu-urakka) (alv 0 %)	122.000,00
lisätyöt (alv 0 %)	<u>4.236,36</u>
Lop.urakkasumma	126.236,36
I-työt (alistettu sivu-urakka) (alv 0 %)	130.000,00
lisätyöt (alv 0 %)	<u>371,62</u>
Lop.urakkasumma	130.371,62
Sähkötyöt (alistettu sivu-urakka) (alv 0 %)	133.000,00
Alkuperäiset urakat yhteensä (alv 0 %)	2.297.800,00
€brm ²	2.008,57

Lisätyöt yhteensä (alv 0 %)	15.007,98
€brm ²	13,12

Lopullinen urakkasumma (alv 0 %)	2.312.807,98
€brm ²	2.021,69

Kirkonkylän koulun saneeraus

Saneeraus toteutetaan vuosina 2006-2007.

Urakkamuoto: Jaettu urakka

Pääurakoitsija: Lapin Teollisuusrakennus Oy (RU)

Suunnittelu, alv 0%	8.918,48
---------------------	----------

Rakennuttajan kustannukset, alv 0%	4.945,65
------------------------------------	----------

Urakointi:

Rakennustekniset työt (pääurakka), alv 0%	605.331,20
---	------------

- Lisä- ja muutostyöt	40.329,50
-----------------------	-----------

Putkityöt, alv 0%	12.999,56
-------------------	-----------

- Lisä- ja muutostyöt	4.039,41
-----------------------	----------

Ilmanvaihtotyöt, alv 0%	7.842,75
-------------------------	----------

- Lisä- ja muutostyöt	5.811,41
-----------------------	----------

Sähkötyöt, alv 0%	151.078,50
-------------------	------------

- Lisä- ja muutostyöt	15.041,53
-----------------------	-----------

Automaatiotyöt, alv 0%	2.448,95
------------------------	----------

- Lisä- ja muutostyöt	645,39
-----------------------	--------

Ulkoalueen varusteet, alv 0%	4.101,57
------------------------------	----------

Kustannukset yhteensä:	849.669,77
------------------------	------------

Kaikki kustannukset yhteensä, alv 0%:	863.533,90
---------------------------------------	------------

Hanke	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007
ATK-OHJELMAT JA KÄYTTÖÖTTOPROJEKTIT					
<i>Tehtävät</i>					
Yleishallinto					
Konsernihallinto					
• Menot	-250 000		-250 000	-143 293,28	-106 706,72
Tietohallinto					
• Menot	-25 000		-25 000	-17 070,94	-7 929,06
Terveystoimi					
Perusterveydenhuollon palvelut					
• Tulot					
• Menot	-75 000		-75 000	-31 219,51	-43 780,49
Sosiaalitoimi					
Sosiaalitoimen hallinto- ja toimistopalvelut					
• Menot	-10 000		-10 000	-5 488,74	-4 511,26
Yhdyskuntatekniikka					
Vesihuoltolaitos					
• Tulot					
• Menot	-50 000		-50 000	-44 391,12	-5 608,88
ATK-OHJELMAT JA KÄYTTÖÖTTOPROJEKTIT					
Tulot					
Menot	-410 000		-410 000	-241 463,59	-168 536,41
Netto	-410 000		-410 000	-241 463,59	-168 536,41
MUUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT					
<i>Tehtävät</i>					
Yhdyskuntatekniikka					
Kehittämisen- ja yhteiset palvelut (Yt)					
• Menot	-55 000		-55 000	-52 001,77	-2 998,23
Vesihuoltolaitos					
• Menot	-616 000		-616 000	-404 396,37	-211 603,63
MUUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT					
Tulot					
Menot	-671 000		-671 000	-456 398,14	-214 601,86
Netto	-671 000		-671 000	-456 398,14	-214 601,86
MAA- JA VESIALUEET					
Tulot	30 000	2 479	32 479	71 691,39	-39 212,39
Menot	-1 626 330	-131 000	-1 757 330	-1 753 019,89	-4 310,11
Netto	-1 596 330	-128 521	-1 724 851	-1 681 328,50	-43 522,50

Hanke	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio-muutokset 2007	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007
TALONRAKENTAMINEN					
Terveystoimen käytössä					
Hoivakoti, uudisrakennus					
• Menot	-2 000 000		-2 000 000	-1 812 634,23	-187 365,77
Sosiaalitoimen käytössä					
Lastensuojelun vastaanotto-yksikkö (ur)					
• Menot	-25 000		-25 000		-25 000,00
Sivistystoimen käytössä					
Neidonkallion päiväkotia (ur)					
• Menot	-1 822 000		-1 822 000	-1 771 852,81	-50 147,19
Hommaksen II päiväkotia (ur)					
• Menot	-2 007 000		-2 007 000	-1 956 942,14	-50 057,86
Kartanonrannan päiväkotia (ur)					
• Menot	-750 000		-750 000	-50 554,92	-699 445,08
Centrum-området II daghem (ur)					
• Menot	-17 000		-17 000		-17 000,00
Veikkola III päiväkotia (ur)					
• Menot	-17 000		-17 000	-2 647,38	-14 352,62
Nissnikun päiväkodin laajennus					
• Menot		-200 000	-200 000	-7 387,12	-192 612,88
Keskusta-alueen suomenkielinen kouluratkaisu					
• Menot	-17 000		-17 000		-17 000,00
Ruotsinkielinen koulukeskus, laajennus + perusparannus					
• Menot	-343 000	230 000	-113 000	-80 626,36	-32 373,64
Gesterbyn koulun muutostyöt					
• Menot	-210 000		-210 000	-209 554,30	-445,70
Kirkonkylän koulun saneeraus					
• Menot	-864 000		-864 000	-863 779,99	-220,01
Kartanonrannan koulu (ur)					
• Menot	-2 500 000		-2 500 000	-172 223,04	-2 327 776,96
Veikkolan koulu, (ur)					
• Menot	-17 000		-17 000	-6 878,02	-10 121,98
Bobäcks skola, laajennus					
• Menot	-17 000		-17 000		-17 000,00
Sivistystoimen toimitilojen peruskorjaus					
• Menot	-665 000	-280 000	-945 000	-973 759	28 758,64
Yhdyskuntatekniikan käytössä					
Paloasema (ur)					
• Menot	-120 000		-120 000	-105 831,38	-14 168,62
Eerikinkartanon rakennusten peruskorjaus					
• Tulot					
• Menot	-220 000		-220 000		-220 000,00
TALONRAKENTAMINEN					
Tulot					
Menot	-11 611 000	-250 000	-11 861 000	-8 014 670,33	-3 846 329,67
Netto	-11 611 000	-250 000	-11 861 000	-8 014 670,33	-3 846 329,67

Hanke	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007
LIIKENNEVÄYLÄT JA PUISTOT					
Tulot	171 900	50 700	222 600	284 753,27	-62 153,27
Menot	-5 886 500	-385 900	-6 272 400	-2 616 480,35	-3 655 919,65
Netto	-5 714 600	-335 200	-6 049 800	-2 331 727,08	-3 718 072,92
LIIKUNTA- JA VIRKISTYSALUEET					
Tulot	87 500		87 500	140 000,00	-52 500,00
Menot	-724 500		-724 500	-724 413,03	-86,97
Netto	-637 000		-637 000	-584 413,03	-52 586,97
MUUT KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET					
<i>Tehtävät</i>					
Yleishallinto					
Tietohallinto					
• Menot	-30 000		-30 000	-19 713,49	-10 286,51
Yhdyskuntatekniikka					
Kunnallistekniikkapalvelut					
• Tulot		139 300	139 300	139 300,00	
• Menot	-142 000	-180 100	-322 100	-256 914,53	-65 185,47
MUUT KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET					
Tulot		139 300	139 300	139 300,00	
Menot	-172 000	-180 100	-212 800	-276 628,02	63 828,02
Netto	-172 000	-40 800	-73 500	-137 328,02	63 828,02
VESIHUOLTOLAITOKSEN KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET					
Tulot	409 000		409 000	70 280,67	338 719,33
Menot	-4 003 000	-39 000	-4 042 000	-1 155 273,23	-2 886 726,77
Netto	-3 594 000		-3 594 000	-1 084 992,56	-2 509 007,44

Hanke	Alkuperäinen talousarvio 2007	Talousarvio- muutokset 2007	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2007	Poikkeama 2007
IRTAIN KÄYTTÖMAISUUS					
Tehtävät					
Terveystoimi					
Perusterveydenhuollon palvelut					
• Tulot					
• Menot	-162 000	-12 000	-174 000	-180 032,98	6 032,98
Sosiaalitoimi					
Sosiaalihuolto ja sosiaalityö					
• Menot	-75 000		-75 000	-31 017,45	-43 982,55
Sivistustoimi					
Suomenkielinen lasten päivähoito					
• Menot	-156 000		-156 000	-137 437,35	-18 562,65
Suomenkielinen koulutoimi					
• Menot	-50 000		-50 000	-47 639,12	-2 360,88
Ruotsinkielinen lasten päivähoito					
• Menot	-126 000		-126 000	-112 211,27	-13 788,73
Ruotsinkielinen koulutoimi					
• Menot		-400 000	-400 000	-385 004,97	-14 995,03
Yhdyskuntatekniikka					
Kehittämisen- ja yhteiset palvelut					
• Menot	-50 000		-50 000	-52 560,38	2 560,38
Kunnallistekniikkapalvelut					
• Menot	-41 000		-41 000	-26 967,30	-14 032,70
Tilahallinto					
• Menot	-34 000		-34 000	-31 849,96	-2 150,04
IRTAIN KÄYTTÖMAISUUS					
Tulot					
Menot	-694 000	-412 000	-1 106 000	-1 004 720,78	-101 279,22
Netto	-694 000	-412 000	-1 106 000	-1 004 720,78	-101 279,22
OSAKKEET JA OSUUDET					
Tulot				219 847,54	-219 847,54
Menot	-1 372 000	-72 000	-1 444 000	-637 152,31	-806 847,69
Netto	-1 372 000	-72 000	-1 444 000	-417 304,77	-1 026 695,23
INVESTOINTIOSA					
YHTEENSÄ					
Tulot	698 400	192 479	890 879	925 872,87	-34 993,87
Menot	-27 170 330	-1 470 000	-28 640 330	-16 880 219,67	-11 760 110,33
Netto	-26 471 930	-1 277 521	-27 749 451	-15 954 346,80	-11 795 104,20

RAHOITUSOSA

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2007</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2007</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2007</i>	<i>Poikkeama 2007</i>
Toiminnan rahavirta					
• Vuosikate	9 093 118	-239 326	8 853 792	17 557 234,81	-8 703 442,81
• Satunnaiset erät	0	0	0	0,00	0,00
• Tulorahoituksen korjauserät	-4 000 000		-4 000 000	-3 799 468,19	-200 531,81
	5 093 118	-239 326	4 853 792	13 757 766,62	-8 903 974,62
Investointien rahavirta					
• Investointimenot	-27 170 330	-1 470 000	-28 640 330	-16 880 219,67	-11 760 110,33
• Rahoitusosuudet investointimenoihin	668 400	190 000	858 400	634 333,94	224 066,06
• Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 030 000	2 479	4 032 479	4 091 007,12	-58 528,12
	-22 471 930	-1 277 521	-23 749 451	-12 154 878,61	-11 594 572
Toiminnan ja investointien rahavirta	-17 378 812	-1 516 847	-18 895 659	1 602 888,01	-20 498 547
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
• Antolainasaamisten lisäykset	-605 144		-605 144	-101 640,44	
• Antolainasaamisten vähennykset	5 000		5 000	1 533 948,32	-1 528 948,32
Lainakannan muutokset					
• Pitkäaikaisten lainojen lisäys	22 375 313	-700 000	21 675 313		21 675 313,00
• Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 300 000		-5 300 000	-6 015 685,66	715 685,66
• Lyhytaikaisten lainojen muutos	0		0		0,00
Pitkäaik. velkojen muutokset (liitt.maksut)	1 050 000		1 050 000	805 012,92	244 987,08
	17 525 169	-700 000	16 825 169	-3 778 364,86	21 107 037,42
Vaikutus maksuvalmiuteen	146 357	-2 216 847	-2 070 490	-2 175 476,85	608 490

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA

	<u>1.1.-31.12.2007</u>	<u>1.1.-31.12.2006</u>	<u>1.1.-31.12.2005</u>
Toimintatuotot:			
Myyntituotot	7 153 052,82	7 062 587,69	6 694 305,87
Maksutuotot	7 573 520,11	6 655 483,33	6 519 251,21
Tuet ja avustukset	2 811 439,23	2 573 935,75	1 935 109,71
Muut tuotot	<u>6 844 047,54</u>	<u>6 203 049,72</u>	<u>5 519 842,99</u>
Toimintatuotot	24 382 059,70	22 495 056,49	20 668 509,78
Toimintakulut:			
Henkilöstökulut	-71 009 985,08	-64 539 216,42	-60 600 729,51
Palkat ja palkkiot	-53 987 610,58	-49 487 844,98	-46 831 003,94
Henkilösivukulut	-17 022 374,50	-15 051 371,44	-13 769 725,57
Eläkekulut	-13 122 554,55	-11 354 739,69	-10 382 884,34
Muut henkilösivukulut	-3 899 819,95	-3 696 631,75	-3 386 841,23
Palvelujen ostot	-59 419 920,79	-53 568 399,62	-47 435 413,34
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 798 220,09	-8 232 406,39	-7 743 466,84
Avustukset	-15 366 447,88	-15 086 823,60	-14 627 647,32
Muut toimintakulut	<u>-1 878 645,55</u>	<u>-1 730 920,48</u>	<u>-1 739 992,50</u>
Toimintakulut	-156 473 219,39	-143 157 766,51	-132 147 249,51
Toimintakate	-132 091 159,69	-120 662 710,02	-111 478 739,73
Verotulot	131 590 511,02	115 453 041,53	105 238 220,87
Valtionosuudet	19 033 249,00	17 712 565,00	13 940 168,00
Rahoitustuotot ja -kulut:			
Korkotuotot	414 470,00	202 048,35	127 574,25
Muut rahoitustuotot	488 829,81	381 812,21	384 388,77
Korkokulut	-1 868 688,55	-1 480 611,04	-1 328 433,52
Muut rahoituskulut	<u>-9 976,78</u>	<u>-6 390,89</u>	<u>-6 627,18</u>
Vuosikate	17 557 234,81	11 599 755,14	6 876 551,46
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 046 840,41	-7 711 304,95	-7 469 354,69
Arvonalentumiset	<u>-18 929,47</u>	<u>-11 285,18</u>	<u>-12 792,09</u>
Tilikauden tulos	9 491 464,93	3 877 165,01	-605 595,32
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	309 961,07	324 752,97	-516 369,94
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-3 000 000,00	0,00	859 777,07
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	<u>-59 094,65</u>	<u>-134 707,53</u>	<u>-17 221,62</u>
Tilikauden yli-/alijäämä	6 742 331,35	4 067 210,45	-279 409,81

RAHOITUSLASKELMA

	<u>2007</u>	<u>2006</u>	<u>2005</u>
Toiminnan rahavirta			
• Vuosikate	17 557 234,81	11 599 755,14	6 876 551,46
• Tulorahoituksen korjauserät	-3 799 468,19	-3 109 672,53	-2 413 612,52
	<u>13 757 766,62</u>	<u>8 490 082,61</u>	<u>4 462 938,94</u>
Investointien rahavirta			
• Investointimenot	-16 880 219,67	-14 060 722,30	-11 640 164,68
• Rahoitusosuudet investointimenoihin	634 333,94	508 391,26	784 644,17
• Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 091 007,12	3 090 564,03	2 635 856,02
	<u>-12 154 878,61</u>	<u>-10 461 767,01</u>	<u>-8 219 664,49</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 602 888,01	-1 971 684,40	-3 756 725,55
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
• Antolainasaamisten lisäykset	-24 420,00	-34 510,00	0,00
• Antolainasaamisten vähennykset	3 153,64	12 088,84	14 884,56
	<u>-21 266,36</u>	<u>-22 421,16</u>	<u>14 884,56</u>
Lainakannan muutokset			
• Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	8 000 000,00	10 000 000,00
• Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 484 890,98	-3 295 547,30	-2 465 817,65
	<u>-4 484 890,98</u>	<u>4 704 452,70</u>	<u>7 534 182,35</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset			
• Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	103 476,79	57 813,63	-11 105,96
• Vaihto-omaisuuden muutos	-12 904,92	-15 433,24	-1 395,87
• Saamisten muutos	-361 719,30	203 026,27	-1 206 104,21
• Korottomien velkojen muutos	4 663 331,01	3 756 638,07	1 972 350,24
	<u>4 392 183,58</u>	<u>4 002 044,73</u>	<u>753 744,20</u>
Rahoituksen rahavirta	-113 973,76	8 684 076,27	8 302 811,11
Rahavarojen muutos	1 488 914,25	6 712 391,87	4 546 085,56
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	13 921 227,15	12 432 312,90	5 719 921,03
Rahavarat 1.1.	<u>-12 432 312,90</u>	<u>-5 719 921,03</u>	<u>-1 173 835,47</u>
	1 488 914,25	6 712 391,87	4 546 085,56

KUNNAN TASE

VASTAAVAA	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2005
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	158 312,03	202 769,53	358 632,31
Muut pitkävaikutteiset menot	1 584 126,89	1 492 862,82	1 831 441,80
	<u>1 742 438,92</u>	<u>1 695 632,35</u>	<u>2 190 074,11</u>
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	20 179 864,96	18 098 445,46	18 064 055,17
Rakennukset	66 617 634,74	62 044 669,37	56 165 872,53
Kiinteät rakenteet ja laitteet	19 499 023,97	18 466 252,41	17 759 845,09
Koneet ja kalusto	1 232 644,44	738 335,99	1 241 574,91
Muut aineelliset hyödykkeet	6 241,47	6 241,47	6 241,47
Ennakkomaksut ja kesken-			
eräiset hankinnat	2 214 872,84	2 952 942,67	2 800 962,69
	<u>109 750 282,42</u>	<u>102 306 887,37</u>	<u>96 038 551,86</u>
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	21 505 098,77	20 900 115,49	20 956 334,95
Muut lainasaamiset	12 246,93	15 400,57	27 489,41
Muut saamiset	197 930,00	173 510,00	139 000,00
	<u>21 715 275,70</u>	<u>21 089 026,06</u>	<u>21 122 824,36</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
Valtion toimeksiannot	302 719,47	370 932,36	498 023,51
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	73 306,79	78 830,99	80 485,56
	<u>376 026,26</u>	<u>449 763,35</u>	<u>578 509,07</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	197 494,04	183 890,99	169 530,69
Valmiit tuotteet	1 574,46	2 272,59	1 199,65
	<u>199 068,50</u>	<u>186 163,58</u>	<u>170 730,34</u>
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Muut saamiset	363 710,00	545 565,00	752 985,08
	<u>363 710,00</u>	<u>545 565,00</u>	<u>752 985,08</u>
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	2 857 393,77	4 310 439,90	5 011 516,69
Lainasaamiset	15 000,00	15 000,00	15 000,00
Muut saamiset	4 126 817,91	2 867 857,19	2 308 697,64
Siirtosaamiset	1 191 211,13	443 318,18	297 007,13
	<u>8 190 422,81</u>	<u>7 636 615,27</u>	<u>7 632 221,46</u>
Rahoitusarvopaperit			
Osakkeet ja osuudet	206 607,98	206 607,98	206 607,98
Sijoitukset rahamarkkina-			
instrumentteihin		4 000 000,00	
	<u>206 607,98</u>	<u>4 206 607,98</u>	<u>206 607,98</u>
Rahat ja pankkisaamiset	13 714 619,17	8 432 312,90	5 719 921,03
	<u>156 258 451,76</u>	<u>146 548 573,86</u>	<u>134 412 425,29</u>

VASTATTAVAA	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2005
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	59 989 993,53	59 989 993,53	59 989 993,53
Arvonkorotusrahasto	604 736,52	604 736,52	605 911,64
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	17 567 550,74	13 500 340,29	13 779 750,10
Tilikauden yli-/alijäämä	6 742 331,35	4 067 210,45	-279 409,81
	<u>84 904 612,14</u>	<u>78 162 280,79</u>	<u>74 096 245,46</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET			
Poistoero	792 990,42	1 102 951,49	1 427 704,46
Vapaaehtoiset varaukset	3 606 156,45	606 156,45	606 156,45
	<u>4 399 146,87</u>	<u>1 709 107,94</u>	<u>2 033 860,91</u>
PAKOLLISET VARAUKSET			
Muut pakolliset varaukset			130 000,00
			<u>130 000,00</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Valtion toimeksiannot	303 300,47	370 932,36	497 657,63
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 954 643,28	2 788 177,04	2 597 676,33
Muut toimeksiantojen pääomat	41 293,70	51 293,70	51 293,70
	<u>3 299 237,45</u>	<u>3 210 403,10</u>	<u>3 146 627,66</u>
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	34 503 341,95	38 970 252,80	35 437 163,65
Lainat julkisyhteisöiltä	70 108,90	75 821,39	94 199,48
Saadut ennakot	353 353,00	477 904,00	149 000,00
Liittymismaksut ja muut velat	2 672 477,81	1 945 439,77	1 089 381,94
	<u>37 599 281,66</u>	<u>41 469 417,96</u>	<u>36 769 745,07</u>
Lyhytaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 466 910,85	4 466 910,85	3 272 106,55
Lainat julkisyhteisöiltä	6 110,45	18 378,09	23 440,75
Saadut ennakot	9 734,85	14 647,49	30 752,05
Ostovelat	10 229 031,98	8 163 654,40	6 558 876,44
Muut velat	1 535 905,26	1 343 006,97	1 206 114,94
Siirtovelat	9 808 480,25	7 990 766,27	7 144 655,46
	<u>26 056 173,64</u>	<u>21 997 364,07</u>	<u>18 235 946,19</u>
	<u>156 258 451,76</u>	<u>146 548 573,86</u>	<u>134 412 425,29</u>

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2005
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	226 955	546 387	430 955
Muut pitkävaikutteiset menot	2 282 517	2 038 601	2 215 514
Ennakkomaksut	1 396		
	<u>2 510 868</u>	<u>2 584 988</u>	<u>2 646 468</u>
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	25 314 754	22 903 881	23 460 055
Rakennukset	118 866 675	113 489 639	110 911 230
Kiinteät rakenteet ja laitteet	19 983 631	19 015 130	18 540 018
Koneet ja kalusto	3 464 571	2 638 455	3 176 108
Muut aineelliset hyödykkeet	29 200	19 054	9 393
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	4 766 190	8 650 545	4 389 605
	<u>172 425 021</u>	<u>166 716 704</u>	<u>160 486 410</u>
Sijoitukset			
Osakkuusyhteisöosuudet	1 157 247	788 254	984 438
Muut osakkeet ja osuudet	1 250 837	1 014 020	734 515
Muut lainasaamiset	17 603	23 417	32 845
Muut saamiset	207 319	178 855	200 725
	<u>2 633 006</u>	<u>2 004 545</u>	<u>1 952 524</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
Valtion toimeksiannot	442 035	531 052	642 705
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	144 495	130 762	128 248
Muut toimeksiantojen varat	12 566	15 272	4 433
	<u>599 095</u>	<u>677 086</u>	<u>775 385</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	558 057	526 880	520 938
Keskenkäynteiset tuotteet	11 413	7 441	6 468
Valmiit tuotteet	1 574	2 273	1 200
Ennakkomaksut	123	180	489
	<u>571 168</u>	<u>536 773</u>	<u>529 094</u>
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset	638	638	638
Muut saamiset	457 325	688 649	930 665
	<u>457 963</u>	<u>689 287</u>	<u>931 303</u>
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	4 142 655	4 880 087	5 846 945
Lainasaamiset	15 000	15 000	15 000
Muut saamiset	4 785 922	3 772 768	2 782 689
Siirtosaamiset	1 560 898	817 524	548 779
	<u>10 504 475</u>	<u>9 485 379</u>	<u>9 193 414</u>
Rahoitusarvopaperit			
Osakkeet ja osuudet	491 592	505 712	1 550 404
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 102 775	5 119 772	3 130 290
Muut arvopaperit	1 801 368	2 110 323	
	<u>3 395 735</u>	<u>7 735 807</u>	<u>4 680 694</u>
Rahat ja pankkisaamiset	16 269 099	11 006 055	8 748 408
	<u>209 366 430</u>	<u>201 436 624</u>	<u>189 943 700</u>

VASTATTAVAA	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2005
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	59 989 994	59 989 994	59 989 994
Osuus kuntayhtymien oman pääoman lisäyksestä	4 078 234	3 912 898	3 410 481
Arvonkorotusrahasto	604 737	604 737	605 912
Muut omat rahastot	535 107	370 785	744 670
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	10 387 517	7 071 378	7 005 669
Tilikauden yli-/alijäämä	6 244 371	3 422 241	-304 992
	<u>81 839 959</u>	<u>75 372 032</u>	<u>71 451 734</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	203 310	185 071	485 778
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET			
Poistoero	1 155 458	1 495 833	1 832 700
Vapaaehtoiset varaukset	3 638 041	625 319	664 453
	<u>4 793 499</u>	<u>2 121 153</u>	<u>2 497 153</u>
PAKOLLISET VARAUKSET			
Eläkevaraukset	88 931	95 385	109 039
Muut pakolliset varaukset	667 083	644 181	692 819
	<u>756 014</u>	<u>739 567</u>	<u>801 858</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Valtion toimeksiannot	442 616	531 052	642 339
Lahjoitusrahastojen pääomat	3 027 039	2 841 192	2 646 411
Muut toimeksiantojen pääomat	60 498	73 557	71 632
	<u>3 530 152</u>	<u>3 445 801</u>	<u>3 360 382</u>
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	43 538 793	47 227 383	43 600 937
Lainat julkisyhteisöiltä	36 294 264	36 908 222	38 777 755
Lainat muilta luotonantajilta		477 904	
Saadut ennakot	614 631		149 000
Ostovelat		2 001	3 002
Liittymismaksut ja muut velat	2 673 544	2 189 147	1 320 484
	<u>83 121 231</u>	<u>86 804 658</u>	<u>83 851 178</u>
Lyhytaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 490 368	5 533 089	4 347 956
Lainat julkisyhteisöiltä	629 289	760 182	915 461
Saadut ennakot	375 488	1 654 380	495 076
Ostovelat	12 153 463	10 329 692	8 730 670
Muut velat	2 587 463	2 523 047	2 197 042
Siirtovelat	13 886 194	11 967 952	10 809 412
	<u>35 122 265</u>	<u>32 768 343</u>	<u>27 495 617</u>
	<u>209 366 430</u>	<u>201 436 624</u>	<u>189 943 700</u>
Konsernitaseen tunnusluvut			
Omavaraisuus-%	41,58	38,79	39,06
Konsernin lainakanta 31.12.	85 952 714	90 906 781	87 642 109
Konsernin lainat, e/asukas	2 446	2 643	2 610
Konsernin lainasaamiset 31.12.	17 603	23 417	32 845
Kunnan asukasmäärä 31.12	35 141	34 389	33 581

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston 27.9.2007 § 123 hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on aineettomien hyödykkeiden yhteishankkeiden kunnan osuuksien sekä hallinto- ja laitosrakennusten poistoaikoja tarkistettu 1.1.2007 alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseessa hankintameno.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden taseen jaottelua on muutettu vastaamaan kuluneen tilikauden jaottelua. Luonteeltaan sijoitusluontoiset osakkeet, yhteensä 206.607,98 euroa, on siirretty vertailutaseessa pysyvien vastaavien sijoituksesta vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereihin.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kunnanvaltuuston 26.3.1998 § 47 hyväksymää poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan.

Arvioidut poistoaajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet	3-20 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3-5 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset	10-50 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
• Kadut, tiet, torit ja puistot	20 %	Menojäämäpoisto
• Vesi- ja viemäriverkostot	10 %	Menojäämäpoisto
• Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	20 %-25 %	Menojäämäpoisto
Koneet ja kalusto	3-15 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	

Käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintahinta on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Tuloslaskelman liitetiedot**Liite 1. Toimintatuotot toimialoittain**

	2007	2006
Yleishallinto	4 697 612,48	3 352 516,61
Terveystoimi	2 198 947,03	2 348 999,49
Sosiaalitoimi	3 775 839,03	3 533 673,91
Sivustoimi	4 672 748,56	4 491 461,08
Yhdyskuntatekniikka	9 036 912,60	8 768 405,40
<i>Yhteensä</i>	24 382 059,70	22 495 056,49

Maa-alueiden ja osakkeiden myynnistä saadut myyntivoitot sisältyvät yleishallinnon toimintatuottoihin.

Liite 2. Verotulojen erittely

	2007	2006
Kunnan tulovero	115 733 497,89	105 700 306,50
Osuus yhteisöveron tuotosta	10 476 535,63	4 841 705,67
Kiinteistövero	5 380 477,50	4 911 029,36
<i>Verotulot yhteensä</i>	131 590 511,02	115 453 041,53

Liite 3. Valtionosuuksien erittely

	2007	2006
Laskennalliset valtionosuudet		
Yleinen valtionosuus	1 397 316,00	1 502 916,00
Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus	10 198 662,00	8 085 950,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	7 437 271,00	8 123 699,00
<i>Laskennalliset valtionosuudet yhteensä</i>	19 033 249,00	17 712 565,00
Harkinnanvarainen rahoitusavustus		
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	19 033 249,00	17 712 565,00

Liite 4. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta**Keskimääräiset poistot ja investoinnit vuosina 2006-2010**

Suunnitelman mukaiset poistot	10 050 933
Poistonalaisten investointien hankintameno	25 815 727
Poikkeama (€)	-15 764 794
Poikkeama %	-61

Selvitys poikkeaman syistä

Investointi- ja poistotason poikkeama johtuu siitä, että tarkastelujaksoon sisältyy poikkeuksellisen paljon talonrakennushankkeita ja siitä, että eräät tarkastelujakson kunnallisteknisistä hankkeista rahoitetaan tuloslaskelmaan kirjattavilla maankäyttösopimuskorvauksilla.

Liite 5. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	2007	2006
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	3 565 377,61	2 645 460,44
Muut myyntivoitot	234 090,58	334 212,09
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	3 799 468,19	2 979 672,53

Liite 6. Osinkotuottojen ja kuntayhtymien peruspääoman korkotuottojen erittely

	2007	2006
Osinkotuotot muista yhteisöistä	134 968,75	42 407,05
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	259 775,66	260 447,82
<i>Yhteensä</i>	394 744,41	302 854,87

Kunnan taseen liitetiedot**Liite 7. Arvonkorotukset**

	2007	2006
Maa- ja vesialueet		
Arvo 1.1. *)	604 736,52	605 911,64
Arvonkorotukset		
Arvonkorotusten purku		-1 175,12
Arvo 31.12.	604 736,52	604 736,52

*) Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset on tehty ennen 1.1.1997 siten, että arvo on enintään silloisen verotusarvon suuruinen.

Liite 9. Sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet			Jvk-lainasaamiset, muut lainasaamiset ja muut saamiset			Yhteensä
	Kunta- yhtymä- osuudet	Osakkeet tytäryhteisöt	Osakkeet osakkuus- ja muut omistusyht.	Muut osakkeet ja osuudet	Lainasaamiset, tytäryhteisöt	Lainasaamiset osakkuus- ja muut omist.yht.	
Hankintameno 1.1.2007	14 167 552,06	5 401 689,49	788 253,83	749 228,09	8 567,66	6 832,91	21 295 634,04
Lisäykset tilikauden aikana	21 822,31		373 500,00	241 830,00			661 572,31
Vähennykset tilikauden aikana			-4 507,09	-215 340,45		-3 153,64	-223 001,18
Siirrot erien välillä							
Hankintameno 31.12.2007	14 189 374,37	5 401 689,49	1 157 246,74	775 717,64	8 567,66	3 679,27	21 734 205,17
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-15 198,40			-3 731,07			-18 929,47
Arvonkorotukset							
Kirjapitoarvo 31.12.2007	14 174 175,97	5 401 689,49	1 157 246,74	771 986,57	8 567,66	3 679,27	21 715 275,70

Liite 10. Saamisten erittely

	2007		2006	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamsiet		101 017,47		101 376,09
<i>Yhteensä</i>		101 017,47		101 376,09
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamsiet		20 281,12		1 321 052,85
Muut saamiset		1 120 865,00		
Siirtosaamiset		770,00		
<i>Yhteensä</i>		1 141 916,12		1 321 052,85
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamsiet		9 945,40		10 358,91
<i>Yhteensä</i>		9 945,40		10 358,91
<i>Saamiset yhteensä</i>	363 710,00	8 190 422,81	545 565,00	7 636 615,27

Liite 11. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2007	2006
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Siirtyvät korot	259 614,33	162 358,70
Elinkorko	40 639,35	31 634,73
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	147 750,00	73 760,00
Maankäytösopimuskorvaukset	655 924,04	
Muut tulojäämät	1 300,94	7 910,04
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	1 105 228,66	275 663,47
Menoennakot		
Jaksotetut palkat	16 912,98	16 693,94
Muut menoennakot	69 069,49	150 960,77
<i>Menoennakot yhteensä</i>	85 982,47	167 654,71
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	1 191 211,13	443 318,18

Liite 13. Oman pääoman erien muutokset

	2007	2006
Peruspääoma 1.1.	59 989 993,53	59 989 993,53
Peruspääoma 31.12.	59 989 993,53	59 989 993,53
Arvonkorotusrahasto 1.1.	604 736,52	605 911,64
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		1 175,12
Arvonkorotusrahasto 31.12.	604 736,52	604 736,52
Edellisten tilikausien ylijäämä	17 567 550,74	13 500 340,29
Tilikauden yli-/alijäämä	6 742 331,35	4 067 210,45
<i>Oma pääoma yhteensä 31.12.</i>	84 904 612,14	78 162 280,79

Liite 14. Velat, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua (1.1.2013 tai sen jälkeen)

	2007	2006
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 572 992,25	19 838 965,40
Lainat julkisyhteisöiltä	58 341,10	59 293,25
Muut velat	10 537,02	11 091,60
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	15 641 870,37	19 909 350,25

Liite 15. Vieras pääoma

	2007		2006	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöltä				
Ostovelat		194,49		
<i>Yhteensä</i>		194,49		
Velat kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		1 145 650,64		908 721,40
<i>Yhteensä</i>		1 145 650,64		908 721,40
Velat osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Ostovelat		47,67		
<i>Yhteensä</i>		47,67		
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	37 599 281,66	26 056 173,64	41 469 417,96	21 997 364,07

Liite 16. Erittely liittymismaksuista

	2007	2006
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Liittymismaksut ja muut velat		
Liittymismaksut	2 658 143,52	1 930 351,04
Muut velat	14 334,29	15 088,73
<i>Liittymismaksut ja muut velat yhteensä</i>	<u>2 672 477,81</u>	<u>1 945 439,77</u>

Liite 17. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2007	2006
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Tuloennakot	56 983,35	41 377,75
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	8 759 841,15	7 521 348,02
Korkojaksotukset	321 944,17	258 904,20
Muut menojäämät	669 711,58	169 136,30
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	9 808 480,25	7 990 766,27
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	9 808 480,25	7 990 766,27

Liite 18. Huollettavien varat ja pääomat

	2007	2006
Sosiaalilautakunnan hallussa olevat huollettavien varat	125 389,87	131 391,02

Liite 19. Elatustukisaamiset

	2007	2006
Elatustukisaamiset 1.1.	891 782,38	1 021 310,88
Lisäys/Vähennys tilikaudella	124 860,79	42 532,87
Perinnästä poistetut tilikauden aikana	223 611,28	172 061,37
Elatustukisaamiset 31.12.	793 031,89	891 782,38
 Kirjattu rahoitusomaisuuden muihin saamisiin	 25 000,00	 25 000,00

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**Liite 20. Leasingvastuiden yhteismäärä**

	2007	2006
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	261 746,52	123 614,85
Myöhemmin maksettavat	587 973,51	225 947,60
<i>Yhteensä</i>	849 720,03	349 562,45

Liite 21. Annetut vastuusitoumukset

	2007	2006
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	5 045 637,79	5 045 637,79
Jäljellä oleva pääoma	2 020 485,28	2 483 563,82
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	4 122 001,41	3 405 901,41
Jäljellä oleva pääoma	3 369 477,06	2 863 630,22

Lisäksi kunnanvaltuusto on 31.5.2007 päättänyt antaa Tolsan Vesiosuuskunnalle omavelkaisen takauksen 300.000 euron suuruiselle lainalle. Lainaa ei vielä ole nostettu.

Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	50 673 363,84	42 902 888,06
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista 31.12.	62 521,34	54 066,23

Liite 22. Muut taloudelliset vastuut**Sopimusvastuut**Maankäyttösopimukset*Sundetin alueen maankäyttösopimus (2000)*

Kunta on sitoutunut kaavoittamaan sopimusalueen vaiheittain sekä suunnittelemaan ja rakentamaan ulkoisen kunnallistekniikan.

Kunnanhallitus päätti 21.5.2007 asettaa tarkistetun Sundet III –asemakaavaehdotuksen nähtäville.

(Siemens Building Technologies Oy:n omistaman) Regulator tilan maankäyttösopimus (2005)

Kunta on sitoutunut huolehtimaan, että sopimuksessa tarkoitettu asemakaavan muutos hyväksytään viivytyksettä.

Kunnanhallitus päätti 13.6.2005 § 325 hyväksyä sopimuksen siirtämisen YIT Rakennus Oy:lle, jolle sopimuksen kohteena olevasta tilasta oli myyty 17.000m²:n suurinen määräala.

Kunnanvaltuusto päätti 29.6.2006 § 86 ostaa jäljellä olevan osan sopimuksen kohteena olevasta tilasta.

Kaavoitusohjelman mukaan alueen kaavoitus käynnistyy vuonna 2008.

Sarvvikin asemakaava-alueen maankäyttö sopimus (2005)

Kunta on sitoutunut huolehtimaan sopimusalueen halki kulkevan siirtoviemäriin ja runkovesijohdon suunnittelusta ja rakentamisesta sekä sopimusalueen kaikesta sisäisen kunnallistekniikan suunnittelusta ja rakennuttamisesta.

Sopimusalueen halki kulkeva siirtoviemäri ja runkovesijohto on rakennettu valmiiksi. Sopimusalueen sisäisen kunnallistekniikan suunnittelu on käynnissä.

Abrasinmäen 2. vaiheen asemakaavan maankäyttö sopimukset (3 kpl) (2006)

Kunta on sitoutunut huolehtimaan, että sopimusalueen asemakaava hyväksytään kunnassa viivytyksettä. Lisäksi kunta on sitoutunut rakentamaan asemakaavan vesihuollon käyttökuntoon ja kadut liikennetarvetta tyydyttävään kuntoon 6 kk kuluessa asemakaavan ja katu- ja vesihuoltosuunnitelmien lainvoimaiseksi tulosta ja viimeistään siihen mennessä, kun KL-kortteliin rakennettava uusi liikerakennus avataan.

Kunnanvaltuusto hyväksyi asemakaavan 27.4.2006 ja sopimusten mukainen kunnallistekniikka rakennettiin vuonna 2007.

Kirkkolaakson asemakaava-alueen maankäyttö sopimus (2007)

Kunta on sitoutunut huolehtimaan, että sopimusalueen asemakaava hyväksytään kunnassa viivytyksettä. Lisäksi kunta on sitoutunut suunnittelemaan ja rakentamaan sopimusalueen asemakaavan tarvitseman ulkoisen ja sisäisen kunnallistekniikan.

Kunnanvaltuusto hyväksyi asemakaavan 28.6.2007. Sopimuksen mukaisen kunnallistekniikan suunnittelu ja rakentaminen käynnistyi vuoden 2007 loppupuolella.

Sepänkannas II asemakaavan maankäyttö sopimukset (3 kpl) (2007)

Kunta on sitoutunut huolehtimaan, että sopimusalueen asemakaava hyväksytään kunnassa viivytyksettä. Lisäksi kunta on sitoutunut suunnittelemaan ja rakentamaan sopimusalueen asemakaavan sisäisen kunnallistekniikan.

Kunnanvaltuusto hyväksyi sopimusalueen asemakaavan 20.12.2007 § 166. Taloussuunnitelmassa on varattu määräraha kunnallistekniikan rakentamista varten vuosina 2008 ja 2009.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Liite 23. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2007	2006	2005	2004	2003
Yleishallinto	50	50	48	53	45
Terveystoimi	281	280	283	271	280
Sosiaalitoimi	170	163	156	635	639
Sivustustoimi	1 420	1 316	1 263	721	772
Yhdyskuntatekniikka	265	267	271	290	227
<i>Yhteensä</i>	2 186	2 076	2 021	1 970	1 963

Uimahallin henkilöstö sisältyy yleishallinnon henkilöstömäärään vuonna 2004 ja sivistystoimen henkilöstömäärään vuonna 2003 ja vuodesta 2005 lähtien. Lasten päivähoiton henkilöstö sisältyy sosiaalitoimen henkilöstömäärään vuoteen 2004 asti ja sen jälkeen sivistystoimen henkilöstömäärään.

Liite 24. Henkilöstökulut

	2007	2006
Henkilöstökuluta tuloslaskelman mukaan	71 009 985,08	64 539 216,42
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	153 286,91	139 115,74
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	71 163 271,99	64 678 332,16

Liite 25a. Omistukset muissa yhteisöissä

KIRKKONUMMEN KUNNAN KONSERNIRAKENNE 31.12.2007

Tytäryhteisöt	Osakkuusyhteisöt	Kuntayhtymät
Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy 100 %	As Oy Hofmaninpelto 49,0 %	Uudenmaan liitto 2,7 %
Kiint. Oy Kirkkonummen Männistönmuori 99,3 %	As Oy Kirkkonummen Matinmäki 47,4 %	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoidopiiri 2,2 %
As Oy Kirkkonummen Masalanhovi 61,0 %	Kiint Oy Kirkkonummen Pankkitalo 41,2 %	Uudenmaan erityispalvelut 3,1 %
	As Oy Masalan Tupa 36,05 %	Kärkulla samkommun 3,2 %
	Kirkkonummen Liikekeskus Oy 33,3 %	Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia 11,5 %
		EVTEK kuntayhtymä 7 %
		Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä 1,4 %
		Västra Nylands yrkesskola 5,1 %
		Västra Nylands folkhögskola 12,5 %

Vuonna 2007 tapahtuneet muutokset konsernirakenteessa

Vuonna 2007 tapahtui seuraavat muutokset kunnan konsernirakenteessa:

Osakkeiden myynnin seurauksena kunnan omistusosuus seuraavassa osakkuusyhtiössä muuttui vuonna 2007:

As Oy Kirkkonummen Matinmäki, 49,6 % -> 47,4 %

Kunta osti vuoden 2007 alussa 248 As Oy Masalan Tupa-nimisen yhtiön osakkeita ja yhtiöstä tuli kunnan osakkuusyhteisö, jossa kunnan omistusosuus ja äänivalta on 36,05 %

Samkommunen för huvudstadsregionens svenskspråkiga yrkesskolor-niminen kuntayhtymä purettiin vuonna 2007 ja kunnan pääomaosuus kirjattiin taseesta arvonalentumisena,

Nimi	Kotikunta	Kunnan omistus- osuus, %	Konsernin omistus- osuus, %	Kuntakonsernin osuus (1 000 e)			
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta/ tappiosta	
Tytäryhteisöt							
Kirkkonummen Vuokra-Asunnot Oy	Kirkkonummi	100,0	100,0	4 643	42 511	149	
Kiint. Oy Kirkkonummen Männistönuori	Kirkkonummi	99,3	99,3	66	1 110	0	
As.Oy Masalanhovi	Kirkkonummi	60,1	60,1	520	556	0	
			Yhteensä	5 229	44 177	149	
Kuntayhtymät							
Uudenmaan liitto	Helsinki	2,7	2,7	21	38	1	
Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiiriin ky	Helsinki	2,2	2,2	9 450	7 986	178	
Uudenmaan erityispalvelut ky	Mäntsälä	3,1	3,1	278	545	5	
Kärkulla samkommun	Parainen	3,2	3,2	263	235	-30	
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä	Espoo	11,5	11,5	6 402	944	64	
Evtek ky	Vantaa	7,0	7,0	1 200	212	-24	
Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä	Lohja	1,4	1,4	227	63	8	
Samkommunen Västra Nylands yrkesskola	Karjaa	5,1	5,1	89	110	-14	
Samkommunen Västra Nylands folkhögskola	Karjaa	12,5	12,5	120	32	-22	
			Yhteensä	18 020	10 165	166	
Osakkuusyhteisöt							
As Oy Hofmaninpelto	Kirkkonummi	49,0	49,0	286	1 399	0	
As.Oy Matinmäki	Kirkkonummi	47,4	47,4	534	351	0	
As Oy Masalan Tupa	Kirkkonummi	36,1	36,1	212	0	0	
Kiinteistö Oy Kirkkonummen Pankitalo	Kirkkonummi	41,2	41,2	134	7	0	
Kirkkonummen Liikekeskus Oy	Kirkkonummi	33,3	33,3	1 621	32	0	
			Yhteensä	2 787	1 789	0	

Liite 26. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet*Keskinäisen omistuksen eliminointi*

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat

Sisäiset velat ja saamiset ja muut sisäiset liiketapahtumat on vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero kirjattu tytäryhteisön oman pääoman eriä Edellisten tilikausien voitto/tappio ja Tilikauden voitto/tappio vastaan.

Liite 27. Arvonkorotukset

	2007	2006
Maa- ja vesialueet		
Arvo 1.1.	617 000,00	625 925,00
Arvonkorotukset		
Arvonkorotusten purku	-12 263,00	-8 925,00
Arvo 31.12.	604 737,00	617 000,00

Liite 28. Oman pääoman erien muutokset

	2007	2006
Peruspääoma 1.1.	59 989 994	59 989 994
+/- muutokset tilikaudella	-	-
Peruspääoma 31.12.	59 989 994	59 989 994
Osuus kuntayhtymien oman pääoman lisäyksestä 1.1.	3 912 898	3 410 481
+/- muutokset tilikaudella	165 336	502 417
Osuus kuntyhtymien oman pääoman lisäyksestä 31.12.	4 078 234	3 912 898
Arvonkorotusrahassto 1.1.	604 737	605 912
+/- muutokset tilikaudella	0	-1 175
Arvonkorotusrahassto 31.12.	604 737	604 737
Muut omat rahastot	370 785	744 670
+/- muutokset tilikaudella	164 322	-373 885
Muut omat rahastot	535 107	370 785
Edellisten tilikausien ylijäämä	10 387 517	7 071 378
Tilikauden yli-/alijäämä	6 244 371	3 422 241
Oma pääoma 31.12.	81 839 961	75 372 034

**Liite 29. Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua
(1.1.2013 tai sen jälkeen)**

	2007	2006
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 663 958	22 065 684
Lainat julkisyhteisöiltä	33 299 948	33 835 214
Muut velat	10 537	11 092
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	52 974 443	55 911 989

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**Liite 30. Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin**

	2007	2006
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	265 199	
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	657 537	599 668
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	657 537	599 668

Liite 31. Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita

	2007	2006
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 820	6 820
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	0	1 939
<i>Pantatut osakkeet yhteensä</i>	0	1 939

Liite 32. Vakuudet

	2007	2006
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	2 001	2 001
<i>Vakuudet yhteensä</i>	2 001	2 001

Liite 33. Leasingvastuiden yhteismäärä

	2007	2006
Velka	997 151	585 841

Liite 34. Annetut vastuusitoumukset

	2007	2006
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	5 085 941	5 289 311
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	4 198 626	3 457 937

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2007		1.1.-31.12.2006	
Liikevaihto	4 259 538,51		4 204 007,10	
Liiketoiminnan muut tuotot	4 174,28		44 836,08	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-807 803,87		-871 479,21	
Palvelujen ostot	-759 616,25	-1 567 420,12	-780 350,59	-1 651 829,80
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-575 423,12		-568 473,54	
Henkilösivukulut	-164 865,32		-161 686,74	
Eläkekulut	-123 363,75		-119 249,07	
Muut henkilösivukulut	-41 501,57	-740 288,44	-42 437,67	-730 160,28
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 597 968,83		-1 582 718,72	
Arvonalentumiset	0,00	-1 597 968,83	0,00	-1 582 718,72
Liiketoiminnan muut kulut		-45 884,00		4 628,86
Liikeylijäämä/-alijäämä	312 151,40		288 763,24	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	6 869,64		5 069,01	
Kunnalle maksetut korkokulut	-189 287,61		-225 170,31	
Korvaus peruspääomasta	-15 011,10		-15 011,10	
Muut rahoituskulut	-10,24	-197 439,31	-45,84	-235 158,24
Ylijäämä/alijäämä ennen satunnaisia eriä	114 712,09		53 605,00	
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia				
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	309 961,07		324 752,97	
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00		0,00	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	424 673,16		378 357,97	

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	<u>2007</u>	<u>2006</u>
Toiminnan rahavirta		
• Liikelylijäämä	312 151,40	288 763,24
• Poistot ja arvonalentumiset	1 597 968,83	1 582 718,72
• Rahoitustuotot ja -kulut	-197 439,31	-235 158,24
• Muut tulorahoituksen korjaavat erät		-130 000,00
	<u>1 712 680,92</u>	<u>1 506 323,72</u>
Investointien rahavirta		
• Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 604 060,72	-1 689 832,77
• Rahoitusosuudet investointimenoihin	70 280,67	173 843,50
	<u>-1 533 780,05</u>	<u>-1 515 989,27</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	178 900,87	-9 665,55
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
• Kunnalta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys		
• Kunnalta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 530 794,68	-717 653,79
	<u>-1 530 794,68</u>	<u>-717 653,79</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
• Saamisten muutos	136 511,17	-141 411,86
• Korottomien velkojen muutos	1 215 382,64	868 731,20
Rahoituksen rahavirta	-178 900,87	9 665,55
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut:		
Investointien tulorahoitus, %	111,66	99,36
Pääomamenojen tulorahoitus, %	55,89	67,44

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE

VASTAAVAA	<u>31.12.2007</u>	<u>31.12.2006</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	30 964,09	84 500,97
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>1 278 916,81</u>	<u>1 140 435,21</u>
	1 309 880,90	1 224 936,18
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 021 683,98	10 170 817,48
Koneet ja kalusto	1,68	1,68
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
	10 021 685,66	10 170 819,16
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 233 699,32	1 382 527,68
Muut saamiset	26 856,14	62 192,00
Siirtosaamiset	<u>48 183,71</u>	<u>530,66</u>
	1 308 739,17	1 445 250,34
	<u>12 640 305,73</u>	<u>12 841 005,68</u>

VASTATTAVAA	31.12.2007	31.12.2006
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	300 221,93	300 221,93
Liittymismaksurahasto		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 038 654,01	4 660 296,04
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>424 673,16</u>	<u>378 357,97</u>
	5 763 549,10	5 338 875,94
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	792 990,42	1 102 951,49
Vapaaehtoiset varaukset	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
	792 990,42	1 102 951,49
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat julkisyhteisöiltä	2 254 957,54	3 448 011,62
Liittymismaksut ja muut velat	<u>2 748 815,72</u>	<u>1 943 802,80</u>
	5 003 773,26	5 391 814,42
Lyhytaikainen		
Lainat julkisyhteisöiltä		337 740,60
Ostovelat	783 045,60	504 593,82
Muut velat	44 149,60	38 133,59
Siirtovelat	<u>252 797,75</u>	<u>126 895,82</u>
	1 079 992,95	1 007 363,83
	<u>12 640 305,73</u>	<u>12 841 005,68</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuus-%	51,9	50,2
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	142,7	150,6
Lainakanta 31.12.	2 254 958	3 785 752
Lainat €/asukas	64	110
Lainasaamiset 31.12.	0,00	0,00
Asukasmäärä	35 141	34 389

Vesihuoltolaitoksen taseen liitetiedot

Liite 35. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet									
Vesihuoltolaitos	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet				Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikuttiset menot	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto			
Poistamaton hankintameno 1.1.2007	84 500,97	1 140 435,21			10 170 817,48	1,68		11 395 755,34	
Lisäykset tilikaudena aikana		457 401,52			1 146 659,20			1 604 060,72	
Rahoitusosuudet tilikaudella					-70 280,67			-70 280,67	
Vähennykset tilikauden aikana									
Siirrot erien välillä									
Tilikauden poistot	-53 536,88	-318 919,92			-1 225 512,03			-1 597 968,83	
Arvonlennukset ja niiden palautukset									
Poistamaton hankintameno 31.12.2007	30 964,09	1 278 916,81			10 021 683,98	1,68		11 331 566,56	
Arvonkorotukset									
Kirjapitoarvo 31.12.2007	30 964,09	1 278 916,81			10 021 683,98	1,68		11 331 566,56	

Liite 36. Saamisten erittely

	2007		2006	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamsiet		101 017,47		101 376,09
<i>Yhteensä</i>		101 017,47		101 376,09
Saamiset kuntayhtymiltä, jossa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamsiet		1 117,41		1 301,05
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		770,00		
<i>Yhteensä</i>		1 887,41		1 301,05
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamsiet		9 945,40		10 358,91
<i>Yhteensä</i>		9 945,40		10 358,91
<i>Saamiset yhteensä</i>		1 308 739,17		1 445 250,34

Liite 37. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2007	2006
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Maankäyttösopimuskorvaukset	46 201,03	
Muut tulojäämät	770,00	
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	46 971,03	0,00
Menoennakot		
Jaksotetut palkat		
Muut menoennakot	1 212,68	530,66
<i>Menoennakot yhteensä</i>	1 212,68	530,66
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	48 183,71	530,66

Liite 38. Oman pääoman erien muutokset

	2007	2006
Peruspääoma 1.1.	300 221,93	300 221,93
Lisäys tilikaudella		
Peruspääoma 31.12.	300 221,93	300 221,93
Edellisten tilikausien ylijäämä	5 038 654,01	4 660 296,04
Tilikauden yli-/alijäämä	424 673,16	378 357,97
<i>Oma pääoma 31.12.</i>	<u>5 763 549,10</u>	<u>5 338 875,94</u>

**Liite 39. Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua
(1.1.2013 tai sen jälkeen)**

	2007	2006
Lainat kunnalta	1 040 631,23	1 522 071,34

Liite 40. Erittely liittymismaksuista

	2007	2006
Liittymismaksut ja muut velat		
Liittymismaksut ja muut velat		
Liittymismaksut	2 748 815,72	1 943 802,80
Muut velat	0,00	0,00
<i>Liittymismaksut ja muut velat yhteensä</i>	2 748 815,72	1 943 802,80

Liite 41. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2007	2006
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	128 797,75	126 895,82
Muut menojäämät	124 000,00	
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	252 797,75	126 895,82
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	252 797,75	126 895,82

Henkilöstöä koskevat liitetiedot
Liite 42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2007	2006	2005	2004	2003
Vesihuoltolaitos	18	18	17	16	16

Liite 43. Henkilöstökulut

	2007	2006
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	740 288,44	730 160,28
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	56 210,81	53 604,17
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	796 499,25	783 764,45

Liite 44. Leasingvastuiden yhteismäärä

	2007	2006
Velka	43 544,84	12 309,39

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Sidottu tasekirja:

- Toimintakertomus
- Tuloslaskelma
- Rahoituslaskelma
- Tase
- Konsernitase
- Liitetiedot
- Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista
- Tilinpäätöksen allekirjoitus
- Tilintarkastajien tilinpäätösmerkintä

Muut tilinpäätösasiakirjat:

- Tase-erittelyt
- Liitetietojen erittelyt

ATK-tulosteina:

- Päiväkirja
- Pääkirja
- Tuloslaskelma
- Tase
- Rahoituslaskelma
- Talousarvion toteutumisvertailut

Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja tilinpäätöksen allekirjoitus

Kunnanhallitus esittää, että

- aikaisemmin tehdystä poistoerosta tuloutetaan poistoerohankkeiden tilikauden suunnitelmapoistoja vastaava määrä, 309.961,07 euroa
- C.F. ja Maria von Wahlbergin rahastoa kartutetaan siirtämällä rahastoon 59.094,65 euroa
- maa- ja vesialueiden hankintaa varten tehdään 3.000.000 euron investointivaraus
- tilikauden ylijäämä, 6.742.331,35 euroa, siirretään taseen tilikauden yli-/alijäämätilille.

Kirkkonummella 31. maaliskuuta 2008

Kirkkonummen kunnanhallitus

Tilintarkastajien tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kirkkonummella 5. toukokuuta 2008

Oy Auditor Ab
JHTT-yhteisö

Tove Lindström-Koli
JHTT, HTM